

Закон о полицији

Закон је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 101/2005. Види: Одлуку УС РС, IY бр. 68/2006 - 63/2009-52.

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Делокруг полиције

Члан 1.

Полицију чини заокружена област рада Министарства унутрашњих послова (у даљем тексту: Министарство) за коју се образује Дирекција полиције.

Полиција обавља законом утврђене полицијске и друге послове, пружа подршку владавини права у демократском друштву и одговорна је за остваривање безбедности, у складу са законом.

Обављањем полицијских послова полиција свима пружа заштиту њихових права и слобода. Приликом пружања заштите, полиција поједина права и слободе може ограничити само под условима и на начин утврђен Уставом и законом.

У Министарству се, поред полицијских послова, обављају и други законом утврђени послови.

Полицијске мере

Члан 2.

Полиција предузима мере из надлежности Министарства ради остваривања јавне безбедности.

Полиција предузима хитне мере које су неопходне за отклањање непосредне опасности за људе и имовину, кад те мере не могу правовремено да предузму други надлежни органи, о чему одмах обавештава те органе.

Полиција пружа помоћ органима државне управе, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе, правним и физичким лицима у случају опште опасности изазване природним непогодама, епидемијама или другим облицима угрожавања.

У пословима из ст. 2. и 3. овог члана полиција учествује и у вршењу спасилачке функције и пружању прве помоћи људима и, с тим у вези, користи прописану опрему и спроводи обуку полицијских службеника који те послове обављају.

Полицијска помоћ у извршењима

Члан 3.

Ако се при извршењу аката државних органа и правних лица са јавним овлашћењима основано очекује отпор, полиција ће тим органима и лицима, на њихов писани захтев, пружити помоћ ради омогућавања спровођења извршења.

Полицијски службеници

Члан 4.

Полицијске послове обављају полицијски службеници.

Полицијски службеници у Министарству јесу:

1) униформисани и неуниформисани запослени који примењују полицијска овлашћења (у даљем тексту: овлашћена службена лица);

2) запослени на посебним или одређеним дужностима чији су послови у непосредној вези са полицијским пословима и обухватају послове противпожарне заштите, издавања оружја, посебне регистрације и издавање дозвола, издавања и евиденције поверљивих идентификационих докумената, кривичних евиденција и других посебних евиденција, као и друге послове који имају безбедносни и поверљиви карактер и које министар унутрашњих послова (у даљем тексту: министар), може овластити да обављају одређене полицијске послове.

Полицијски службеници из става 2. овог члана су запослени који раде на пословима на којима опасност по живот и здравље, одговорност и тежина, природа и посебни услови рада битно утичу на смањење радне способности.

Радна места полицијских службеника утврђује министар, актом о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству.

У складу са законом, полицијски службеници одговорни су за вршење дужности и пропусте у свом раду.

+ Судска пракса

Информисање о раду полиције

Члан 5.

Полиција је дужна да објективно информисе јавност о својим активностима, не откривајући поверљиве информације. У односима са средствима јавног информисања полиција поступа у складу са законом и према професионалним смерницама које упутством даје министар.

Полиција непосредно информисе појединце и правна лица о питањима из свог делокруга за чије решавање постоји њихов основан интерес.

Информације из става 2. овог члана даје руководилац надлежне полицијске управе или друго лице које министар за то овласти.

Давање информација из става 2. овог члана ускратиће се или одложити ако се ради о поверљивим подацима и информацијама или ако би се давањем информација могло нарушити нечије право на правично суђење или утицати на исход другог судског поступка.

Сарадња полиције

Члан 6.

Полиција сарађује са органима територијалне аутономије и локалне самоуправе на предузимању мера ради остваривања безбедности људи и имовине.

Полиција сарађује и са другим органима и установама, невладиним и другим организацијама, мањинским и другим организованим групама и самоорганизованим појединцима ради развијања партнерства у спречавању или откривању деликата и њихових учинилаца и остваривања других безбедносних циљева.

Полиција остварује сарадњу, у складу са законом, другим прописом и према професионалним смерницама које упутством даје министар.

Министарство

Члан 7.

Министарство ради стварања услова за рад полиције:

- 1) утврђује развојне, организационе, кадровске и друге основне смернице за рад полиције и доноси стратешки план полиције;
- 2) припрема годишње финансијске планове потреба полиције, надзире њихово извршавање и контролише финансијско пословање полиције;
- 3) организује и врши интерну контролу начина коришћења буџетских средстава и управљања државном имовином, у складу са законом;
- 4) извршава задатке из оквира инвестиционе делатности и инвестиционог одржавања средстава која употребљава полиција и сачињава планове набавки;
- 5) доноси и спроводи планове о изградњи и коришћењу информационог система;
- 6) доноси и спроводи планове о изградњи и коришћењу радиокомуникационог и телекомуникационог система, као и безбедносно-заштитног криптолошког система;
- 7) усмерава и надзире обављање послова полиције;
- 8) утврђује стандарде за опрему и материјално-техничка средства;
- 9) утврђује потребе и набавља техничка средства;
- 10) подржава локалну сарадњу и одговорност;
- 11) организује међународну сарадњу;
- 12) обавља утврђене послове који се односе на безбедносно-полицијску и наставно-научну активност;
- 13) организује и спроводи унутрашњу контролу полиције, узимајући у обзир и ставове јавног мњења о полицији;

14) обезбеђује услове за превенцију мучења, нечовечних или понижавајућих поступака и контролу односа према лицима лишеним слободе;

15) обезбеђује сарадњу са органима и телима који су законом овлашћени за спољашњу контролу полиције;

16) обезбеђује здравствену заштиту, у складу са законом;

17) извршава друге задатке, у складу са законом.

За обављање појединих послова из става 1. овог члана у Министарству се образују сектори којима руководе помоћници министра, постављени у складу са законом.

Министарство обезбеђује организационе претпоставке за оперативну независност полиције од других државних органа у обављању полицијских послова и других законом одређених послова за које је полиција одговорна.

Министарство обезбеђује и друге организационе претпоставке за рад полиције, а нарочито за јачање поверења између јавности и полиције као службе на располагању јавности, за развој професионализма у полицији и за спречавање и сузбијање корупције у полицији.

Министар

Члан 8.

Министар може да захтева извештаје, податке и друга документа у вези са радом полиције. Представник полиције министру, редовно и на његов посебан захтев, подноси извештаје о раду полиције и о свим појединачним питањима из делокруга полиције.

Министар даје полицији смернице и обавезна упутства за рад, уз пуно поштовање оперативне независности полиције. Министар може наложити полицији да у оквиру своје надлежности изврши одређене задатке и предузме одређене мере и да му о томе поднесе извештај.

Надлежности министра за полицијска поступања из става 2. овог члана важе до тренутка када јавни тужилац буде обавештен о кривичном делу и преузме управљање над полицијским поступањем у преткривичном поступку.

Извештавање Народне скупштине

Члан 9.

Министар подноси једанпут годишње, а по захтеву Народне скупштине или указаној потреби и чешће, Народној скупштини извештај о раду Министарства и стању безбедности у Републици Србији, а радном телу Народне скупштине надлежном за безбедност, на његов захтев, и извештаје о питањима из његовог делокруга.

II. ПОЛИЦИЈСКИ ПОСЛОВИ

Појам и врсте полицијских послова

Члан 10.

Полицијски послови, у смислу овог закона, јесу:

- 1) безбедносна заштита живота, права, слобода и личног интегритета лица, као и подршка владавини права;
- 2) безбедносна заштита имовине;
- 3) спречавање, откривање и расветљавање кривичних дела, прекршаја и других деликата (у даљем тексту: кривична дела и прекршаји), други видови борбе против криминала и отклањање његових организованих и других облика;
- 4) откривање и хватање извршилаца кривичних дела и прекршаја и других лица за којима се трага и њихово привођење надлежним органима;
- 5) одржавање јавног реда, пружање помоћи у случају опасности и пружање друге безбедносне помоћи онима којима је неопходна;
- 6) регулисање, контрола, пружање помоћи и надзор у саобраћају на путевима;
- 7) обезбеђивање одређених јавних скупова, личности, органа, објеката и простора;
- 8) надзор и обезбеђивање државне границе, контрола прелажења државне границе, спровођење режима у граничном појасу и утврђивање и решавање граничних инцидената и других повреда државне границе;
- 9) извршавање задатака утврђених прописима о странцима;
- 10) извршавање других задатака утврђених законом и подзаконским актом донетим на основу овлашћења из закона.

Министар прописује начин обављања полицијских послова и даје упутства и обавезне инструкције за њихово обављање. Прописи морају бити сагласни са законом, а упутства и обавезне инструкције са прописима.

Циљ, начин и начела обављања полицијских послова

Члан 11.

Полицијски послови обављају се са циљем и на начин да се сваком обезбеди једнака заштита безбедности, права и слобода, примени закон и подржи владавина права.

Обављање полицијских послова заснива се на начелима професионализма, сарадње, законитости у раду и сразмерности у примени полицијских овлашћења, као и на принципу супсидијарности, односно рада са најмањим штетним последицама.

У обављању полицијских послова могу се примењивати само мере принуде, односно употребљавати само средства принуде која су предвиђена законом и којима се најпрофесионалнији резултат постиже без непотребних штетних последица или губљења времена.

Национални и међународни стандарди полицијског поступања

Члан 12.

У обављању полицијских послова полиција се придржава националних стандарда

полицијског поступања, захтева утврђених законима и другим прописима и актима Републике Србије, као и међународним уговорима и конвенцијама које је усвојила Република Србија.

При обављању полицијских послова, у складу са ставом 1. овог члана, полиција се придржава и међународних стандарда полицијског поступања, а нарочито захтева утврђених међународним актима који се односе на: дужност служења људима; поштовање законитости и сузбијање незаконитости; остваривање људских права; недискриминацију при извршавању полицијских задатака; ограниченост и уздржаност у употреби средстава принуде; забрану мучења и примене нечовечних и понижавајућих поступака; пружање помоћи настрадалим лицима; обавезу заштите поверљивих података; обавезу одбијања незаконитих наређења и отпор подмићивању, корупцији.

Полиција предузима мере ради остваривања највиших стандарда из ст. 1. и 2. овог члана.

Полиција обезбеђује да поступање полицијских службеника у пракси не буде испод, нити у супротности са европским стандардима полицијског поступања.

Полиција има свој кодекс етике који доноси Влада.

Обавезе полицијских службеника

Члан 13.

Полицијски службеници у свако доба предузимају неопходне радње ради заштите живота и личне безбедности људи и имовине.

Полицијски службеник у обављању својих послова служи заједници и штити сва лица од незаконитих деловања, обавезан је да увек поступа професионално, одговорно и хумано и да поштује људско достојанство, углед и част сваког лица и друга његова права и слободе.

Полицијски службеник, непосредно надређеном службенику, у писаном облику доставља сазнања до којих је дошао обављањем полицијских послова, применом полицијских овлашћења или на други начин.

Припреме за рад у случају ванредног или ратног стања

Члан 14.

Полиција, у складу са својим делокругом утврђеним законом, врши припреме за деловање за време ванредног или ратног стања.

За време ванредног или ратног стања полиција задатке из свог делокруга извршава тако што насталим променама прилагођава своју организацију, облике и методе рада, у складу са законом и актима донетим ради отклањања ванредног, односно ратног стања.

Употребу материјално-техничких средстава, инфраструктуре, земљишта и објеката полиције за време ванредног или ратног стања планира полиција.

За извршавање одређених задатака полиције за време ванредног или ратног стања могу да се распоређују и средства и опрема прибављени по основу материјалне обавезе.

Своје припреме и задатке за ратно стање полиција усклађује са министарством надлежним за одбрану.

Посебне мере за обезбеђивање јавног реда

Члан 15.

Ако Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада) оцени да друкчије није могуће обезбедити јавни ред или заштитити здравље и животе људи, може да наложи министру да наредбом:

- 1) ограничи или забрани кретање на одређеним објектима, одређеним подручјима или на јавним местима;
- 2) забрани настањивање на одређеном подручју или напуштање одређеног подручја;
- 3) наложи евакуацију - напуштање одређеног подручја или објекта.

Мере из става 1. овог члана морају бити орочене, а могу да трају док трају разлози због којих су одређене.

Поступак пружања помоћи у извршењима

Члан 16.

Помоћ у спровођењу извршења из члана 3. овог закона полиција пружа на основу писаног захтева надлежног органа или правног лица са јавним овлашћењима који се подноси надлежној организационој јединици полиције најмање три дана пре дана одређеног за извршење акта. У захтеву за пружање помоћи морају бити наведени разлози због којих је потребна помоћ полиције, а уз захтев се прилаже копија акта који треба извршити, са потврдом извршности.

У хитним случајевима, захтев из става 1. овог члана може се поднети и усмено, уз достављање писаног захтева у року од 48 часова.

Начелник полицијске управе, односно командир полицијске станице одлучује о ангажовању полиције и о обиму и начину пружања помоћи у спровођењу извршења и о томе благовремено обавештава подносиоца захтева.

Пре почетка спровођења извршења акта, полиција је дужна да упозори извршеника или друга присутна лица да ће употребити средства принуде против њих ако буду ометала или спречавала извршење.

Сарадња са органима територијалне аутономије и локалне самоуправе

Члан 17.

У складу са чланом 6. овог закона, скупштина, односно извршни орган територијалне аутономије и локалне самоуправе:

- 1) разматра стање безбедности у покрајини, односно граду и општини;
- 2) заузима ставове о приоритетима за безбедност људи и имовине у покрајини, односно граду и општини и, с тим у вези, подноси предлоге руководиоцу надлежне организационе јединице полиције.

Руководилац надлежне организационе јединице полиције, у сарадњи са органима из

става 1. овог члана, обезбеђује информисање о стању безбедности и води рачуна о заступљености у сарадњи припадника националних мањина и различитих етничких, културних, верских и других група са подручја организационе јединице полиције.

Руководилац надлежне организационе јединице полиције је дужан да при одлучивању размотри и узме у обзир и ставове о приоритетима за безбедност људи и имовине, које заузму органи из става 1. овог члана.

Могућност за побољшање услова рада полиције

Члан 18.

Органи из члана 17. овог закона и други недржавни субјекти и правна лица својим средствима, преко надлежне организационе јединице Министарства, могу учествовати у побољшавању услова рада организационих јединица полиције и у реализацији појединих програма од значаја за безбедност људи и имовине на одређеном подручју, у складу са законом.

Међународна сарадња и ангажовање

Члан 19.

Министарство остварује међународну сарадњу на нивоу министара, одређених представника министарстава и организује међународну сарадњу за потребе полиције.

Полиција на оперативном нивоу сарађује са иностраним и међународним полицијским службама, у складу са међународним уговорима и принципом узајамности.

У оквиру сарадње из става 2. овог члана полиција може да, на утврђени начин, размењује податке и обавештења, предузима заједнички утврђене мере против тероризма, организованог криминала, илегалних миграција и других облика међународног криминала и нарушавања безбедности границе, као и да обавља одређене полицијске послове у иностранству, у сарадњи са полицијама других држава.

На захтев међународних организација или на основу међудржавних споразума чија је чланица или потписница Република Србија, односно Србија и Црна Гора, полиција може у иностранству да учествује у извршавању полицијских или других мирнодопских задатака.

О употреби полиције за извршавање задатака из става 4. овог члана одлучује Влада, на предлог министра.

III. ОРГАНИЗАЦИЈА ПОЛИЦИЈЕ

Дирекција полиције

Члан 20.

У саставу Дирекције полиције су организационе јединице у седишту, полицијска управа за град Београд и подручне полицијске управе (у даљем тексту: подручне полицијске управе) и полицијске станице.

За обављање полицијских послова у седишту Дирекције полиције образују се управе, у седишту полицијске управе за град Београд образују се управе и полицијске станице у општинама, у седишту подручне полицијске управе образују се одељења и ван седишта - полицијске станице у општинама.

За рад организационих јединица којима руководе и за свој рад одговорни су:

1) директору полиције - начелници управа у седишту Дирекције полиције, начелник полицијске управе за град Београд и начелници подручних полицијских управа;

2) начелнику полицијске управе за град Београд - начелници управа у њеном седишту и командири полицијских станица у општинама;

3) начелнику подручне полицијске управе - начелници одељења у њеном седишту и командири полицијских станица у општинама.

Организационе јединице у седишту образују се тако да су по линијском принципу радно повезане са одговарајућим организационим јединицама и пословима подручних полицијских управа и станица или тако да послове из свог делокруга обављају на читавом подручју на којем је надлежно Министарство.

Дирекцијом полиције руководи директор полиције.

Организационим јединицама у седишту и подручним полицијским управама руководе начелници управа, а полицијским станицама - командири.

Ангажовање специјалних јединица полиције за посебне безбедносне задатке може се вршити само уз претходно одобрење министра.

Предлог за ангажовање садржи план и процену.

Послови Дирекције и именовање и разрешење директора полиције

Члан 21.

Дирекција полиције на територији Републике:

1) прати и анализира стање безбедности, а нарочито појаве које погодују настајању и развоју криминалитета;

2) усклађује, усмерава и контролише рад подручних полицијских управа;

3) непосредно учествује у обављању одређених сложенијих послова из делокруга подручних полицијских управа;

4) обезбеђује спровођење међународних уговора о полицијској сарадњи и других међународних аката за које је надлежна;

5) организује и спроводи криминалистичка вештачења;

6) ствара потребне услове за одржавање и подизање оспособљености и спремности полиције за деловање у ванредним условима;

7) у полицијским пословима доприноси безбедносно-полицијској и наставно-научној активности.

Поједине послове из става 1. овог члана обављају организационе јединице у седишту, у складу са својим делокругом утврђеним актом из члана 4. став 4. овог закона.

Директора полиције поставља Влада на пет година, на предлог министра, по спроведеном конкурсy и на начин предвиђен прописима о радним односима који важе за Министарство.

Директор полиције може бити лице које испуњава опште услове за рад у државним органима предвиђене законом, посебне услове за рад на пословима полицијског службеника из члана 110. став 1. тач. 2) до 6) овог закона, има високу школску спрему, има најмање 15 година ефективног радног стажа на полицијским пословима и испуњава услове радног места предвиђене за директора полиције. Кад више кандидата испуњава предвиђене услове, предност ће имати кандидат који има најбоље резултате рада у обављању полицијских послова.

Утврђивање подручних полицијских управа и полицијских станица

Члан 22.

Влада уредбом о начелима за унутрашње уређење Министарства утврђује подручне полицијске управе и полицијске станице, њихова подручја и седишта.

Унутрашње организационе јединице за координацију рада

Члан 23.

Ради обављања послова полиције у складу са особеним својствима одређених подручја, уредбом из члана 22. овог закона могу се утврдити и унутрашње организационе јединице за координацију рада полицијских управа и полицијских станица на овим подручјима. Уредбом се утврђују подручја и седишта унутрашњих организационих јединица за координацију.

Делокруг и организацију унутрашњих организационих јединица из става 1. овог члана утврђује министар.

Министар, по прибављеном мишљењу директора полиције, именује и разрешава полицијског службеника - руководиоца унутрашње организационе јединице из ст. 1. и 2. овог члана.

Подручна полицијска управа

Члан 24.

Послови подручне полицијске управе су да:

1) на подручју општине у којој је њено седиште непосредно обавља полицијске и друге послове и остварује локалну сарадњу;

2) на подручју за које је образована прати и анализира стање безбедности, координира и контролише рад полицијских станица и обезбеђује остваривање локалне сарадње и одговорности;

3) учествује по потреби у обављању послова из делокруга полицијских станица;

4) предузима мере обезбеђења одређених лица и објеката;

5) обавља друге послове утврђене посебним прописима и другим актима.

Министар, по прибављеном мишљењу директора полиције, именује и разрешава полицијског службеника - начелника подручне полицијске управе.

Полицијска станица

Члан 25.

Послови полицијске станице су да непосредно обавља полицијске и друге послове и остварује локалну сарадњу на подручју за које је образована у саставу подручне полицијске управе.

Директор полиције, по овлашћењу министра и прибављеном мишљењу начелника подручне полицијске управе, именује и разрешава полицијског службеника - командира полицијске станице.

Могућност преузимања и привременог обављања послова

Члан 26.

Дирекција полиције може од подручне полицијске управе, а подручна полицијска управа може од полицијске станице да преузме непосредно извршавање појединих задатака или врсте послова када оцени да је то потребно.

За привремено обављање одређених послова или за извршавање појединих задатака полиције директор полиције може да образује одговарајућа радна тела и утврди њихове задатке, овлашћења и начин рада.

Возила, пловила, наоружање и опрема полиције

Члан 27.

Ради обављања законом утврђених послова полиција употребљава возила, пловила, наоружање и посебну опрему.

Боју, ознаке возила и пловила и наоружање полиције утврђује Влада.

Објекти полиције

Члан 28.

Министар, на предлог директора полиције, утврђује објекте и подручје објеката које употребљава полиција и од посебног су значаја за обављање послова полиције, и прописује мере за њихово обезбеђивање.

Подручје објекта из става 1. овог члана је функционално обрађено или необрађено земљиште полицијског објекта које је од посебног значаја за обављање послова полиције и потребно за употребу самог објекта.

Посебне мере заштите људства, средстава и опреме полиције

Члан 29.

Ради заштите безбедности полицијских службеника, обезбеђивања техничких средстава и опреме, полиција спроводи посебне мере.

Врсте и начин спровођења мера из става 1. овог члана прописује министар на предлог директора полиције.

IV. ПОЛИЦИЈСКА ОВЛАШЋЕЊА

1. Врсте, принципи и општи услови за примену полицијских овлашћења

Врсте полицијских овлашћења

Члан 30.

У обављању полицијских послова овлашћена службена лица имају полицијска овлашћења утврђена овим и другим законом.

Полицијска овлашћења утврђена овим законом су:

- 1) упозорење и наређење;
- 2) провера и утврђивање идентитета лица и идентификација предмета;
- 3) позивање;
- 4) довођење;
- 5) задржавање лица и привремено ограничење слободе кретања;
- 6) тражење обавештења;
- 7) привремено одузимање предмета;
- 8) преглед простора, објеката и документације и против-терористички преглед;
- 9) заустављање и прегледање лица, предмета и саобраћајних средстава;
- 10) обезбеђење и преглед места догађаја;
- 11) употреба туђег саобраћајног средства и средства везе;
- 12) пријем пријава о учињеном кривичном делу;
- 13) јавно расписивање награде;
- 14) снимање на јавним местима;
- 15) полиграфско тестирање;
- 16) полицијско опажање (опсервирање);
- 17) трагање за лицима и предметима;
- 18) заштита жртава кривичних дела и других лица;
- 19) прикупљање, обрада и коришћење личних података;

- 20) мере циљане потраге;
- 21) употреба средстава принуде.

Услови за примену полицијских овлашћења

Члан 31.

Полицијска овлашћења примењује овлашћено службено лице, у складу са актом из члана 4. став 4. овог закона.

Пре примене полицијског овлашћења овлашћено службено лице дужно је да се увери да су испуњени сви законски услови за примену овлашћења и одговорно је за ту процену.

Овлашћено службено лице примењује полицијска овлашћења по сопственој иницијативи, по наређењу надређеног службеника и по налогу надлежног органа издатом у складу са другим законом.

Кад је надређени службеник присутан, полицијска овлашћења примењују се по његовом наређењу, изузев ако нема времена да се чека на то наређење и мора се без одлагања поступити по сопственој иницијативи.

Приликом примене полицијских овлашћења овлашћено службено лице поступа у складу са законом и другим прописом и поштује стандарде постављене Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода, Основним принципима УН о употреби силе и ватреног оружја од стране службених лица која спроводе закон, Европским кодексом полицијске етике и другим међународним актима који се односе на полицију.

На начин утврђен законом, ако је то у датој ситуацији могуће и не би угрозило извршење полицијског задатка, лице према коме се примењује полицијско овлашћење има право да буде упознато са разлозима за то, да укаже на околности које сматра битним с тим у вези, да буде упознато са идентитетом овлашћеног службеног лица, које се легитимише, и да тражи присуство лица које ужива његово поверење.

Службена значка, легитимација, униформа и ознаке

Члан 32.

Ради обављања полицијских послова, Министарство овлашћеним службеним лицима издаје службену значку и службену легитимацију, а полицијским службеницима из члана 4. став 2. тачка 2) овог закона службену легитимацију.

Униформисано овлашћено службено лице на прописан начин носи униформу са ознакама када обавља послове одржавања јавног реда, регулисања и контроле саобраћаја, надзора и обезбеђивања државне границе или обавља друге послове према прописима о начину поступања полиције.

Послови из става 2. овог члана могу се, по налогу надређеног полицијског службеника, обављати и без униформе.

Униформу полицијског службеника, на прописан начин, могу на државним приредбама и свечаностима, стручним и скуповима ветерана и на сахранама активних и пензионисаних службеника полиције, да носе и пензионисани полицијски службеници.

Службено оружје и средства принуде

Члан 33.

Овлашћено службено лице има право и дужност да носи службено оружје и муницију, а полицијски службеник из члана 4. став 2. тачка 2) овог закона може да носи оружје ако је то одређено у службеној легитимацији.

Оружје и муницију, као и друга средства принуде, овлашћено службено лице употребљава под условима утврђеним овим законом.

Представљање пре примене овлашћења

Члан 34.

Овлашћено службено лице се, пре почетка примене полицијског овлашћења, представља показивањем службене значке и службене легитимације лицу према коме примењује овлашћење.

Изузетно, овлашћено службено лице неће се представити на начин из става 1. овог члана ако околности примене полицијског овлашћења у конкретном случају указују да би то могло угрозити постизање законитог циља. У том случају овлашћено службено лице ће, током примене полицијског овлашћења, на своје својство упозорити речју: "Полиција".

По престанку околности из става 2. овог члана овлашћено службено лице ће се представити на начин из става 1. овог члана.

Непристрасност, недискриминација, хуманост, поштовање људских права и омогућавање медицинске помоћи

Члан 35.

Овлашћено службено лице у примени полицијских овлашћења поступа непристрасно, пружајући свакоме једнаку законску заштиту и поступајући без дискриминације лица по било којем основу.

У примени полицијских овлашћења овлашћено службено лице поступа хумано и поштује достојанство, углед и част сваког лица и друга основна права и слободе човека дајући предност правима угроженог у односу на иста права лица које та права угрожава и водећи рачуна о правима трећих лица.

Овлашћено службено лице приликом примене полицијских овлашћења ће, на захтев лица према коме се овлашћење примењује, омогућити пружање медицинске помоћи од стране здравствене установе.

Принцип сразмерности

Члан 36.

Примена полицијског овлашћења мора бити сразмерна потреби због које се предузима.

Примена полицијског овлашћења не сме изазвати веће штетне последице од оних које би

наступиле да полицијско овлашћење није примењено.

Између више полицијских овлашћења примениће се оно којим се задатак може извршити са најмање штетних последица и губљења времена.

Приликом примене средстава принуде настојаће се да њихова употреба буде поступна, односно од најлакшег према тежем средству принуде и, у сваком случају, уз минимум неопходне силе.

Примена овлашћења према војним лицима

Члан 37.

Овлашћења утврђена овим законом овлашћено службено лице примењује и према војним лицима, ако посебним прописом није одређено да се ова овлашћења примењују на други начин или да се не примењују.

О поступању из става 1. овог члана овлашћено службено лице одмах обавештава војну полицију.

Примена овлашћења према малолетним и млађим пунолетним лицима

Члан 38.

Полицијска овлашћења према малолетним лицима, млађим пунолетним лицима и у предметима кривичноправне заштите деце и малолетника примењују овлашћена службена лица посебно оспособљена за рад са малолетницима.

Изузетно, полицијска овлашћења примениће друго овлашћено службено лице ако због околности случаја не може да поступа овлашћено службено лице посебно оспособљено за рад са малолетницима.

Полицијска овлашћења према малолетном лицу примењују се у присуству родитеља или старатеља тог лица, односно, у случају да су недоступни, у присуству представника органа старатељства, изузев кад због посебних околности или неодложности поступања то није могуће.

Присуство представника органа старатељства уместо родитеља може да се обезбеди, ако је могуће, и у случајевима када би присуство родитеља било штетно за малолетника у случајевима насиља у породици и сличним, или би их толико иритирало да би у великој мери угрозило извршење полицијског задатка.

Кад присуство органа старатељства у смислу ст. 3. и 4. овог члана није могуће обезбедити, обезбедиће се присуство другог пословно способног лица са искуством у раду са малолетницима, које није запослено у полицији или умешано у случај.

2. Услови и начин примене појединих полицијских овлашћења

2.1. Упозорење и наређење

Услови за примену упозорења

Члан 39.

Овлашћено службено лице упозориће лице које својим понашањем, деловањем или пропуштањем одређене радње може да доведе у опасност своју безбедност или безбедност другог лица или безбедност имовине, да наруши јавни ред или да угрози безбедност саобраћаја на путевима или кад се основано очекује да би то лице могло да учини или да изазове друго лице да учини кривично дело или прекршај.

Услови за примену наређења

Члан 40.

Наређење се може применити само у односу на понашања, односно делатности и чињења од којих непосредно зависи успешно извршавање полицијских задатака.

Наређења се примењују ради:

- 1) отклањања опасности за живот и личну безбедност људи;
- 2) отклањања опасности за имовину;
- 3) спречавања извршавања кривичних дела и прекршаја, хватања њихових учинилаца и проналажења и обезбеђења трагова тих дела који могу послужити као доказ;
- 4) одржавања јавног реда или успостављања нарушеног јавног реда;
- 5) безбедности саобраћаја на путевима;
- 6) запречавања приступа или задржавања на простору или објекту где то није дозвољено;
- 7) спречавања и отклањања последица у случају опште опасности проузроковане елементарним непогодама, епидемијама или других облика угрожавања опште безбедности;
- 8) спречавања угрожавања безбедности људи и имовине у другим случајевима утврђеним законом.

Начин примене упозорења и наређења

Члан 41.

Упозорења и наређења дају се усмено, писано или на други погодан начин, светлосним и звучним сигнаlima, руком и слично, с тим да њихово значење буде јасно изражено.

2.2. Провера и утврђивање идентитета лица и идентификација предмета

Услови за проверу идентитета лица

Члан 42.

Провера идентитета лица примениће се према лицу:

- 1) које треба ухватити, довести, задржати или упутити надлежном државном органу;

- 2) од којег прети опасност која захтева полицијско поступање;
- 3) над којим се обавља преглед или претресање или се предузимају друге законом прописане мере и радње;
- 4) које се затекне у туђем стану, објекту и другим просторијама или у превозном средству које се прегледа и претреса, ако је провера идентитета потребна;
- 5) које се затекне на простору или у објекту у којем је привремено ограничена слобода кретања, ако је провера идентитета потребна;
- 6) које пријављује извршење кривичног дела или прекршаја или учиниоце тих дела, односно пружа обавештења од интереса за рад полиције;
- 7) које својим понашањем изазива сумњу да је учинилац кривичног дела или прекршаја или да га намерава учинити или по свом физичком изгледу личи на лице за којим се трага;
- 8) које се затекне на месту извршења кривичног дела или прекршаја;
- 9) које се налази на месту на којем је из безбедносних разлога неопходно утврдити идентитет свих лица или претежног броја лица;
- 10) на оправдан захтев службених лица органа државне управе, правних или физичких лица.

Оправданим захтевом из става 1. тачка 10) овог члана сматра се захтев из којег је видљиво да су службеним лицима такви подаци неопходни за законито поступање или да је физичким лицима повређено неко право.

Овлашћено службено лице дужно је да упозна лице са разлогом провере његовог идентитета.

Начин провере идентитета лица

Члан 43.

Провера идентитета лица врши се увидом у личну карту или другу јавну исправу са фотографијом.

Изузетно од става 1. овог члана, провера идентитета може бити извршена на основу изјаве лица чији је идентитет проверен.

Лицу без личне карте, по утврђивању идентитета и права на личну карту, издаће се лична карта у прописаном поступку.

Утврђивање идентитета лица

Члан 44.

Утврђивање идентитета лица примениће се према лицу које нема код себе исправу из члана 43. став 1. овог закона или кад се сумња у веродостојност такве исправе.

Идентитет се утврђује коришћењем података из евиденција, применом метода и употребом средстава криминалистичке тактике и технике, медицинским или другим одговарајућим вештачењима.

У циљу утврђивања идентитета лица полиција је овлашћена да јавно објави фоторобот,

цртеж, снимак или опис лица.

Кад идентитет није могуће утврдити на други начин, полиција је овлашћена да објави фотографију лица које о себи не може дати податке, односно фотографију непознатог леша.

Идентификација предмета

Члан 45.

Идентификација предмета примењује се када је у поступку потребно да се утврде и провере обележја и својства предмета, као и однос између лица или догађаја и предмета.

Дирекција полиције је овлашћена да јавно објави фотографију, цртеж, снимак или опис предмета ако је то од значаја за успешно вођење поступка идентификације предмета.

2.3. Позивање

Услови и начин позивања на разговор

Члан 46.

Лице за које се основано претпоставља да располаже обавештењима неопходним за обављање полицијских послова из члана 10. став 1. тач. 1) - 4) овог закона може бити позвано на разговор.

У позиву се мора навести назив, место и адреса организационе јединице Министарства, разлог, место и време позивања.

Кад је то пре упућивања позива познато, позив се, поред српског, сачињава и на другом језику и писму у службеној употреби којим се лице служи. Ако ово није било познато, на захтев лица које се одазвало позиву, садржај позива саопштиће му се на том језику.

Лице које одбије да пружи обавештење, не сме се поново позивати из истог разлога.

О извршеном достављању саставља се потврда - доставница.

Време у којем се лице може позвати

Члан 47.

Лице које се налази у стану може се позивати у времену од 6 до 22 часа.

Изузетно, ако постоји опасност од одлагања, лице од којег се тражи обавештење овлашћено службено лице може да позове ван времена предвиђеног у ставу 1. овог члана.

Посебни случајеви позивања

Члан 48.

Овлашћено службено лице овлашћено је, изузетно, да лице позове усмено или одговарајућим телекомуникационим средством, при чему је дужно да саопшти разлог позивања, а уз сагласност лица може и да превезе лице до службених просторија.

Лица се изузетно могу позивати и путем средстава јавног обавештавања када је то неопходно због опасности од одлагања, безбедности поступања или када се позив упућује већем броју лица.

Позивање малолетног лица обавља се достављањем писаног позива преко родитеља или старатеља.

2.4. Довођење

Довођење на основу писаног налога

Члан 49.

Лице може бити доведено на основу писане наредбе коју изда суд, односно налога по закључку о привођењу донетог у управном поступку (у даљем тексту: налог).

У смислу става 1. овог члана, лица се могу довести у просторије Министарства, другог надлежног органа државне управе или до места одређеног налогом.

Овлашћено службено лице лицу које треба довести уручује налог из става 1. овог члана пре довођења.

Лицу за које се основано сумња да ће пружити отпор овлашћено службено лице ће уручити налог из става 1. овог члана после довођења.

Лице може бити доведено у време од 6 до 22 часа.

Изузетно, кад је довођење неопходно ради предузимања полицијских послова који не трпе одлагање, лице се може довести и ван времена утврђеног у ставу 5. овог члана.

Довођење може бити предузето најраније шест часова пре одређеног рока за довођење, ако се мора извршити на подручју полицијске управе на којем је лице затечено.

Кад се довођење мора извршити ван подручја полицијске управе на којем је лице затечено, довођење може трајати најдуже 24 часа.

Случајеви довођења без писаног налога

Члан 50.

Без писаног налога може се довести лице:

- 1) чији идентитет треба утврдити;
- 2) за којим је расписана потерница;
- 3) које треба задржати по чл. 53. и 54. овог закона.

Лица према којима се не примењују одредбе о довођењу

Члан 51.

Одредбе о довођењу не примењују се према лицу чије је кретање знатно отежано због болести, изнемоглости или трудноће, као ни према лицу за које се оправдано претпоставља

да би му се довођењем битно погоршало здравље.

О чињеницама из става 1. овог члана обавештава се орган који је издао налог за довођење.

Одредбе о довођењу не примењују се према лицу које обавља такве послове који се не смеју прекидати све док му се не обезбеди одговарајућа замена.

О довођењу из члана 50. овог закона, односно разлозима из ст. 1. и 3. овог члана да се одредбе о довођењу не примене, одлучује непосредни старешина овлашћеног службеног лица које врши довођење, а ако се за разлоге сазнало тек на лицу места - само овлашћено службено лице, које о томе без одлагања обавештава свог надлежног старешину.

Права лица које се доводи

Члан 52.

Овлашћено службено лице ће лице које доводи упознати пре довођења о разлозима довођења, праву на обавештавање породице или других лица, као и о праву на браниоца.

2.5. Задржавање лица и привремено ограничење слободе кретања

Услови за задржавање

Члан 53.

Овлашћено службено лице задржаће лице које ремети или угрожава јавни ред ако јавни ред није могуће друкчије успоставити, односно ако угрожавање није могуће друкчије отклонити. Задржавање може да траје најдуже 24 часа.

Лице које су изручили страни органи безбедности и које је потребно предати надлежном органу може да буде задржано најдуже 48 часова.

Задржавање се одређује решењем које мора бити донето и уручено лицу у року од шест часова од привођења у службене просторије. Задржано лице има, док траје задржавање, право на жалбу против решења о задржавању. О жалби надлежни окружни суд мора да одлучи у року од 48 часова.

Жалба не задржава извршење решења о задржавању.

Задржавање се прекида кад престану разлози због којих је одређено, односно одлуком надлежног суда.

Ако је задржано војно лице о томе се без одлагања обавештава војна полиција.

Додатна јемства у случају задржавања

Члан 54.

О задржавању по одредбама овог закона или у примени закона о контроли државне границе или закона о безбедности саобраћаја на путевима, лице мора бити на свом матерњем језику или језику који разуме обавештено да је задржано и о разлозима за задржавање и поучено да није обавезно ништа да изјави, да има право на одговарајућу

правну помоћ адвоката кога слободно изабере и да ће се на његов захтев о задржавању обавестити његови најближи.

Ако је лице из става 1. овог члана странац, мора на његовом матерњем језику или на језику који разуме да буде поучено и о томе да ће на његов захтев о задржавању бити обавештено дипломатско-конзуларно представништво државе чији је држављанин.

Овлашћено службено лице мора да одложи сва даља поступања до доласка адвоката, и то најдуже за два часа од како је лицу пружена могућност да обавести адвоката. Овлашћено службено лице може да задржи лице или да изврши другу радњу предвиђену законом чије би одлагање онемогућило или отежало извршење задатка.

Прихватилиште за странце

Члан 55.

Странцу коме није дозвољен улазак у земљу или коме је изречено протеривање или удаљење из земље, али га није могуће тако удаљити, може да се, у складу са законом, одреди боравак под појачаним полицијским надзором у објекту одређеном за те намене за време које је неопходно за његово удаљење из земље.

Услови за привремено ограничење слободe кретања

Члан 56.

Лицу се, у складу са законом, може привремено ограничити слобода кретања на одређеном простору или објекту ради:

- 1) спречавања извршења кривичних дела или прекршаја;
- 2) проналажења и хватања учинилаца кривичних дела или прекршаја;
- 3) проналажења и хватања лица за којима се трага;
- 4) проналажења трагова и предмета који могу послужити као доказ да је учињено кривично дело или прекршај.

Привремено ограничење слободe кретања не може трајати дуже од остварења циља ради којег је овлашћење примењено. За ограничење дуже од осам часова потребно је одобрење надлежног окружног суда.

Посебни услови за ограничење слободe кретања

Члан 57.

Овлашћено службено лице овлашћено је да привремено ограничи слободу кретања и задржавања на одређеном простору или објекту и у случајевима угрожавања безбедности изазваног елементарним непогодама или епидемијама и у другим случајевима угрожавања безбедности лица и имовине (безбедносни преглед) док такво угрожавање траје.

Ради остваривања циљева из става 1. овог члана, овлашћено службено лице овлашћено је да спроведе удаљавање лица, евакуацију.

Члан 58.

Овлашћење привременог ограничења слободе кретања из члана 56. овог закона и овлашћење трагања за лицима и предметима из члана 72. овог закона спроводе се криминалистичко-тактичким радњама које чине потера, преглед одређених објеката и простора, заседа, рација и блокада саобраћајних и других површина.

2.6. Тражење обавештења

Циљеви и ограничења приликом тражења обавештења

Члан 59.

Овлашћено службено лице може тражити обавештења од лица у циљу спречавања и откривања кривичних дела или прекршаја, или њихових учинилаца.

Лице није дужно да пружи тражено обавештење осим ако би тиме учинио кривично дело, на шта је овлашћено службено лице дужно да га упозори.

Лице које одбије да пружи тражена обавештења не сме поново из истог разлога да буде позвано на разговор из члана 46. овог закона.

2.7. Привремено одузимање предмета

Услови за привремено одузимање предмета, потврда и вођење података

Члан 60.

Овлашћено службено лице привремено ће одузети предмет:

- 1) ако околности случаја указују да је одређени предмет намењен за извршење кривичног дела или прекршаја;
- 2) ако је одузимање предмета неопходно за заштиту опште безбедности;
- 3) који лице коме је одузета или ограничена слобода има код себе и може да га употреби за самоповређивање, напад или бекство.

О привременом одузимању предмета овлашћено службено лице дужно је да изда потврду. Потврда мора да садржи податке о привремено одузетом предмету по којима се предмет разликује од других предмета, као и податке о лицу од кога је предмет одузет.

Подаци о привремено одузетим предметима воде се у посебној евиденцији.

Чување и враћање привремено одузетих предмета

Члан 61.

Кад због својства привремено одузетих предмета чување у просторијама полиције није

могуће или је повезано са значајним тешкоћама, привремено одузети предмети могу се сместити или обезбедити на одговарајући начин, до доношења одлуке надлежног органа.

Кад престану разлози због којих је предмет привремено одузет, ако другим законом или одлуком надлежног органа није друкчије одређено, привремено одузети предмет ће се вратити лицу од којег је одузет, а ако је дошло до значајног губитка вредности предмета, лице има право на накнаду штете.

Лице из става 2. овог члана позива се да предмет преузме у року који не може бити краћи од месец дана.

Продаја привремено одузетих предмета

Члан 62.

Полиција је овлашћена да прода привремено одузете предмете ако за даље поступање није надлежан суд или други орган управе кад:

- 1) предметима прети опасност од пропадања или значајан губитак вредности;
- 2) је чување и одржавање предмета повезано са несразмерно високим трошковима или тешкоћама.

Привремено одузети предмет може бити продат кад га позвано лице не преузме у одређеном року који не може бити краћи од месец дана, а лицу је било саопштено да ће предмет бити продат уколико га не преузме.

Привремено одузети предмети продају се на јавној лицитацији.

Кад привремено одузети предмет није могао бити продат на одржаној јавној лицитацији или је очигледно да ће трошкови лицитације бити несразмерни са износом добијеним продајом или постоји опасност од пропадања предмета, привремено одузети предмет ће се продати у слободној продаји.

Ако се купац не може пронаћи у року од једне године, привремено одузети предмет може да се употреби као опште добро или уништи.

Средства остварена продајом привремено одузетог предмета приход су буџета Републике Србије.

2.8. Преглед просторија, објеката и документације и противтерористички преглед

Услови и начин вршења прегледа

Члан 63.

Овлашћено службено лице овлашћено је да уђе у пословни простор и изврши његов преглед и преглед документације ради:

- 1) проналаска учинилаца кривичних дела или прекршаја;
- 2) поступања по дојави о присутности експлозивне направе или друге опасности.

Овлашћена службена лица могу вршити и превентивни противтерористички преглед

просторија, објеката, средстава, направа и других предмета ради заштите безбедности људи и имовине у саобраћају, на јавним скуповима и на другим местима.

Противтерористички преглед обухвата противдиверзиони, хемијско-бактериолошко-радиолошки и други преглед.

Ако је могуће очекивати да би у просторијама, објектима или средствима, односно на којем од места из става 2. овог члана могло доћи до угрожавања безбедности људи и имовине сумњивим направама или предметима, као и кад до тог угрожавања дође, овлашћена службена лица могу простор, објекте, средство, односно место, да испразне и спрече приступ до њих и да их непосредно или уз употребу техничких средстава прегледају. У овом случају овлашћена службена лица могу извршити и безбедносни преглед.

Приликом вршења противтерористичког прегледа овлашћена службена лица могу од надлежног инспекцијског органа да захтевају да изврши и инспекцијски надзор.

2.9. Зауостављање и прегледање лица, предмета и саобраћајних средстава

Услови и начин зауостављања и прегледања

Члан 64.

Овлашћено службено лице овлашћено је да заустави и изврши преглед лица, предмета које лице носи са собом и саобраћајног средства када је то неопходно ради проналаска предмета подобних за напад или самоповређивање.

Приликом зауостављања овлашћено службено лице, пре него што приступи прегледу из става 1. овог члана, саопштава лицу да ли је зауостављено ради вршења прегледа због превентивне контроле, због његовог или туђег прекршаја или кривичног дела или из другог безбедносног разлога.

Прегледом лица у смислу става 1. овог члана, сматра се увид у садржај одеће и обуће.

Прегледом саобраћајног средства у смислу става 1. овог члана, сматра се преглед свих отворених и затворених простора саобраћајног средства и предмета који се превозе.

Преглед предмета које лице носи са собом обухвата преглед предмета који су код лица или у његовој непосредној близини или предмета лица по чијем се налогу у његовој пратњи они превозе.

Преглед лица мора вршити лице истог пола, изузев када је неопходан хитан преглед лица ради одузимања оружја или предмета подобних за напад или самоповређивање.

Приликом прегледа овлашћена службена лица овлашћена су да користе техничка средства и службеног пса.

При предузимању мера из става 1. овог члана овлашћено службено лице овлашћено је да принудно отвори затворено саобраћајно средство или предмет који лице носи са собом.

Ако постоје основи сумње да лице код себе, у саобраћајном средству или у предмету који носи са собом има предмете који могу послужити као доказ у кривичном или прекршајном поступку, овлашћено службено лице овлашћено је да задржи лице до прибављања налога за претрес, а најдуже шест часова.

2.10. Обезбеђење и преглед места догађаја

Начин поступања овлашћеног службеног лица

Члан 65.

Кад овлашћено службено лице сазна за извршење кривичног дела, прекршаја или другог догађаја поводом којег је потребно непосредним опажањем утврдити или разјаснити чињенице, овлашћено је да обезбеди место догађаја до доласка службеног лица одговарајућег органа, прегледа место догађаја ради проналажења или обезбеђења трагова и предмета који могу послужити као доказ, проналаску учиниоца, као и прикупљању обавештења у вези са кривичним делом, прекршајем или догађајем.

Овлашћено службено лице овлашћено је до окончања прегледа, а најдуже шест часова, да задржи лице за које процени да може да пружи обавештења важна за разјашњавање догађаја или за предузимање спасилачких активности, ако је вероватно да се обавештења не би могла касније прикупити или се не би могло обезбедити присуство лица које може предузети спасилачке активности.

Ради заштите жртава кривичног дела, оштећених због прекршаја или другог догађаја и у циљу заштите интереса поступка, овлашћено службено лице овлашћено је да забрани снимање места догађаја.

2.11. Употреба туђег саобраћајног средства и средства везе

Услови употребе и права власника

Члан 66.

Овлашћено службено лице може да се послужи саобраћајним средством и средством везе правног или физичког лица, ако на други начин не може да изврши превоз, односно успостави везу неопходну ради хватања учиниоца кривичног дела који се непосредно гони или ради превозења у најближу здравствену установу повређеног лица које је жртва кривичног дела, саобраћајне незгоде, елементарне непогоде или другог несрећног случаја.

Овлашћено службено лице се приликом примене овлашћења из става 1. овог члана обавезно представља показивањем службене значке и службене легитимације.

Власник превозног средства и средства везе којим се послужи полицијски службеник има право на накнаду трошкова и штете проузроковане њиховом употребом.

2.12. Пријем пријава о учињеном кривичном делу

Дужности овлашћеног службеног лица

Члан 67.

Овлашћено службено лице дужно је да прими пријаву о учињеном кривичном делу за које се гони по службеној дужности.

Ако се при подношењу кривичне пријаве или спровођењем увиђаја утврди да се ради о

кривичном делу за које се гони по приватној тужби или се утврди да догађај нема обележја кривичног дела, овлашћено службено лице о томе обавештава оштећеног, уз одговарајућу правну поуку.

Ако овлашћено службено лице прими писану или усмену пријаву о кривичном делу са познатим учиниоцем за које се гони приватном тужбом, о томе обавештава оштећено лице.

Ради утврђивања учиниоца кривичног дела из ст. 2. и 3. овог члана, овлашћено службено лице на писани захтев оштећеног или другог лица овлашћеног за подношење приватне тужбе предузима неопходне радње које ова лица не могу самостално предузети, а односе се на утврђивање идентитета учиниоца.

Обавезе из ст. 2, 3. и 4. овог члана не односе се на случајеве када постоје основи сумње да је учињено кривично дело против части и угледа.

2.13. Јавно расписивање награде

Услови за расписивање, начин објављивања и право на награду

Члан 68.

Полиција је овлашћена да јавно распише награду за дато обавештење ради:

- 1) откривања и хватања лица које је учинило теже кривично дело;
- 2) проналажења несталог лица;
- 3) разрешавања других случајева када су обавештења неопходна у обављању послова из члана 10. овог закона.

Расписивање награде може се објавити у средствима јавног обавештавања или на други погодан начин.

Нема право на награду лице које је дало обавештење за које је расписана награда, ако полиција већ располаже тим обавештењем.

Право на награду немају ни припадници полиције и чланови њихових породица.

2.14. Снимање на јавним местима

Врсте и начин снимања

Члан 69.

Снимање на јавним местима представља трајни акустички и видео надзор јавних места на којима се учестало врше кривична дела или прекршаји, ради њиховог спречавања.

Кад постоји опасност да приликом јавног окупљања дође до угрожавања живота и здравља људи или имовине, овлашћено службено лице овлашћено је да врши видео снимање или фотографисање јавног скупа.

Намеру да спроведе активности из ст. 1. и 2. овог члана полиција мора јавно да саопшти.

2.15. Полиграфско тестирање

Поступак и ограничења при тестирању

Члан 70.

Овлашћено службено лице може на захтев или уз пристанак лица од којег тражи обавештења да примени над њим полиграфско испитивање пошто га упозна са радом уређаја и лице за то да писану сагласност.

Овлашћено службено лице ће прекинути примену полиграфског испитивања ако лице од којег се траже обавештења после давања писане сагласности изјави да ту сагласност повлачи.

Полиграфском тестирању не може да се подвргне:

- 1) лице које је под утицајем алкохола или под утицајем опојних дрога или других психоактивних супстанци;
- 2) лице које има озбиљна срчана обољења или респираторне сметње;
- 3) лице у стресном стању;
- 4) лице које узима лекове за смирење;
- 5) лице које показује видљиве знакове психичке поремећености или болести;
- 6) лице које осећа интензиван физички бол;
- 7) трудница и породиља.

2.16. Полицијско опажање, опсервирање

Услови и начин опсервирања

Члан 71.

Ради провере добијених обавештења и формирања предлога надлежним органима за које су овлашћени законом, овлашћена службена лица могу, пре постојања основа сумње да је извршено кривично дело или прекршај, путем полицијског непосредног и прикривеног опажања, опсервирања, да прикупљају обавештења и податке од користи за утврђивање да ли су се стекли основи сумње да је извршено кривично дело или прекршај.

Опсервирање се врши на јавним и другим за приступ доступним местима, без задирања у право на приватност било ког лица.

2.17. Трагање за лицима и предметима

Услови и начин трагања

Члан 72.

Полиција је овлашћена да спроводи мере трагања за лицима и предметима.

Трагање се расписује потерницом, објавом и расписом о трагању.

Потерница се расписује у складу са посебним законом.

Објава се расписује ради:

- 1) утврђивања пребивалишта или боравишта лица, у складу са посебним законом;
- 2) утврђивања идентитета лица које није у стању да пружи личне податке или утврђивања идентитета леша за који се не могу утврдити подаци;
- 3) проналаска предмета у вези са кривичним делом или прекршајем, у складу са посебним прописима, или предметима који су пронађени или нестали;
- 4) одузимања предмета или исправа на основу одлуке суда или органа управе.

Распис о трагању се расписује:

- 1) за несталим лицем;
- 2) за лицем за које постоји основана сумња да је извршило кривично дело за које се гони по службеној дужности;
- 3) за лицем које може дати обавештења о кривичном делу или учиниоцу;
- 4) на захтев надлежног органа, односно установе, који је поднет у складу са посебним законом;
- 5) на захтев родитеља, односно старатеља лица одбеглог од куће и у другим случајевима, у складу са посебним прописима.

2.18. Заштита жртава кривичних дела и других лица

Заштита у случају опасности од учиниоца кривичног дела или других лица

Члан 73.

Ако и док за то постоје оправдани разлози, полиција ће предузимањем одговарајућих мера заштитити жртву и друго лице које је дало или може дати податке важне за кривични поступак или лице које је са наведеним лицима у вези, ако им прети опасност од учиниоца кривичног дела или других лица.

Заштита поверљивих података о идентитету

Члан 74.

Полиција штити поверљиве податке чије би откривање изложило опасности физички интегритет лица.

При подношењу писаног извештаја о садржају обавештења за чије је прикупљање полиција овлашћена у складу са законом, овлашћено службено лице може ускратити податак о идентитету лица од којег је добило обавештење ако процењује да би откривањем идентитета изложило лице озбиљној опасности по живот, здравље, физички интегритет или би тиме угрозило слободу и имовину лица.

Подаци о идентитету лица које је дало обавештење сматрају се поверљивим и њима се рукује у складу са законом.

2.19. Прикупљање, обрада и коришћење личних података

Сврха и начин прикупљања података

Члан 75.

Полиција прикупља, обрађује и користи личне податке, обезбеђује заштиту и води евиденције о личним и другим подацима на чије је прикупљање овлашћења овим законом ради спречавања и откривања кривичних дела и прекршаја и ради проналажења њихових учинилаца.

Друге податке о личности полиција може прикупљати, обрађивати и користити само ако је за то овлашћена другим законом и ако обезбеђује законом утврђену заштиту тих података.

Овлашћено службено лице податке о личности до којих дође у вршењу службе чува као поверљиве, користи их и њима рукује, у складу са законом.

Евиденција личних и других података

Члан 76.

Полиција води евиденције:

- 1) лица којима је по било којем основу ограничена или одузета слобода (довођење, задржавање, ограничење кретања, лишавање слободе и друго);
- 2) лица за које постоје основи сумње да су учинила кривична дела и прекршаје;
- 3) учињених кривичних дела за која се гони по службеној дужности, прекршаја и лица оштећених тим делима;
- 4) учињених кривичних дела непознатих учинилаца за која се гони по приватној тужби;
- 5) тражених лица и предмета и лица којима је забрањен улазак у земљу;
- 6) провера идентитета лица;
- 7) лица над којима је спроведено утврђивање идентитета, дактилоскопираних лица, фотографисаних лица и DNK анализа;
- 8) оперативних извештаја, оперативних извора сазнања и лица под посебном полицијском заштитом;
- 9) примењених оперативних и оперативно-техничких средстава и метода;
- 10) догађаја;
- 11) употребљених средстава принуде;
- 12) притужби.

Начин коришћења и достављања података

Члан 77.

Бројчани подаци о кривичним делима, пријављеним и оштећеним лицима, као и остали

бројчани подаци могу се користити у статистичке и аналитичке сврхе у Министарству.

Подаци из става 1. овог члана могу се дати на коришћење надлежним стручним и научним установама за потребе научно-истраживачког рада.

Лични подаци могу се достављати другим органима под условима: да је орган који тражи податке законом или другим прописом овлашћен да тражи и прима те податке; да су органу који тражи податке ти подаци неопходни за извршавање послова из његове надлежности; да те податке није могуће прибавити на други начин или ако би њихово прибављање захтевало несразмерно високе трошкове.

Лични подаци могу се доставити и иностраним полицијским органима и одређеним међународним организацијама на њихов захтев, у складу са утврђеним правилима о међународној полицијској сарадњи.

Заштита личних података

Члан 78.

Лични подаци не могу се користити противно сврси предвиђеној овим законом, као и другим прописима којима се уређује заштита личних података.

Полиција ће лицу о коме се воде лични подаци пружити обавештење о томе у року од 60 дана од дана пријема захтева тог лица, изузев обавештења о подацима које је то лице о себи дало на основу закона.

Пружање података из става 2. овог члана полиција може решењем одбити ако би то угрозило извршење њеног задатка, вођење законом прописаног поступка, безбедност људи и имовине или би могло нанети штету интересима трећих лица. Решење се образлаже и усмено саопштава подносиоцу захтева.

Кад престану разлози из става 3. овог члана полиција ће поступи у складу са ставом 2. овог члана.

Исправљање и брисање личних података из евиденција

Члан 79.

Полиција је дужна да исправи личне податке за које утврди да су нетачни или на чију нетачност укаже лице из члана 78. овог закона на које се подаци односе.

Прикупљени и у евиденције унети лични подаци морају се одмах брисати у случају када се утврди да нису тачни или да су престали да постоје разлози, односно услови због којих је лични податак унет у одговарајуће евиденције.

Поступање са подацима

Члан 80.

Подаци који су садржани у евиденцијама из члана 76. овог закона могу се дати само лицу на које се односе, и то од њиховог уношења до брисања из евиденција.

Изузетно, обавештења о подацима садржаним у евиденцији из члана 76. тачка 8) овог

закона лице може добити тек пошто је за подацима престала потреба коришћења.

Са подацима из члана 76. тачка 9) овог закона поступа се у складу са посебним законом и актима донетим на основу тог закона.

Полицијски службеник овлашћен за давање података из става 1. овог члана мора увек да штити идентитет лица које је дало обавештење.

Рокови чувања личних и других података у евиденцијама

Члан 81.

Подаци садржани у евиденцијама из члана 76. овог закона чувају се, и то:

1) у евиденцији под тачком 1) три године по доношењу одлуке о даљем поступку против лица којем је одузета или ограничена слобода, односно пошто је лице пуштено на слободу или је ограничење слободе престало;

2) у евиденцији под тачком 2) пет година после рока када рехабилитација наступа по сили закона, под условом да лице није поново пријављено;

3) у евиденцији под тачком 3) пет година по наступању застарелости гоњења за учињено кривично дело;

4) у евиденцији под тачком 4) годину дана по наступању застарелости гоњења за учињено кривично дело;

5) у евиденцији под тачком 5) до проналаска лица или установљавања да је даље трагање непотребно;

6) у евиденцији под тачком 6) две године по спроведеном поступку провере идентитета;

7) у евиденцији под тач. 7), 8), 9) и 10) трајно;

8) у евиденцији под тачком 11) десет година од употребе средстава принуде;

9) у евиденцији под тачком 12) десет година од пријема притужбе.

Надзор органа надлежног за заштиту личних података

Члан 82.

Надзор над деловањем информационог система у којем су садржане евиденције из члана 76. овог закона врши орган надлежан за заштиту личних података, сагласно закону којим се уређује заштита личних података.

2.20. Мере циљане потраге

Услови, надлежност за одлучивање и начин примене мера циљане потраге

Члан 83.

Ради хватања и привођења надлежном органу лица за које се основано сумња да је извршило кривично дело за које је по закону прописана казна затвора од четири или више

година и за којим је расписана међународна потерница, а у случају кад полицајци другим мерама то лице не могу ухватити и привести, односно када би то било повезано са несразмерним тешкоћама, могу се према том лицу предузети мере потраге применом специјалне истражне технике утврђене законом којим се уређује кривични поступак (у даљем тексту: мере циљане потраге), у поступку и на начин из овог члана.

Мере циљане потраге, на предлог директора полиције, одобрава одлуком председник Врховног суда Србије, односно судија тог суда који је одређен да по овим предлозима одлучује у случају одсуства председника тог суда (у даљем тексту: овлашћени судија), у року од 72 часа од подношења предлога.

Предлог и одлука из става 2. овог члана сачињавају се у писаном облику. Предлог садржи податке и чињенице које су од значаја за одлучивање о примени мера циљане потраге.

Одобрене мере могу се примењивати најдуже шест месеци, а на основу новог предлога могу се продужити још једанпут најдуже шест месеци.

У случају неприхватања предлога, председник Врховног суда Србије, односно овлашћени судија у образложењу одлуке наводи разлоге одбијања.

Кад разлози хитности то захтевају, мере циљане потраге може својим решењем наложити директор полиције, уз претходно прибављену писану сагласност за почетак примене одговарајућих мера председника Врховног суда Србије, односно овлашћеног судије. У овом случају писани предлог за примену одговарајућих мера доставља се у року од 24 часа од добијања сагласности.

Одлука о наставку примене одговарајућих мера, односно о њиховој обустави доноси се у року од 72 часа од подношења предлога. Одлука о обустави одговарајућих мера мора бити писано образложена.

Подаци прикупљени мерама циљане потраге не могу се користити као доказ у кривичном поступку. Подаци се по окончању циљане потраге достављају председнику Врховног суда Србије, односно овлашћеном судији, који је дужан да их уништи и о томе сачини записник.

3. Средства принуде и њихова употреба

3.1. Заједничке одредбе о средствима принуде

Врсте средстава принуде и услови за употребу

Члан 84.

Средства принуде у смислу овог закона јесу:

- 1) физичка снага;
- 2) службена палица;
- 3) средства за везивање;
- 4) специјална возила;
- 5) службени пси;
- 6) службени коњи;

- 7) средства за запречавање;
- 8) уређаји за избацивање млазева воде;
- 9) хемијска средства;
- 10) посебне врсте оружја и експлозивних средстава;
- 11) ватрено оружје.

Овлашћено службено лице средства принуде употребиће само ако се на други начин не може извршити задатак и то суздржано и сразмерно опасности која прети законом заштићеном добру и вредности, односно тежини дела које се спречава или сузбија.

Овлашћено службено лице ће увек употребити најблаже средство принуде које јамчи успех, сразмерно разлогу употребе и на начин којим се службени задатак извршава без непотребних штетних последица.

Овлашћено службено лице ће пре употребе средства принуде на то упозорити лице према коме средство намерава да употреби, ако је то у датој ситуацији могуће и неће довести у питање извршење службене радње.

Овлашћена службена лица приликом употребе средстава принуде дужна су да чувају људске животе, проузрокују што мање повреда и материјалне штете, као и да осигурају да се помоћ повређеном или угроженом лицу што пре пружи и да његови најближи о томе што пре буду обавештени.

Употреба средстава принуде према групи лица

Члан 85.

Овлашћено службено лице овлашћено је да изда наређење групи лица да се разиђе ако се група противправно окупила, противправно се понаша и тако може да изазове насиље.

Ако се група не разиђе, могу да се употребе само следећа средства принуде:

- 1) физичка снага;
- 2) службена палица;
- 3) специјална возила;
- 4) службени пси;
- 5) службени коњи;
- 6) уређаји за избацивање млазева воде;
- 7) хемијска средства.

Средства из става 2. овог члана могу се употребити само по наређењу начелника подручне полицијске управе, односно полицијског службеника кога начелник овласти.

Извештавање, контрола и одговорност у вези са употребом средстава принуде

Члан 86.

О свакој употреби средстава принуде овлашћено службено лице у писаном облику

подноси извештај надређеном полицијском службенику што је пре могуће, а најкасније 24 часа од употребе средстава принуде.

Извештај из става 1. овог члана садржи податке о средству принуде и против кога је употребљено, разлозима и основу употребе и о другим чињеницама и околностима од значаја за оцену оправданости и правилности употребе средства принуде.

Оправданост и правилност употребе средства принуде оцењује овлашћено службено лице за то овлашћено од стране министра.

Овлашћено службено лице из става 3. овог члана предлаже директору полиције предузимање законом утврђених мера у случају неоправдане и неправилне употребе средства принуде.

Подаци о броју случајева употребе средстава принуде, разврстани према појединим средствима принуде, као и подаци о броју случајева неоправдане и неправилне употребе средстава принуде и мерама предузетим поводом тога, чине саставни део извештаја из члана 9. овог закона и доступни су јавности.

Правна помоћ у вези са употребом средстава принуде

Члан 87.

Кад су средства принуде употребљена у границама законом утврђених овлашћења, искључена је одговорност овлашћеног службеног лица које их је употребило.

Кад се против овлашћеног службеног лица води кривични поступак због употребе средстава принуде из става 1. овог члана или предузимања других радњи у обављању службеног посла, Министарство ће му обезбедити бесплатну правну помоћ у том поступку.

Министарство ће обезбедити бесплатну правну помоћ и појединцу који је пружио помоћ овлашћеном службеном лицу, ако је против њега покренут кривични поступак због радње учињене у вези са пружањем помоћи.

3.2. Одредбе о појединим средствима принуде

3.2.1. Физичка снага

Члан 88.

Употребом физичке снаге, у смислу овог закона, сматра се употреба различитих захвата борилачких вештина или њима сличних поступака на телу другог лица, којима је циљ одбијање напада или савлађивање отпора лица уз наношење најмање штетних последица.

Нападом се сматра свака радња предузета да се нападнути повреди или лиши живота, да се насилно уђе у објекат или простор око објекта у који је улаз забрањен или да се овлашћено службено лице омете или спречи у извршењу службене радње.

Отпором се сматра свако супротстављање законитим службеним мерама и радњама које се може вршити оглушивањем или заузимањем клечећег, седећег, лежећег или сличног положаја, пасивни отпор, или заклањањем или држањем за лице или предмет, отимањем, стављањем у изглед да ће се лице напасти, или предузимањем сличне радње, активни отпор.

Физичка снага употребљава се у складу са правилима вештине самоодбране, а са употребом се престаје чим престане напад или отпор лица према којем је употребљена.

3.2.2. Службена палица

Члан 89.

Службена палица може се употребити ако су блажи начини употребе физичке снаге неуспешни или не јамче успех.

Ударци службеном палицом не наносе се у пределу главе, врата, кичменог стуба, грудног коша, трбушног зида, гениталија и зглобова, осим као крајња мера.

Према лицима млађим од 14 година, очигледно болесним и изнемоглим лицима, тешким инвалидима и женама чија је трудноћа видљива, службена палица може се употребити само ако неко од тих лица ватреним оружјем, оруђем или другим опасним предметом угрожава живот лица.

3.2.3. Средства за везивање

Члан 90.

Средства за везивање могу се употребити ради:

- 1) спречавања отпора лица или одбијања напада усмереног на овлашћено службено лице;
- 2) спречавања бекства лица;
- 3) онемогућавања самоповређивања или повређивања другог лица.

Употребом средстава за везивање сматра се везивање, по правилу руку лица, испред или иза леђа.

Средствима за везивање сматрају се службене лисице, пластичне затеге и друга за то намењена средства.

При употреби средстава за везивање примењују се ограничења из члана 89. став 3. овог закона.

3.2.4. Специјална возила

Члан 91.

Специјална возила могу се употребити ради успостављања нарушеног јавног реда, спречавања проласка лица и ради употребе хемијских средстава и ватреног оружја уграђеног на та возила.

Употребом специјалних возила сматра се избацивање воде под притиском са или без хемијских средстава, употреба уграђеног ватреног оружја, уклањање препрека и спречавање специјалним возилима проласка лица. Приликом употребе, посаде и специјална возила штити потребан број овлашћених службених лица.

Специјалним возилима сматрају се возила за избацивање воде под притиском, оклопна возила са или без уграђене запречне ограде, хеликоптери, возила за уклањање препрека и друга возила посебне намене.

Уграђена хемијска средства и ватрено оружје могу се употребити само под условима за употребу тих средстава, односно оружја, утврђеним овим законом.

3.2.5. Службени пас

Члан 92.

Службени пас може да се употреби као средство принуде у случајевима кад:

- 1) су испуњени услови за употребу физичке снаге или службене палице;
- 2) су испуњени услови за употребу ватреног оружја;
- 3) се успоставља нарушени јавни ред.

Употребом службеног пса сматра се пуштање пса према лицу и запречавање псима проласка лица.

У случајевима из става 1. тачка 2) овог члана службени пас може да се употреби и без заштитне корпе, а у случајевима из тач. 1) и 3) само са заштитном корпом.

3.2.6. Службени коњ

Члан 93.

Службени коњ може да се употреби као средство принуде ради успостављања нарушеног јавног реда и ради запречавања проласка лица.

Употребом се сматра кретање коњима према лицима ради њиховог раздвајања или потискивања, односно запречавање коњима проласка лица.

3.2.7. Средства за запречавање

Члан 94.

Средствима за запречавање сматрају се средства за принудно заустављање возила и средства за запречавање проласка лица.

Приликом употребе, средства за запречавање штити потребан број овлашћених службених лица, које одреди њихов непосредни старешина.

Заустављање возила

Члан 95.

Средства за принудно заустављање возила могу се употребити ради:

- 1) спречавања бекства лица које је затечено у вршењу кривичног дела за које се гони по службеној дужности;
- 2) спречавања бекства лица које је лишено слободе или за које постоји налог за лишавање слободе;
- 3) спречавања незаконитог преласка државне границе возилом;
- 4) спречавања недозвољеног приступа возилу до објекта или подручја где се налазе лица

која овлашћено службено лице обезбеђује.

Средствима за принудно заустављање возила сматрају се уређаји за те намене, као и бодљикаве траке и друга наменска средства којима се возило у покрету може принудно зауставити.

Испред постављених средстава за принудно заустављање возила на одговарајућој удаљености у складу са прописима о безбедности саобраћаја на путевима, постављају се саобраћајни знакови забране претицања и обавезног заустављања, ако је то у датој ситуацији могуће.

Запречавање проласка лица

Члан 96.

Средства за запречавање проласка лица могу се употребити за пресецање и поделу простора приликом одржавања јавног реда и обезбеђивања јавних скупова, за блокаду одређеног простора или објекта, односно за ограничење, забрану или усмеравање кретања лица на јавним местима, одређеним подручјима или правцима.

Средствима за запречавање проласка лица сматрају се запречне ограде, специјална возила, службени пси, службени коњи и друга наменска средства којима се пролазак лица може запречити.

3.2.8. Уређаји за избацивање млазева воде

Члан 97.

Уређаји за избацивање млазева воде могу се употребити само под условима и на начин утврђен овим законом за употребу средстава принуде према групи која се окупила и понаша тако да може изазвати насиље.

3.2.9. Хемијска средства

Члан 98.

Хемијска средства могу се употребити ради одбијања напада и савлађивања отпора који се не могу обезбедити употребом физичке снаге и службене палице, ради успостављања нарушеног јавног реда, ради истеривања лица из затвореног простора, за решавање талачких ситуација и у случајевима кад су испуњени услови за употребу посебних врста оружја и експлозивних средстава или за употребу ватреног оружја утврђених овим законом.

Хемијским средствима сматрају се сузавци за краткотрајну употребу, који по престанку дејства не остављају било какве последице за психофизичко и опште здравствено стање, као и хемијске материје блажег дејства од сузавца.

При употреби хемијских средстава у близини дечјих и старачких установа, болница, основних школа и прометних саобраћајница и лако запаљивих материјала, предузимају се и посебне мере заштите.

Хемијска средства се не употребљавају према лицима која се налазе у близини експлозивно-запаљивих материја, на великој висини и на сличним местима где би могао бити угрожен живот људи.

3.2.10. Посебне врсте оружја и експлозивних средстава

Члан 99.

Посебне врсте оружја и експлозивних средстава могу се употребити само ако су испуњени услови за употребу ватреног оружја утврђени овим законом, уколико је употреба других врста оружја неуспешна или не јамчи успех.

Посебна оружја и експлозивна средства није дозвољено употребити ради спречавања бекства лица.

Експлозивна средства није дозвољено употребити према лицима у маси.

Одлуку о употреби посебних врста оружја и експлозивних средстава доноси директор полиције, уз сагласност министра.

3.2.11. Ватрено оружје

Члан 100.

При обављању службеног задатка овлашћено службено лице може употребити ватрено оружје само ако употребом других средстава принуде не може постићи резултат у извршењу задатка и кад је апсолутно нужно да се:

- 1) заштити живот људи;
- 2) спречи бекство лица затеченог у извршењу кривичног дела за које се гони по службеној дужности и за које је прописана казна затвора у трајању од десет година или тежа казна, а у случају непосредне опасности по живот;
- 3) спречи бекство лица законито лишеног слободе или лица за које је издат налог за лишавање слободе због извршења кривичног дела из тачке 2) овог члана, а у случају непосредне опасности по живот;
- 4) од себе одбије непосредни напад којим се угрожава његов живот;
- 5) одбије напад на објекат или лице које обезбеђује, а у случају непосредне опасности по живот.

Заштита живота људи

Члан 101.

Употребом ватреног оружја у смислу члана 100. тачка 1) овог закона сматра се употреба ватреног оружја за заштиту живота једног или више лица, које је друго или више других лица напало, а постоји непосредна опасност по живот нападнутог или нападнутих.

Спречавање бекства лица затеченог у извршењу кривичног дела

Члан 102.

Употребом ватреног оружја у смислу члана 100. тачка 2) овог закона, сматра се употреба ватреног оружја у време или непосредно после извршења кривичног дела ради спречавања бекства лица затеченог на месту или у непосредној близини где је предузело радње

извршења кривичног дела или где су наступиле последице кривичног дела, односно спречавања бекства лица код којег су предмети којима је извршило кривично дело или предмети настали извршењем кривичног дела.

Спречавање бекства лица законито лишеног слободе или за које је издат такав налог

Члан 103.

Употребом ватреног оружја у смислу члана 100. тачка 3) овог закона сматра се употреба ватреног оружја ради спречавања бекства лица за које је у налогу за лишавање слободе, односно налогу за довођење изричито наведено да ће овлашћено службено лице употребити ватрено оружје ради спречавања бекства тог лица.

Пре поступања по налогу за лишавање слободе, односно за довођење лица из става 1. овог члана, овлашћено службено лице упозориће то лице да ће употребити ватрено оружје ако покуша бекство.

Одбијање непосредног напада на овлашћено службено лице

Члан 104.

Употребом ватреног оружја ради одбијања од себе непосредног напада којим се угрожава живот овлашћеног службеног лица, сматра се употреба ватреног оружја ради одбијања напада ватреним оружјем, опасним оруђем или другим предметом којим се може угрозити живот, напад од стране два или више лица, или напад на месту и у време када се не може очекивати помоћ.

Нападом ватреним оружјем на овлашћено службено лице у смислу става 1. овог члана сматра се и само потезање ватреног оружја или покушај да се оно потегне.

Потезањем ватреног оружја у смислу става 2. овог члана сматра се покрет ватреним оружјем ради његовог доношења или стављања у положај за употребу, а покушајем потезања сматра се покрет учињен према ватреном оружју.

Одбијање напада на објекат или лице које се обезбеђује

Члан 105.

Употребом ватреног оружја у смислу члана 100. тачка 5) овог закона сматра се употреба ватреног оружја ради одбијања непосредног напада и за време трајања непосредног напада на објекат или лице које се обезбеђује.

Непосредним нападом на објекат који се обезбеђује сматра се свака радња усмерена на оштећење тог објекта или његових делова или на онемогућавање функционисања објекта оштећењем или уништењем уређаја на објекту или на други начин.

Непосредним нападом на лице које се обезбеђује сматра се сваки напад ватреним оружјем, опасним оруђем или другим предметом којим се може угрозити живот тог лица, или напад од стране два или више лица.

Упозорење пре употребе ватреног оружја

Члан 106.

Пре него што овлашћено службено лице употреби ватрено оружје, мора, кад околности то допуштају, лице према коме ће употребити ватрено оружје, упозорити повиком: "Стој, полиција, пуцаћу!" и упозоравајућим пуцњем.

Посебно ограничење употребе ватреног оружја

Члан 107.

Употреба ватреног оружја није дозвољена кад доводи у опасност живот других лица, осим ако је употреба ватреног оружја једино средство за извршење задатака из члана 100. овог закона.

Употреба ватреног оружја није дозвољена против малолетника, осим у случају када је то једини начин за одбрану од непосредног напада или опасности.

Употреба ватреног оружја у гоњењу пловног објекта

Члан 108.

Кад је неопходно да заустави пловни објекат који гони на унутрашњем пловном путу, полиција може према том пловном објекту да употреби ватрено оружје да би га онемогућила у бекству, зауставила и спровела надлежном органу само ако то није постигла употребом других тренутно расположивих средстава.

Друга средства из става 1. овог члана могу бити вербално упозорење и хици застрашивања испалени изнад пловног објекта, под условом да то не представља опасност за друге.

Кад се, као крајње средство, на пловни објекат испаљују хици, полиција то чини тако да штити животе лица на објекту и у линији ватре. Ватрено оружје неће се употребити ако то угрожава нечији живот или ако то није неопходно да се сачува или заштити нечији живот.

Употреба ватреног оружја према животињама

Члан 109.

Ватрено оружје може се употребити против животиња само кад од њих прети непосредна опасност од напада на живот и тело лица или опасност од угрожавања живота или здравља људи (заразне болести и слично).

Оружје се може употребити и према болесним и тешко повређеним животињама, када ветеринар или друго лице не може предузети одговарајућу меру.

V. РАДНИ ОДНОСИ

1. Услови и начин заснивања радног односа

Посебни услови

Члан 110.

Лице које се прима у радни однос у Министарству, поред општих услова за пријем у радни однос у државном органу, мора да испуњава и посебне услове, и то да:

1) је држављанин Србије и Црне Горе са пребивалиштем, односно боравиштем у Републици Србији;

2) има најмање средњу стручну спрему;

3) буде млађе од 27 година ако се прима на радно место са средњом стручном спремом, односно да буде млађе од 30 година ако се са мање од пет година радног стажа прима на радно место са вишом или високом стручном спремом;

4) има психофизичке способности потребне за обављање послова радног места, предвиђене актом из члана 4. став 4. овог закона, што доказује лекарским уверењем Завода за здравствену заштиту радника Министарства унутрашњих послова;

5) има регулисану војну обавезу или у складу са законом може бити радом у полицији ослобођен војне обавезе, ако је лице које се прима у полицију мушкарац;

6) нема двојно држављанство;

7) је безбедносно проверено и да за то лице нема безбедносних сметњи.

Услови из става 2. тач. 2) до 6) овог члана односе се само на заснивање радног односа полицијских службеника на радним местима одређеним актом из члана 4. став 4. овог закона.

У радни однос за обављање послова у Министарству не може се примити лице које је осуђивано због кривичног дела за које се гони по службеној дужности или против кога се води кривични поступак за такво кривично дело, или које је осуђивано на безусловну казну затвора у трајању дужем од три месеца или коме је служба у државном органу или правном лицу са јавним овлашћењима престала због тешке повреде службене дужности правоснажном одлуком надлежног органа.

Министарство води јединствену кадровску евиденцију полицијских службеника и других запослених у Министарству, чији садржај и начин вођења прописује министар.

Прикупљање података о кандидату

Члан 111.

Полиција може о лицу које жели да заснује радни однос у Министарству ради извршавања задатака у полицији да прикупља податке уз писану сагласност тог лица, као и податке на основу којих утврђује безбедносне сметње за извршавање задатака у полицији.

Безбедносна провера из става 1. овог члана обухвата проверу података утврђених прописима о условима за добијање оружног листа, као и података које кандидат за заснивање радног односа даје у поступку заснивања радног односа.

Начин заснивања радног односа

Члан 112.

Радни однос у Министарству заснива се путем конкурса.

Конкурс није обавезан за пријем у полицију полицијских службеника.

Влада уредбом може утврдити и друга радна места у Министарству која се попуњавају без објављивања конкурса.

Изјава о дужностима и правима и полагање заклетве

Члан 113.

Полицијски службеник дужан је приликом пријема у службу да прихвати и потпише изјаву о дужностима и правима полицијских службеника.

На Дан полиције, полицијски службеници примљени у службу полагају заклетву која гласи:

"Заклињем се да ћу све своје снаге посветити јавној безбедности, да ћу предано штитити људска права и грађанске слободе и да ћу савесно и одговорно служити грађанима Републике Србије и доследно се придржавати закона и прихваћених стандарда у вршењу полицијских дужности".

Обавеза достављања података о осуђиваности

Члан 114.

Ако је запослени у Министарству осуђен због кривичног дела из члана 110. став 3. овог закона, суд мора правоснажну пресуду да достави Министарству, ради доношења решења о престанку радног односа у Министарству.

Приправници

Члан 115.

Приправник стиче статус полицијског службеника по завршеном приправничком стажу, положеном приправничком испиту и стеченом звању.

Приправнику за полицијског службеника престаје служба ако у прописаном року не положи приправнички испит.

У случају из става 2. овог члана приправник је дужан да накнади стварне трошкове школовања, изузев ако директор полиције, односно функционер у чијој надлежности је обављање одређених послова и задатака оцени да до тога није дошло због недовољног залагања приправника, већ из других, оправданих разлога.

2. Врсте, услови и начин стицања и губитка звања

Звања овлашћених службених лица и полицијских службеника који обављају послове противпожарне заштите

Члан 116.

За овлашћена службена лица и полицијске службенике који обављају послове противпожарне заштите звања јесу:

1) са средњом стручном спремом - млађи полицајац, млађи полицајац I класе, полицајац, полицајац I класе, виши полицајац и самостални полицајац;

2) са вишом стручном спремом - млађи полицијски наредник, млађи полицијски наредник I класе, полицијски наредник, полицијски наредник I класе, виши полицијски наредник и самостални полицијски наредник;

3) са високом стручном спремом - полицијски инспектор, виши полицијски инспектор, самостални полицијски инспектор, главни полицијски инспектор, полицијски саветник и главни полицијски саветник.

Полицијски службеници са одговарајућом стручном спремом из става 1. овог члана стичу почетно звање млађег полицајца, млађег полицијског наредника, односно полицијског инспектора по завршеном приправничком стажу и положеном стручном испиту.

Министар може актом из члана 4. став 4. овог закона за поједине категорије униформисаних полицијских службеника да утврди чинове, односно звања друкчијег назива од назива из става 1. овог члана, ако то више одговара природи послова које обављају.

Звања осталих полицијских службеника и других запослених

Члан 117.

За остале полицијске службенике и друге запослене звања су:

1) са средњом стручном спремом - млађи референт, млађи референт I класе, референт, референт I класе, виши референт и самостални референт;

2) са вишом стручном спремом - млађи стручни сарадник, млађи стручни сарадник I класе, стручни сарадник, стручни сарадник I класе, виши стручни сарадник и самостални стручни сарадник;

3) са високом стручном спремом - инспектор, виши инспектор, самостални инспектор, главни инспектор, саветник и главни саветник.

Запослени са одговарајућом стручном спремом из става 1. овог члана стичу почетно звање млађег референта, млађег стручног сарадника, односно инспектора по завршеном приправничком стажу и положеном стручном испиту.

Услови за стицање и губитак звања

Члан 118.

Полицијски службеник, односно други запослени стиче непосредно више звање под следећим условима:

1) да има одговарајућу стручну спрему;

2) да је звање утврђено за радно место на које је распоређен, односно на које се распоређује;

3) да је у претходном звању провео одређено време;

4) да за последње две године пре стицања звања има позитивне оцене;

5) да за последње две године пре стицања звања није безусловно кажњен за кривично дело казном затвора и да није кажњен дисциплинском мером због тешке повреде службене дужности;

6) да се против њега не води кривични поступак за кривично дело за које се гони по службеној дужности нити дисциплински поступак због тешке повреде службене дужности.

Сматраће се да није постојала сметња за стицање звања предвиђена у ставу 1. тачка 5) овог члана ако у поновљеном поступку или по захтеву за заштиту законитости поступак буде обустављен, ако буде донета ослобађајућа пресуда или ако оптужба буде одбијена, али не због ненадлежности суда, односно сматраће се да није постојала сметња из става 1. тачка 6) овог члана ако поступак буде обустављен, ако буде донета ослобађајућа пресуда или ако оптужба буде одбијена, али не због ненадлежности суда.

У случајевима из става 2. овог члана, полицијски службеник, односно други запослени који испуњава остале услове утврђене овим законом за стицање звања, стећи ће то звање даном када је испунио те услове.

Запослени губи звање престанком радног односа у Министарству.

Временски услов за стицање звања овлашћених службених лица и полицијских службеника који обављају послове противпожарне заштите

Члан 119.

Под одређеним временом проведеним у претходном звању у смислу члана 118. став 1. тачка 3) овог закона сматра се:

1) са средњом стручном спремом - по пет година у звању млађег полицајца, млађег полицајца I класе, полицајца, полицајца I класе и вишег полицајца;

2) са вишом стручном спремом - по пет година у звању млађег полицијског наредника, млађег полицијског наредника I класе, полицијског наредника, полицијског наредника I класе и вишег полицијског наредника;

3) са високом стручном спремом - две године у звању полицијског инспектора, по четири године у звању вишег полицијског инспектора и самосталног полицијског инспектора, по пет година у звању главног полицијског инспектора и полицијског саветника.

Временски услов за стицање звања осталих полицијских службеника и других запослених

Члан 120.

Под одређеним временом проведеним у претходном звању у смислу члана 118. став 1. тачка 3) овог закона сматра се:

- 1) са средњом стручном спремом - по пет година у звању млађег референта, млађег референта I класе, референта, референта I класе и вишег референта;
- 2) са вишом стручном спремом - по пет година у звању стручног сарадника, вишег стручног сарадника, самосталног стручног сарадника, инспектора и вишег инспектора;
- 3) са високом стручном спремом - две године у звању инспектора, по четири године у звању вишег инспектора и самосталног инспектора, по пет година у звању главног инспектора и саветника.

Оцењивање рада

Члан 121.

Ради утврђивања услова за напредовање, односно стицање и губитак звања, рад полицијских службеника и других запослених оцењује се једанпут годишње. Рад се оцењује позитивном или негативном оценом.

Позитивне оцене су "довољан - 2", "добар - 3", "истиче се - 4" и "нарочито се истиче - 5", а негативна оцена је "недовољан - 1".

Негативна оцена или одсуство са рада

Члан 122.

Временом проведеним у претходном звању у смислу чл. 119. и 120. овог закона не сматра се календарска година у којој је запослени оцењен негативном оценом, односно у којој је био одсутан са рада дуже од шест месеци, изузев због професионалног обољења или повреде која је наступила у вршењу или поводом вршења службе.

Надлежност за оцењивање

Члан 123.

Рад запослених оцењује руководиоца организационе јединице, а рад руководиоца организационих јединица оцењује директор полиције, односно функционер у чијој надлежности је обављање одређених послова и задатака или полицијски службеник кога они овласте.

Рад се оцењује једанпут годишње, а најкасније до 1. марта текуће године за претходну годину.

Поступак оцењивања

Члан 124.

Руководилац из члана 123. став 1. овог закона, односно по његовом овлашћењу непосредно претпостављени старешина запосленог чији је рад оцењен, најкасније у року од 15 дана од дана када је оцењивање извршено, саопштава оцену запосленом, и то на тај начин што запослени чији је рад оцењен, оцену прочита у целини и потпише на упитнику који прописује министар.

Приговор и оцена по приговору

Члан 125.

Запослени који сматра да му је оцену дао ненадлежни старешина или да оцена није дата у складу са одредбама овог закона, може у року од 15 дана од дана саопштења оцене поднети приговор старешини који је дао оцену.

Старешина из става 1. овог члана у року од осам дана од дана пријема приговора доставља приговор, упитник и своје мишљење о основаности приговора старешини који по овлашћењу министра решава по приговору, чија оцена је коначна.

Оцена по приговору даје се на упитнику као јединствена за све елементе који се оцењују и саопштава се запосленом у року и на начин из члана 124. овог закона.

Неоцењивање и посебни случајеви оцењивања

Члан 126.

Рад запосленог који је у току календарске године био одсутан са рада дуже од шест месеци не оцењује се за ту годину.

Запослени који је у току календарске године био одсутан са рада дуже од шест месеци због професионалног обољења или повреде која је наступила у вршењу или поводом вршења службе, задржава у тој години оцену која му је дата за рад у претходној години, а ако је та оцена била негативна оцењује се позитивном оценом која одговара последњој позитивној оцени којом је оцењен његов рад.

Превремено и ванредно стицање звања (напредовање)

Члан 127.

Запослени чији је рад у последње две године оцењен највишом позитивном оценом, а у звању које има је провео најмање половину времена предвиђеног за стицање непосредно вишег звања и испуњава друге услове из члана 118. овог закона може превремено стећи непосредно више звање.

Запослени који је постигао изузетне резултате у раду и тиме дао значајан допринос обављању унутрашњих послова, као и запослени у години у којој испуњава опште услове за стицање старосне пензије, може ванредно стећи непосредно више звање. Ванредно се може напредовати само једанпут.

Акт о превременом, односно ванредном стицању непосредно вишег звања из ст. 1. и 2. овог члана доноси министар, или старешина кога он овласти.

Акта о звањима

Члан 128.

- престао да важи -

+ **Види:**

[Одлуку УС РС - 63/2009-52.](#)

+ [Судска пракса](#)

Елементи и начин оцењивања и ближи услови и начин стицања и губитка звања

Члан 129.

Влада уредбом о начелима за унутрашње уређење Министарства утврђује елементе за оцењивање и начин оцењивања полицијских службеника и других запослених и ближе услове и начин стицања и губитка звања у Министарству.

3. Дужности и права полицијских службеника

Извршавање наређења

Члан 130.

Полицијски службеник дужан је да изврши сва наређења надређеног полицијског службеника издата ради обављања послова, осим оних којима се наређује извршење радње која представља кривично дело.

Ако наређење сматра незаконитим из других разлога, полицијски службеник има права да на то, у писаној форми, укаже претпостављеном који је наређење издао. Уколико се и даље инсистира на таквом наређењу полицијски службеник има право да о томе реферише вишем претпостављеном коме се може обратити.

Рад дужи од пуног радног времена

Члан 131.

Полицијски службеник дужан је да по налогу надређеног полицијског службеника послове обавља и дуже од пуног радног времена, ако је то неопходно за успешно и правовремено обављање службеног посла.

Одлагање или прекидање годишњег одмора

Члан 132.

Полицијском службенику министар или лице које он овласти може да одложи или прекине коришћење годишњег одмора ради обављања службених послова који не трпе одлагање.

У случају из става 1. овог члана полицијски службеник има право на накнаду стварних трошкова проузрокованих одлагањем, односно прекидом годишњег одмора.

Неспојиве делатности са послом у полицији

Члан 133.

Полицијски службеник и други запослени у полицији не могу обављати самосталну привредну или професионалну делатност.

Синдикално, професионално и друго организовање и деловање

Члан 134.

Полицијски службеници право на синдикално, професионално и друго организовање и деловање остварују на законом утврђен начин.

Полицијски службеници не могу се страначки организовати, нити политички деловати у Министарству.

Полицијски службеници не могу у униформи присуствовати страначким и другим политичким скуповима, изузев ако су у служби.

Право на штрајк

Члан 135.

На организовање и спровођење штрајка примењују се, на одговарајући начин, општи прописи о штрајку.

Овлашћено службено лице дужно је и за време учествовања у штрајку да примењује полицијска овлашћења, ако је то потребно ради:

- 1) заштите живота и безбедности људи;
- 2) хватања и привођења надлежном органу лица затеченог у вршењу кривичног дела за које се гони по службеној дужности;
- 3) спречавања учиниоца и откривања учиниоца кривичног дела за које се гони по службеној дужности.

Полицијски службеници немају право на штрајк у случају:

- 1) ратног стања или стања непосредне ратне опасности или ванредног стања;
- 2) оружане побуне, устанка и других облика насилног угрожавања демократског и уставног поретка Републике Србије или основних слобода и права;
- 3) проглашене елементарне непогоде или непосредне опасности од њеног настанка на подручју двеју или више подручних полицијских управа Министарства или на целој територији Републике Србије;
- 4) других непогода и несрећа које ометају нормално одвијање живота и угрожавају безбедност људи и имовине;
- 5) опасности од угрожавања јавног реда у већем обиму.

± Судска пракса

Дужност чувања службених података

Члан 136.

Полицијски службеници дужни су да чувају службене податке за које су сазнали у служби или поводом вршења службе, а чије би откривање отежавало извршавање задатака полиције или нарушавало законом заштићена права трећих лица.

Службеним подацима, у смислу овог закона, сматрају се:

- 1) сви подаци који су законом или прописима донетим на основу закона одређени као поверљиви;
- 2) подаци и документи који су општим актима утврђени као поверљиви;
- 3) подаци и документи означени као поверљиви од стране других органа или правних лица;
- 4) мере, радње, подаци и извори информација чије би саопштавање било штетно за интерес физичких или правних лица, као и за успешно обављање службених послова.

Обавеза чувања службених података траје и после престанка радног односа у Министарству.

+ Судска пракса

Стаж осигурања у увећаном трајању

Члан 137.

Полицијском службенику, због отежаних услова рада, природе послова и одговорности за обављање послова, стаж осигурања рачуна се у увећаном трајању тако да се сваких 12 месеци ефективно проведених у обављању послова полицијских службеника рачуна као 16 месеци стажа осигурања, у складу са посебним законом.

Отежаним условима рада, у смислу овог закона, сматрају се:

- 1) повећана опасност за живот и здравље;
- 2) обављање послова дуже од утврђеног радног времена услед непредвидивих задатака;
- 3) нередовност у раду, односно рад у неправилним временским циклусима и сл;
- 4) рад за државне празнике и у нерадне дане;
- 5) приправност (на радном или другом месту или у стану, према налогу надређеног полицијског службеника) и слични видови активног и пасивног дежурства.

Радна места полицијских службеника на којима се стаж осигурања рачуна у увећаном трајању утврђују се актом из члана 4. став 4. овог закона. Овим актом могу се одредити и радна места других запослених у Министарству на којима се стаж осигурања рачуна у увећаном трајању, у складу са посебним прописима.

Накнада у случају привремене неспособности за рад

Члан 138.

Полицијском службенику у случају привремене неспособности за рад припада накнада у висини плате коју би примио за време привремене неспособности, ако је она

проузрокована повредом на раду или професионалном болешћу, а у висини од 85 одсто од плате ако је она проузрокована болешћу или повредом ван рада.

Престанак радног односа са правом на старосну пензију

Члан 139.

Полицијском службенику може престати радни однос и пре испуњења општих услова за стицање старосне пензије, ако је испунио посебни услов у погледу година живота предвиђен прописима о пензијском и инвалидском осигурању и навршио 20 година пензијског стажа, од чега најмање 10 година ефективно проведених на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, а у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању.

+ Судска пракса

Престанак радног односа са правом на инвалидску пензију

Члан 140.

Полицијском службенику код кога настану промене у психофизичком или општем здравственом стању које га чине неспособним за вршење полицијских послова, престаје радни однос у Министарству.

Постојање неспособности у смислу става 1. овог члана, у сарадњи са органом вештачења Фонда за пензијско и инвалидско осигурање запослених, утврђује комисија при Заводу за здравствену заштиту радника Министарства, чије чланове именује министар.

Промене психофизичког или општег здравственог стања из става 1. овог члана сматрају се губитком радне способности у смислу прописа о пензијском и инвалидском осигурању, а полицијски службеник коме по том основу престане радни однос има право на инвалидску пензију.

Отпремнина

Члан 141.

Полицијском службенику који оствари право на пензију припада отпремнина у висини плате примљене за последњих пет месеци.

Трошкови сахране и једнократна новчана помоћ

Члан 142.

Полицијски службеник који у обављању службе или поводом обављања службе изгуби живот, сахраниће се у месту које одреди његова породица о трошку Министарства.

Трошком из става 1. овог члана сматрају се:

- 1) трошкови превоза посмртних остатака до места сахране;
- 2) путни трошкови за два пратиоца;

- 3) трошкови гробног места, ако породица нема гробно место;
- 4) остали уобичајени трошкови чију висину одређује министар.

У случају из става 1. овог члана породица коју је издржавао погинули полицијски службеник има право на једнократну новчану помоћ у висини плате погинулог полицијског службеника исплаћене за последња 24 месеца, по одбитку пореза и доприноса.

Новчана и друга пригодна помоћ

Члан 143.

Министар може, приликом обележавања значајних датума полиције, установити доделу новчане помоћи и друге пригодне помоћи породицама погинулих полицијских службеника и тешко рањеним полицијским службеницима, који су страдали у обављању службе или поводом обављања службе.

Врсте и начин доделе награда и признања

Члан 144.

За остварене резултате у обављању полицијских послова, очувању и унапређењу безбедности, за други допринос полицијској делатности и безбедности, односно за други радни допринос, полицијским службеницима и другим запосленим додељују се награде и признања.

Награде и признања Министарства су: годишња награда; пригодна награда; захвалница и други облици утврђени актом који доноси министар.

У складу са чланом 6. овог закона, министар може признања додељивати и органима територијалне аутономије и локалне самоуправе, другим органима и установама, невладиним и другим организацијама и појединцима.

Специфична здравствена заштита

Члан 145.

Специфичну здравствену заштиту запослених у Министарству, која се односи на пружање здравствених услуга у вези са прегледом за упис у образовне институције Министарства, заснивањем радног односа у Министарству, систематским лекарским прегледима, ванредним лекарским прегледима ради утврђивања опште здравствене и психо-физичке способности за даље обављање послова полицијског службеника и пружањем стручне, техничке и кадровске помоћи полицијским јединицама у извршавању задатака и послова, обавља Завод за здравствену заштиту радника Министарства унутрашњих послова, који је основан и обавља делатност у складу са законом.

Програм специфичне здравствене заштите запослених у Министарству који спроводи Завод за здравствену заштиту радника Министарства унутрашњих послова, доноси министар.

Трошкове настале спровођењем програма специфичне здравствене заштите запослених у Министарству из става 1. овог члана сноси Министарство.

4. Плате

Утврђивање плата

Члан 146.

Полицијски службеници и други запослени у Министарству имају право на плату која се састоји од основице коју утврђује Влада и основног и додатног коефицијента у односу на звање, посебне услове рада, опасност, одговорност и сложеност посла.

Плата из става 1. овог члана увећава се за 0,4 одсто за сваку навршену годину радног стажа.

Висину коефицијената из става 1. овог члана утврђује министар актом о платама запослених у Министарству, који доноси уз сагласност Владе.

+ Судска пракса

Коефицијенти за обрачун плата

Члан 147.

Због посебних услова рада, опасности за живот и здравље, одговорности, тежине и природе послова, рада на дан празника који је нерадни дан, ноћног рада, рада у сменама, прековременог рада, дежурстава, приправности и других видова нередовности у раду, запосленима у Министарству могу се утврдити коефицијенти за обрачун плате који су од 30 до 50 одсто номинално већи од коефицијената за друге државне службенике, а у висини масе средстава потребних за исплату додатних коефицијената из члана 146. став 1. овог закона.

Уз сагласност Владе, за поједине категорије запослених могу се утврдити коефицијенти који су у смислу става 1. овог члана већи и за више од 50 одсто.

На права и обавезе проистекле из напред наведених посебних услова рада не примењују се одредбе општих радно-правних прописа о увећаној заради.

+ Судска пракса

5. Премештај и упућивање

Услови за премештај

Члан 148.

Због потреба службе полицијски службеник може бити премештен на друго радно место, у складу са његовом стручном спремом и радним способностима, у истој или другој организационој јединици, у истом или другом месту рада, а у складу са радно-правним прописима и прописима о државним службеницима.

Услови за упућивање у другу организациону јединицу

Члан 149.

Полицијски службеник може бити упућен на вршење службених послова и задатака на радно место у другу организациону јединицу Министарства, удаљену више од 50 километара од места његовог становања, у непрекидном трајању од 30 дана до једне године.

[+ Правна мишљења](#)

Права у случају упућивања

Члан 150.

Полицијски службеник који је упућен на вршење службених послова и задатака на основу члана 149. овог закона има право на трошкове превоза, смештаја и исхране, утврђене актом министра, у складу са законом.

[+ Правна мишљења](#)

Упућивање на рад у иностранство

Члан 151.

Полицијски службеник може бити упућен на рад у иностранство, на основу утврђених правила о међународној полицијској сарадњи и у складу са одредбама члана 19. овог закона.

6. Образовање, оспособљавање и усавршавање

Стручно образовање

Члан 152.

Стручно образовање за потребе полиције, ради стицања одговарајућих нивоа стручне спреме, спроводи се у складу са посебним прописима.

Стручно оспособљавање и усавршавање

Члан 153.

Под стручним оспособљавањем и усавршавањем за потребе полиције, у смислу овог закона, подразумева се стицање и унапређивање знања, вештина, ставова и понашања, односно повећање ефикасности и ефективности у обављању полицијских послова.

Министар ближе уређује:

- 1) програм, поступак и начин стручног оспособљавања приправника и полагање стручног испита;
- 2) садржину, облик и начин вршења стручног оспособљавања и усавршавања из става 1. овог члана;
- 3) права, обавезе и одговорности полазника стручног оспособљавања и усавршавања;

4) критеријуме по којима ће се вршити избор кандидата за полазнике стручног оспособљавања, по расписаном конкурсy;

5) друга питања у вези са стручним оспособљавањем и усавршавањем.

Стручно оспособљавање и усавршавање из става 1. овог члана спроводе се у за то образованим унутрашњим организационим јединицама Министарства, а поједини облици и у другим унутрашњим организационим јединицама.

У току стручног оспособљавања полазницима се обезбеђују исхрана и смештај, као и друга права која одреди министар у акту из става 2. тачка 3) овог члана.

Полазници који успешно заврше стручно оспособљавање дужни су да најмање три године остану на раду у Министарству или да накнаде сразмеран део трошкова стручног оспособљавања.

+ Правна мишљења

Спровођење стручног оспособљавања и усавршавања

Члан 154.

Министар доноси програме стручног оспособљавања и усавршавања.

У складу са програмима из става 1. овог члана директор полиције доноси планове за реализацију појединих облика стручног оспособљавања и усавршавања, у оквиру расположивих финансијских средстава у буџету.

Полицијски службеници могу да учествују и у другим облицима стручног оспособљавања и усавршавања које спроводе домаће и стране установе, у складу са посебним програмима и плановима.

У спровођењу стручног оспособљавања и усавршавања по програмима из става 1. овог закона могу да учествују и страни учесници, на основу закљученог споразума.

7. Дисциплинска одговорност

Одговорност за повреде службене дужности

Члан 155.

За лаке и тешке повреде службене дужности полицијски службеници и други запослени у Министарству одговарају дисциплински.

Лаке повреде службене дужности

Члан 156.

Лаке повреде службене дужности су:

- 1) недолазак на посао у одређено време и одлазак са посла пре истека радног времена;
- 2) неуљудан однос према странкама и сарадницима за време рада;
- 3) непрописно поступање са повереним средствима за рад;

- 4) несавесно и неуредно чување службених списа и података;
- 5) неоправдано изостајање са посла до два радна дана у току једне календарске године;
- 6) неношење или неуредно ношење униформе и оружја;
- 7) поступање противно налогу или упутству за обављање послова које је изазвало или могло изазвати штетне последице мањег значаја.

+ Судска пракса

Тешке повреде службене дужности

Члан 157.

Тешке повреде службене дужности су:

- 1) одбијање извршења или неизвршавање или омаловажавање законитог службеног наређења старешине издатог у вршењу или поводом вршења службеног задатка;
- 2) самовољно напуштање радног места, позорничког места, места обезбеђења одређених објеката и лица, јединице или места одређеног за приправност;
- 3) примена овлашћења у сврхе за које није намењено или коришћење статуса полицијског службеника у неслужбене сврхе;
- 4) издавање или извршавање наређења којим се противправно угрожава сигурност људи или имовине;
- 5) непредузимање или недовољно предузимање мера за безбедност лица, имовине и поверених ствари;
- 6) свака радња, односно пропуштање радње којом се онемогућава, омета или отежава извршавање службених задатака;
- 7) понашање које штети угледу службе или нарушава односе међу запосленима;
- 8) губљење или оштећење техничке или друге опреме;
- 9) неправилно или ненаменско коришћење поверених средстава;
- 10) самоиницијативно иступање у јавности;
- 11) одавање поверљивих података утврђених законом, другим прописом или актом;
- 12) давање података неовлашћеним лицима;
- 13) изношење неистинитих тврдњи о Министарству;
- 14) непредузимање мера или непружање помоћи у оквиру својих службених дужности запосленима у полицији или неопходне помоћи другим државним органима;
- 15) противправно прибављање личне или имовинске користи за себе или другог у вези са радом;
- 16) бављење пословима који су неспојиви са службеном дужношћу;
- 17) одбијање, неоправдано неодрживање или избегавање прописаног здравственог прегледа или злоупотреба права одсуствовања у случају болести;
- 18) одбијање, неоправдано неодрживање или избегавање стручног оспособљавања, усавршавања или друге обуке на коју се запослени упућује;

- 19) свака радња која представља кривично дело извршено на раду или у вези са радом;
- 20) издавање наређења чије би извршење представљало кривично дело;
- 21) прикривање од стране надређеног службеника извршења повреде службених дужности за коју се запосленом може изрећи дисциплинска мера престанка радног односа.

Дисциплинске мере за лаке повреде службене дужности

Члан 158.

За лаке повреде службене дужности може се изрећи дисциплинска мера - новчана казна у износу од 10 до 30 одсто од месечне плате запосленог остварене у месецу у којем се мера изриче.

Дисциплинске мере за тешке повреде службене дужности

Члан 159.

За тешке повреде службене дужности може се изрећи једна од следећих дисциплинских мера:

- 1) новчана казна у износу од 30 до 50 одсто од месечне плате запосленог у времену од једног до три месеца;
- 2) заустављање у напредовању у више звање у трајању од шест месеци до две године;
- 3) распоређивање на друго радно место у трајању од шест месеци до две године;
- 4) престанак радног односа.

Заустављање у напредовању у више звање из става 1. тачка 2) овог члана рачуна се од дана када је дисциплинска одлука којом је изречена ова мера постала правоснажна.

Распоређивање на друго радно место из става 1. тачка 3) овог члана врши се на радно место на којем се обављају послови мање сложености и за које је као услов прописана иста или непосредно нижа стручна спрема.

Јавност и искључење јавности

Члан 160.

Дисциплински поступак је јаван.

Орган који води поступак може да одлучи да покрене дисциплински поступак без присуства јавности када се у поступку разматрају чињенице поверљивог карактера.

Надлежност за одлучивање у првом степену

Члан 161.

О дисциплинској одговорности полицијских службеника у првом степену одлучује:

1) директор полиције, односно функционер у чијој надлежности је обављање одређених послова и задатака или полицијски службеник кога они овласте - за полицијске службенике дирекције полиције и друге запослене у седишту Министарства;

2) начелник подручне полицијске управе или лице које он овласти - за полицијске службенике подручне полицијске управе, полицијских станица и друге запослене на односном подручју.

Надлежност за одлучивање у другом степену

Члан 162.

Против одлука из члана 161. овог закона полицијски службеник има право приговора дисциплинској комисији у року од осам дана од дана уручења одлуке.

Дисциплинска комисија

Члан 163.

Дисциплинска комисија има 30 чланова које именује министар.

Дисциплинска комисија одлучује у већу од три члана, од којих је један члан ван Министарства.

Ближе уређивање дисциплинске одговорности

Члан 164.

Влада уредбом ближе уређује дисциплинску одговорност у Министарству.

Разлози и поступак привременог удаљења из службе

Члан 165.

Запослени у Министарству може бити привремено удаљен из службе када је против њега покренут кривични поступак за кривично дело за које се гони по службеној дужности, или када је против њега поднет захтев за утврђивање дисциплинске одговорности за тешке повреде службене дужности.

Удаљење из службе из става 1. овог члана може трајати до окончања дисциплинског поступка а најдуже шест месеци.

За време док траје удаљење запослени има право на накнаду у висини једне половине плате.

О привременом удаљењу из службе одлучује директор полиције, односно функционер у чијој надлежности је обављање одређених послова и задатака.

Против решења о удаљењу запослени може поднети приговор министру, у року од осам дана од дана уручења решења о удаљењу. Приговор не одлаже извршење решења, а решење по приговору мора се донети у року од 15 дана.

Полицијском службенику који је удаљен из службе одузима се службена значка, службена легитимација, оружје и друга средства која су му поверена за обављање послова.

Одговорност за штету причињену трећим лицима

Члан 166.

Република Србија одговара за штету коју полицијски службеник причини трећим лицима, ако се докаже да је полицијски службеник поступао несагласно прописима о начину обављања полицијских послова.

Полицијски службеник одговара за штету коју причини Министарству или трећим лицима, ако се докаже да је поступао несагласно прописима о начину обављања полицијских послова.

8. Посебни случајеви престанка радног односа

Престанак радног односа по сили закона

Члан 167.

Поред случајева престанка радног односа по сили закона утврђених другим прописима, полицијском службенику, односно другом запосленом радни однос у Министарству престаје:

- 1) кад се сазна да су подаци о испуњавању услова за пријем у радни однос из члана 110. став 1. тач. 1), 4), 5) и 6) лажни - даном сазнања;
- 2) кад суд достави правоснажну пресуду којом је осуђен за кривично дело одређено у члану 110. став 3. овог закона - даном доношења решења о престанку радног односа;
- 3) кад се сазна да је поступио супротно одредби члана 133. овог закона - даном сазнања о обављању делатности;
- 4) кад му надлежни орган утврди право на пензију у складу са законом - даном правоснажности решења.

Престанак радног односа због безбедносних сметњи

Члан 168.

Полицијском службенику, односно другом запосленом радни однос престаје и ако током његовог рада у Министарству настану безбедносне сметње из члана 111. овог закона због којих са њим радни однос не би ни био заснован да су у време заснивања постојале.

У случају безбедносних сметњи из става 1. овог члана, решење о престанку радног односа полицијског службеника, односно другог запосленог доноси министар, на образложени предлог директора полиције, односно функционера у чијој надлежности је обављање одређених послова и задатака. Уз предлог се прилаже и безбедносна провера из члана 111. став 2. овог закона, као саставни део предлога.

Жалба против решења из става 2. овог члана није допуштена, али се може покренути

управни спор.

+ [Судска пракса](#)

Примена других прописа

Члан 169.

На положај, дужности, права и одговорности запослених у Министарству примењују се прописи о радним односима у државним органима, ако овим законом и прописима донетим на основу овог закона није друкчије одређено.

+ [Судска пракса](#)

VI. КОНТРОЛА РАДА ПОЛИЦИЈЕ

1. Спољашња контрола полиције

Врсте спољашње контроле

Члан 170.

Спољашњу контролу рада полиције врши Народна скупштина, у складу са чланом 9. овог закона, другим законом и прописом.

Спољашњу контролу рада полиције врше и Влада, надлежни правосудни органи, органи државне управе надлежни за одређене послове надзора и други законом овлашћени органи и тела.

Под овлашћењима органа и тела из става 2. овог члана подразумевају се овлашћења утврђена посебним законом која се односе на приступ одговарајућим информацијама, контакт са надлежним полицијским службеницима, право на добијање одговора на питања и друга законом утврђена права.

2. Унутрашња контрола полиције

Сектор унутрашње контроле полиције

Члан 171.

Унутрашњу контролу рада полиције врши Сектор унутрашње контроле полиције.

Сектором унутрашње контроле полиције руководи начелник Сектора унутрашње контроле.

Начелник Сектора унутрашње контроле редовно и периодично подноси министру извештаје о раду Сектора унутрашње контроле.

Облици и начин вршења унутрашње контроле полиције

Члан 172.

Сектор унутрашње контроле полиције врши контролу законитости рада полиције, а нарочито у погледу поштовања и заштите људских права при извршавању полицијских задатака и примени полицијских овлашћења.

Облике и начин вршења унутрашње контроле рада полиције ближе прописује министар.

Запослени у Сектору унутрашње контроле полиције

Члан 173.

Овлашћена службена лица у Сектору унутрашње контроле полиције при вршењу контроле имају сва полицијска овлашћења и у погледу својих права и дужности изједначени су са другим овлашћеним службеним лицима.

Поступање Сектора унутрашње контроле полиције

Члан 174.

Сектор унутрашње контроле полиције поступа на основу предлога, притужби и представки физичких и правних лица, поводом писаних обраћања припадника полиције и по сопственој иницијативи, односно на основу прикупљених обавештења и других сазнања.

Начелник Сектора унутрашње контроле полиције благовремено, у писаном облику, обавештава министра о свим случајевима предузимања или пропуштања акција полиције за које сматра да су противне закону, и благовремено предузима потребне радње.

Припадник полиције не може бити позван на одговорност због обраћања Сектору унутрашње контроле.

Обавезе и овлашћења у вршењу унутрашње контроле полиције

Члан 175.

Припадници полиције дужни су да овлашћеним службеним лицима Сектора унутрашње контроле полиције омогуће да изврше контролу и да им у томе пруже потребну стручну помоћ.

У вршењу контроле овлашћена службена лица Сектора унутрашње контроле полиције имају овлашћење да:

- 1) остваре увид у списе, документацију и збирке података које у складу са својим надлежностима прибавља, сачињава или издаје полиција;
- 2) узму изјаве од припадника полиције, оштећених лица и сведока;
- 3) од полиције и полицијских службеника захтевају достављање других података и информација из њихове надлежности који су потребни за вршење унутрашње контроле;
- 4) остваре увид у службене просторије које полиција користи у свом раду;
- 5) захтевају атесте и техничке и друге податке о техничким средствима која користи полиција и захтевају доказе о оспособљености полицијских службеника за употребу

техничких и других средстава која користе у свом раду.

У вршењу контроле овлашћена службена лица Сектора унутрашње контроле полиције не могу се мешати у ток појединих акција полиције или на други начин ометати рад или угрозити поверљивост полицијске акције.

Документацију која се односи на примену овлашћења из става 2. овог члана и има ознаку поверљивости, овлашћена службена лица која врше контролу могу да прегледају у присуству одговорног лица које је утврдило степен поверљивости документа, односно лица које је оно овластило.

За извршавање одређених задатака појединачне контроле над полицијом, поред овлашћених службених лица Сектора унутрашње контроле полиције, министар може задужити и друге полицијске службенике у Министарству.

Дужности Сектора унутрашње контроле полиције

Члан 176.

У вршењу унутрашње контроле рада полиције Сектор унутрашње контроле полиције, овлашћена службена лица Сектора унутрашње контроле полиције и други полицијски службеници у Министарству задужени за унутрашњу контролу рада полиције предузимају потребне радње, утврђују чињенично стање и прикупљају доказе.

Начелник Сектора унутрашње контроле упознаје са резултатима својих испитивања министра и директора полиције и министру даје предлоге за отклањање уочених незаконитости као и предлоге за покретање одговарајућих поступака ради утврђивања одговорности.

Контрола рада Сектора унутрашње контроле полиције

Члан 177.

Контролу рада начелника Сектора унутрашње контроле полиције, полицијских службеника запослених у Сектору унутрашње контроле полиције и других полицијских службеника у Министарству задужених за унутрашњу контролу рада полиције врши министар, на начин одређен прописом из члана 172. став 2. овог закона.

Ако постоји основана опасност да би вршење унутрашње контроле рада полиције над применом њених полицијских овлашћења утврђених овим или другим законом онемогућило или битно отежало њихову примену или угрозило живот и здравље лица која их примењују, полицијски службеник може до одлуке министра привремено да одбије увид у документацију, преглед просторија и достављање одређених података и информација.

Уколико предмет вршења унутрашње контроле превазилази надлежности Сектора унутрашње контроле полиције или је повезан са другим делима или се ради о предмету великог значаја, министар може одлучити да се даље поступање по том предмету уступи другој унутрашњој организационој јединици надлежној за покретање поступка.

Овлашћење министра и обавезе Сектора унутрашње контроле полиције према министру

Члан 178.

Министар даје Сектору унутрашње контроле полиције смернице, обавезна упутства за рад, директиве, као и налоге да у оквиру своје надлежности изврши одређене задатке и предузме одређене мере.

Овлашћена службена лица и други полицијски службеници у Сектору унутрашње контроле полиције на захтев министра подносе податке, документа и извештаје о појединачним питањима из свог делокруга.

Извештавање Владе и Народне скупштине о раду Сектора унутрашње контроле полиције

Члан 179.

На захтев Владе и радног тела Народне скупштине надлежног за безбедност и полицијске послове, министар подноси извештај о раду Сектора унутрашње контроле полиције.

3. Контрола рада полиције решавањем притужби

Поступак решавања притужби

Члан 180.

Свако има право да Министарству поднесе притужбу против полицијског службеника ако сматра да су му незаконитом или неправилном радњом полицијског службеника повређена права или слободе.

Појединац из става 1. овог члана може у року од 30 дана од дана кад је до повреде дошло поднети притужбу полицији или Министарству.

Сваку притужбу поднету против полицијског службеника мора прво да размотри и све околности у вези са њом да провери руководилац организационе јединице у којој је запослен полицијски службеник на кога се притужба односи или полицијски службеник кога је он овластио (у даљем тексту: руководилац организационе јединице). Уколико су ставови подносиоца притужбе и ставови руководиоца организационе јединице усклађени може се одлучити да је поступак решавања притужбе тиме закључен. Ово ће се забележити у записнику о разматрању притужбе који потписује и подносилац притужбе. Овај поступак мора бити закључен у року од 15 дана од пријема притужбе.

У случају да се подносилац притужбе не одазове позиву на разговор или да се одазове, али не сагласи са ставовима руководиоца организационе јединице, као и у случајевима кад из притужбе произлази сумња о учињеном кривичном делу за које се гони по службеној дужности, мора руководилац организационе јединице целокупне списе предмета да уступи комисији, која води даљи поступак решавања по притужби.

Притужбе у Министарству решава комисија састављена од три члана, и то: начелник Сектора унутрашње контроле полиције или друго овлашћено службено лице из Сектора унутрашње контроле кога овласти начелник Сектора, представник полиције овлашћен од стране министра и представник јавности. Представника јавности који учествује у решавању притужби на подручју полицијске управе, на предлог органа локалне самоуправе, именује и

разрешава министар. Представника јавности који учествује у решавању притужби на рад полицијских службеника у седишту, на предлог организација стручне јавности и невладиних организација, именује и разрешава министар. Представник јавности се именује на период од четири године с могућношћу поновног именовања.

Поступак решавања притужбе у Министарству закључује се достављањем одговора подносиоцу притужбе у року од 30 дана од дана закључења поступка код руководиоца организационе јединице полиције. Одговором подносиоцу притужбе поступак по притужби је закључен, а подносилац притужбе има на располагању сва правна и друга средства за заштиту својих права и слобода.

Поступак решавања притужби ближе прописује министар.

Дужност чувања поверљивих података

Члан 181.

Лица која учествују у вршењу контроле полиције, дужна су да штите и чувају поверљивост података и информација до којих долазе у вршењу контроле и по престанку својих функција.

VII. ФИНАНСИРАЊЕ

Средства за рад

Члан 182.

Средства за рад Министарства обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Министарство може да остварује допунска средства пружањем услуга у вези са основном делатношћу Министарства, односно у складу са пословима који су у функцији безбедности и евиденцијама из своје надлежности, а која имају својство сопствених прихода.

Висину накнаде за услуге из става 2. овог члана утврђује Влада, на предлог министра.

Средства за посебне намене

Члан 183.

Министарство користи средства у државној својини.

Део средстава која Министарство користи чине средства за посебне намене, која су поверљивог карактера.

Непокретна средства за посебне намене јесу земљиште, зграде и други објекти, поверљивог карактера, који се користе за потребе безбедности.

Приступ непокретним средствима за посебне намене, ван случајева њиховог редовног коришћења, дозвољен је само по претходно прибављеном одобрењу министра.

Покретна средства за посебне намене јесу оружје, опрема, превозна и друга средства, поверљивог карактера, која се користе за потребе безбедности.

Средства за посебне намене ближе се уређују посебним актом.

Средства за посебне оперативне потребе

Члан 184.

За исплату трошкова и награда лицима за поступање и учествовање у примени мера које су одобрене на основу овог закона и закона којим се уређује кривични поступак и за плаћање корисних информација у вези са кривичним делима и њиховим учиниоцима (у даљем тексту: средства за посебне оперативне потребе) се у оквиру буџета, према финансијском плану полиције, одређују наменска финансијска средства. Подаци о исплатама воде се у посебној евиденцији, у складу са прописима којима су уређене поједине области. Начин пословања са средствима за посебне оперативне потребе утврђује министар упутством.

На новчана средства из става 1. овог члана не плаћају се доприноси, нити друга давања одређена прописима.

Фонд за новчану помоћ члановима породице погинулих или рањених полицијских службеника

Члан 185.

Фонд за новчану помоћ члановима породице погинулих или рањених полицијских службеника, који су у обављању или поводом обављања службе изгубили живот или били рањени оснива се као буџетски фонд ради остваривања овог циља, у складу са посебним прописима.

Буџетски фонд из става 1. овог члана оснива се на неодређено време и њиме управља Министарство.

Средства буџетског фонда из става 1. овог члана могу да чине:

- 1) средства буџета;
- 2) донације;
- 3) друга средства у складу са законом и другим прописима.

Корисник средстава Фонда за новчану помоћ из става 1. овог члана не може даље истицати захтеве за остваривање права на накнаду штете по истом штетном догађају.

VIII. ОБЛИЦИ САРАДЊЕ СА ДРУГИМ СУБЈЕКТИМА

Међуполицијска сарадња

Члан 186.

Министарство непосредно сарађује са органима унутрашњих послова, полицијама и полицијским организацијама, као и органима и службама безбедности у Србији и Црној Гори.

Сарадња из става 1. овог члана заснива се на правима и дужностима одређеним законом, на узајамном обавештавању и извршавању заједничких задатака.

Облици и начин сарадње утврђују се и посебним актима органа и служби из става 1. овог члана које споразумно доносе руководиоци тих органа и служби, у складу са законом.

Сарадња са Безбедносно-информативном агенцијом

Члан 187.

У складу са овим законом, законом којим је регулисан рад Безбедносно-информативне агенције (у даљем тексту: Агенција), законом којим је регулисан кривични поступак и другим законима које примењују Министарство и Агенција, министар и директор Агенције споразумно утврђују обавезне облике и начин остваривања сарадње Министарства и Агенције у питањима од интереса за безбедност људи и имовине, односно за безбедност и уставни поредак Републике Србије, а нарочито:

- 1) међусобно обавештавање, размену података и сазнања од значаја за извршавање задатака из надлежности Министарства, односно Агенције;
- 2) пружање непосредне физичке, стручне, техничке и друге међусобне помоћи, у складу са законом утврђеним делокругом и по претходном договору између министра и директора Агенције, односно лица која они овласте;
- 3) предузимање заједничких мера и активности од интереса за једновремену заштиту и остваривање безбедности људи и имовине и безбедности Републике Србије.

Сарадња са другим државним органима и недржавним субјектима

Члан 188.

Са другим државним органима, као и недржавним субјектима из члана 6. овог закона, Министарство сарађује у складу са овим и другим законом.

Ради развијања међусобне сарадње, односно партнерства, министар може споразумно са органима и субјектима из става 1. овог члана да доноси одговарајуће акте о сарадњи и оснива координациона тела од значаја за спречавање и откривање деликата и њихових учинилаца и за остваривање других безбедносних циљева.

Сарадња, заштита права и пружање правне помоћи појединцима

Члан 189.

У обављању полицијских послова дужност полиције је да појединцима пружи информације и савете од значаја за њихову личну и имовинску безбедност, као и друга обавештења с тим у вези до којих је дошла, ако то није у супротности са законом.

Појединац коме је угрожено неко од приватних права може да се обрати полицији ради заштите тог права, ако у конкретном случају није обезбеђена друга правна заштита тог права и ако је угрожававање тог права у вези са његовом личном и имовинском безбедношћу.

Полиција је дужна да пружи помоћ појединцу на основу захтева из става 2. овог члана ако је захтев у складу са њеним делокругом, а ако то није случај дужна је да захтев упути

надлежном органу и подносиоца захтева о томе обавести.

Сарадња са појединцима који пружају помоћ полицији

Члан 190.

Поред сарадње, односно пружања помоћи из чл. 188. и 189. овог закона, Министарство сарађује и непосредно са појединцима који му пружају помоћ у обављању полицијских послова.

Појединац који приликом пружања помоћи из става 1. овог члана буде повређен или оболи, па због тога одсуствује са рада, односно постане неспособан за рад, има права из здравственог, пензијског и инвалидског осигурања под условима утврђеним за полицијског службеника.

Ако у пружању помоћи појединац изгуби живот његова породица има сва права из пензијског осигурања као и породица полицијског службеника који је изгубио живот у вршењу или поводом вршења послова.

Појединац који приликом пружања помоћи претрпи штету, има у складу са законом право на накнаду материјалне штете коју је претрпео због пружања помоћи.

Ако се против појединца поводом помоћи коју је пружио води кривични или прекршајни поступак, Министарство је дужно да му обезбеди правну и другу неопходну помоћ у вези са вођењем поступка.

Министарство одговара за штету коју појединац приликом пружања помоћи Министарству нанесе трећим лицима.

IX. ПОМОЋНА ПОЛИЦИЈА

Припадници помоћне полиције

Члан 191.

Министарство може образовати помоћну полицију за извршавање полицијских задатака у случајевима када треба надокнадити ангажовање великог броја полицијских службеника за: извршавање задатака високог безбедносног ризика; у природним и другим несрећама; обезбеђивање државне границе; у другим случајевима кад је теже угрожена унутрашња безбедност и у случајевима из члана 14. овог закона.

Кандидати за помоћну полицију могу бити лица која испуњавају услове из члана 110. овог закона. У помоћној полицији могу учествовати и пензионисани полицијски службеници до 60. године живота.

О употреби помоћне полиције за извршавање полицијских задатака одлучује министар, на предлог директора полиције.

Права и дужности за време оспособљавања и извршавања задатака у помоћној полицији

Члан 192.

Министарство са заинтересованим кандидатом за добровољну службу у помоћној полицији закључује уговор.

Припадници помоћне полиције оспособљавају се и усавршавају за извршавање полицијских задатака. По обављеном оспособљавању помоћни полицајац може примењивати сва полицијска овлашћења за време ангажовања на извршавању полицијских задатака.

Помоћни полицајац може у истој календарској години да буде ангажован за период до месец дана. За време ангажовања има права и дужности утврђене актом Владе, у складу са одговарајућим правима и дужностима полицијских службеника утврђеним овим законом.

За време ангажовања у помоћној полицији послодавац помоћном полицајцу не сме да откаже уговор о раду, нити сме да условљава уређивање уговорних односа из става 1. овог члана, а помоћни полицајац се најкасније у року од два радна дана по престанку ангажовања у помоћној полицији враћа на рад код послодавца са којим има закључен уговор о раду.

Полиција води евиденцију кандидата и помоћних полицајаца.

Х. ОВЛАШЋЕЊА ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРОПИСА

Овлашћења Владе и министра

Члан 193.

Влада уредбом:

- 1) прописује изглед униформе и ознака полицијских службеника из члана 32. став 2. овог закона;
- 2) прописује врсте наоружања и опреме полицијских службеника из члана 33. овог закона;
- 3) утврђује начин набавке средстава посебне намене без јавног оглашавања из члана 183. овог закона;
- 4) утврђује потребне услове за закључење уговора о добровољној служби у помоћној полицији, начине извршавања задатака, мерила за избор кандидата, права на примања, трошкове, одсуства и друга права и дужности помоћних полицајаца и разлоге за престанак и отказ уговора из члана 192. став 1. овог закона.

Министар доноси прописе о:

- 1) начину обезбеђивања здравствене заштите из члана 7. став 1. тачка 16) овог закона;
- 2) изгледу службене значке и службене легитимације полицијских службеника из члана 32. став 1. овог закона и начину ношења униформе из члана 32. ст. 2. и 4. овог закона;
- 3) ношењу оружја и муниције из члана 33. овог закона;
- 4) начину примене овлашћења за давање упозорења и издавање наређења из чл. 39, 40. и 41. овог закона;
- 5) начину провере и утврђивања идентитета лица и идентификације предмета из чл. 42. и 45. овог закона;

- 6) садржају и начину упућивања позива из члана 46. овог закона;
- 7) начину примене овлашћења довођења из чл. 49, 50, 51. и 52. овог закона;
- 8) начину примене овлашћења привременог ограничења слободе кретања из чл. 53, 54, 55, 56, 57. и 58. овог закона;
- 9) начину примене овлашћења прегледа просторија, објеката и документације и противтерористичког прегледа из члана 63. овог закона;
- 10) начину примене овлашћења заустављања и прегледања лица, предмета и саобраћајних средстава из члана 64. овог закона;
- 11) начину примене овлашћења обезбеђења и прегледа места догађаја из члана 65. овог закона;
- 12) мерилима за утврђивање висине награде из члана 68. овог закона;
- 13) начину спровођења полиграфског тестирања и садржају писане сагласности из члана 70. овог закона;
- 14) начину спровођења мера трагања за лицима и предметима из члана 72. овог закона;
- 15) врсти мера и поступку заштите жртава кривичних дела и других лица из члана 73. овог закона;
- 16) изгледу, садржају и начину вођења евиденција из члана 76. овог закона;
- 17) техничким обележјима и ближем начину употребе средстава принуде из чл. 89, 90, 91, 94, 97, 98, 99. и 100. овог закона;
- 18) мерилима и начину утврђивања потребне психофизичке способности из члана 110. став 1. тачка 4. овог закона;
- 19) садржају изјаве о дужностима и правима полицијских службеника из члана 113. став 1. овог закона и о начину полагања заклетве из члана 113. став 2. овог закона;
- 20) означавању врсте и степена поверљивости података, начину поступања са поверљивим подацима, посебним заштитним мерама чувања поверљивих података и службених података из члана 136. овог закона;
- 21) ближим условима и поступку доделе награда и признања из члана 144. овог закона;
- 22) условима и начину избора полицијског службеника који се упућује на рад у иностранство и о његовим дужностима, правима и одговорностима за време вршења службе у иностранству из члана 151. овог закона;
- 23) врстама услуга чијим пружањем Министарство може да остварује допунска средства из члана 182. став 2. овог закона;
- 24) ближим условима и начину коришћења средстава буџетског фонда из члана 185. овог закона;
- 25) програму и условима за спровођење стручног оспособљавања и усавршавања припадника помоћне полиције из члана 192. став 2. овог закона;
- 26) изгледу, садржају и начину вођења евиденције кандидата и помоћних полицајаца из члана 192. став 5. овог закона.

Влада и министар донеће прописе из ст. 1. и 2. овог члана у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Прописи из става 2. овог члана које доноси министар објављују се у "Службеном гласнику Републике Србије".

XI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Акт о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места

Члан 194.

До доношења акта о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству у складу са овим законом и решења о распоређивању на радно место у складу са тим актом или доношења другог решења у складу са законом, запослени у Министарству на дан ступања на снагу овог закона настављају да раде на истим радним местима и задржавају чинове, односно звања и плате према досадашњим прописима и другим актима.

Рок за доношење акта о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места

Члан 195.

Акт о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места и решења из члана 194. овог закона донеће се у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Информисање о законским променама

Члан 196.

Ради информисања јавности о законским променама и односу између овог закона са законима из области унутрашњих послова, законима о управи, кривичном поступку, прекршајима, радним односима и другим законима који се односе на полицију или их полиција примењује, Министарство ће два пута годишње објављивати информације за јавност са Листом закона и објашњењем законских промена.

Прву информацију из става 1. овог члана Министарство ће објавити у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Важење прописа до доношења нових на основу овог закона

Члан 197.

Прописи донети на основу Закона о унутрашњим пословима ("Службени гласник РС", бр. 44/91, 79/91, 54/96, 25/2000, 8/2001 и 106/2003) и Закона о чиновима припадника Министарства унутрашњих послова ("Службени гласник РС", бр. 53/95 и 66/2003) остају на снази до дана ступања на снагу прописа које ће Влада и министар донети на основу овог закона, уколико нису у супротности са одредбама овог закона.

Престанак важења одређених закона

Члан 198.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе:

1) Закон о унутрашњим пословима ("Службени гласник РС", бр. 44/91, 79/91, 54/96, 25/2000, 8/2001 и 106/2003), изузев одредаба чл. 59. до 65. и чл. 69. који се примењују до доношења прописа којим ће се уредити област и статус установе за образовање за потребе полиције, односно до завршетка школовања генерације ученика Средње школе унутрашњих послова уписаних у школску 2005/2006. годину;

2) Закон о чиновима припадника Министарства унутрашњих послова ("Службени гласник РС", бр. 53/95 и 66/2003), изузев одредаба чл. 1, 5, 9. и 14. у делу који се односи на ученике Средње школе унутрашњих послова и студенте Полицијске академије, који се примењују до доношења прописа којим ће се уредити област и статус установе за образовање за потребе полиције, односно до завршетка школовања генерације ученика Средње школе унутрашњих послова уписаних у школску 2005/2006. годину.

Ступање на снагу овог закона

Члан 199.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

ОСНОВНИ ТЕКСТ

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

Указ о проглашењу Закона о полицији

Проглашава се Закон о полицији, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Трећој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2005. години, 14. новембра 2005. године.

ПР број 97

У Београду, 21. новембра 2005. године

Председник Републике,

Борис Тадић, с.р.

Закон о полицији

*Закон је објављен у "Службеном гласнику РС", бр.
101/2005 од 21.11.2005. године.*

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Делокруг полиције

Члан 1.

Полицију чини заокружена област рада Министарства унутрашњих послова (у даљем тексту: Министарство) за коју се образује Дирекција полиције.

Полиција обавља законом утврђене полицијске и друге послове, пружа подршку владавини права у демократском друштву и одговорна је за остваривање безбедности, у складу са законом.

Обављањем полицијских послова полиција свима пружа заштиту њихових права и слобода. Приликом пружања заштите, полиција поједина права и слободе може ограничити само под условима и на начин утврђен Уставом и законом.

У Министарству се, поред полицијских послова, обављају и други законом утврђени послови.

Полицијске мере

Члан 2.

Полиција предузима мере из надлежности Министарства ради остваривања јавне безбедности.

Полиција предузима хитне мере које су неопходне за отклањање непосредне опасности за људе и имовину, кад те мере не могу правовремено да предузму други надлежни органи, о чему одмах обавештава те органе.

Полиција пружа помоћ органима државне управе, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе, правним и физичким лицима у случају опште опасности изазване природним непогодама, епидемијама или другим облицима угрожавања.

У пословима из ст. 2. и 3. овог члана полиција учествује и у вршењу спасилачке функције и пружању прве помоћи људима и, с тим у вези, користи прописану опрему и спроводи обуку полицијских службеника који те послове обављају.

Полицијска помоћ у извршењима

Члан 3.

Ако се при извршењу аката државних органа и правних лица са јавним овлашћењима основано очекује отпор, полиција ће тим органима и лицима, на њихов писани захтев, пружити помоћ ради омогућавања спровођења извршења.

Полицијски службеници

Члан 4.

Полицијске послове обављају полицијски службеници.

Полицијски службеници у Министарству јесу:

1) униформисани и неуниформисани запослени који примењују полицијска овлашћења (у даљем тексту: овлашћена службена лица);

2) запослени на посебним или одређеним дужностима чији су послови у непосредној вези са полицијским пословима и обухватају послове противпожарне заштите, издавања оружја, посебне регистрације и издавање дозвола, издавања и евиденције поверљивих идентификационих докумената, кривичних евиденција и других посебних евиденција, као и друге послове који имају безбедносни и поверљиви карактер и које министар унутрашњих послова (у даљем тексту: министар), може овластити да обављају одређене полицијске послове.

Полицијски службеници из става 2. овог члана су запослени који раде на пословима на којима опасност по живот и здравље, одговорност и тежина, природа и посебни услови рада битно утичу на смањење радне способности.

Радна места полицијских службеника утврђује министар, актом о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству.

У складу са законом, полицијски службеници одговорни су за вршење дужности и пропусте у свом раду.

Информисање о раду полиције

Члан 5.

Полиција је дужна да објективно информише јавност о својим активностима, не откривајући поверљиве информације. У односима са средствима јавног информисања полиција поступа у складу са законом и према професионалним смерницама које упутством даје министар.

Полиција непосредно информише појединце и правна лица о питањима из свог делокруга за чије решавање постоји њихов основан интерес.

Информације из става 2. овог члана даје руководилац надлежне полицијске управе или друго лице које министар за то овласти.

Давање информација из става 2. овог члана ускратиће се или одложити ако се ради о поверљивим подацима и информацијама или ако би се давањем информација могло нарушити нечије право на правично суђење или утицати на исход другог судског поступка.

Сарадња полиције

Члан 6.

Полиција сарађује са органима територијалне аутономије и локалне самоуправе на предузимању мера ради остваривања безбедности људи и имовине.

Полиција сарађује и са другим органима и установама, невладиним и другим организацијама, мањинским и другим организованим групама и самоорганизованим појединцима ради развијања партнерства у спречавању или откривању деликата и њихових учинилаца и остваривања других безбедносних циљева.

Полиција остварује сарадњу, у складу са законом, другим прописом и према професионалним смерницама које упутством даје министар.

Министарство

Члан 7.

Министарство ради стварања услова за рад полиције:

1) утврђује развојне, организационе, кадровске и друге основне смернице за рад полиције и доноси стратешки план полиције;

2) припрема годишње финансијске планове потреба полиције, надзире њихово извршавање и контролише финансијско пословање полиције;

3) организује и врши интерну контролу начина коришћења буџетских средстава и управљања државном имовином, у складу са законом;

4) извршава задатке из оквира инвестиционе делатности и инвестиционог одржавања средстава која употребљава полиција и сачињава планове набавки;

5) доноси и спроводи планове о изградњи и коришћењу информационог система;

6) доноси и спроводи планове о изградњи и коришћењу радиокомуникационог и телекомуникационог система, као и безбедносно-заштитног криптолошког система;

7) усмерава и надзире обављање послова полиције;

8) утврђује стандарде за опрему и материјално-техничка средства;

9) утврђује потребе и набавља техничка средства;

10) подржава локалну сарадњу и одговорност;

11) организује међународну сарадњу;

12) обавља утврђене послове који се односе на безбедносно-полицијску и наставно-научну активност;

13) организује и спроводи унутрашњу контролу полиције, узимајући у обзир и ставове јавног мњења о полицији;

14) обезбеђује услове за превенцију мучења, нечовечних или понижавајућих поступака и контролу односа према лицима лишеним слободе;

15) обезбеђује сарадњу са органима и телима који су законом овлашћени за спољашњу контролу полиције;

16) обезбеђује здравствену заштиту, у складу са законом;

17) извршава друге задатке, у складу са законом.

За обављање појединих послова из става 1. овог члана у Министарству се образују сектори којима руководе помоћници министра, постављени у складу са законом.

Министарство обезбеђује организационе претпоставке за оперативну независност полиције од других државних органа у обављању полицијских послова и других законом одређених послова за које је полиција одговорна.

Министарство обезбеђује и друге организационе претпоставке за рад полиције, а нарочито за јачање поверења између јавности и полиције као службе на располагању јавности, за развој професионализма у полицији и за спречавање и сузбијање корупције у полицији.

Министар

Члан 8.

Министар може да захтева извештаје, податке и друга документа у вези са радом полиције. Представник полиције министру, редовно и на његов посебан захтев, подноси извештаје о раду полиције и о свим појединачним питањима из делокруга полиције.

Министар даје полицији смернице и обавезна упутства за рад, уз пуно поштовање оперативне независности полиције. Министар може наложити полицији да у оквиру своје надлежности изврши одређене задатке и предузме одређене мере и да му о томе поднесе извештај.

Надлежности министра за полицијска поступања из става 2. овог члана важе до тренутка када јавни тужилац буде обавештен о кривичном делу и преузме управљање над полицијским поступањем у преткривичном поступку.

Извештавање Народне скупштине

Члан 9.

Министар подноси једанпут годишње, а по захтеву Народне скупштине или указаној потреби и чешће, Народној скупштини извештај о раду Министарства и стању безбедности у Републици Србији, а радном телу Народне скупштине надлежном за безбедност, на његов захтев, и извештаје о питањима из његовог делокруга.

II. ПОЛИЦИЈСКИ ПОСЛОВИ

Појам и врсте полицијских послова

Члан 10.

Полицијски послови, у смислу овог закона, јесу:

- 1) безбедносна заштита живота, права, слобода и личног интегритета лица, као и подршка владавини права;
- 2) безбедносна заштита имовине;

3) спречавање, откривање и расветљавање кривичних дела, прекршаја и других деликата (у даљем тексту: кривична дела и прекршаји), други видови борбе против криминала и отклањање његових организованих и других облика;

4) откривање и хватање извршилаца кривичних дела и прекршаја и других лица за којима се трага и њихово привођење надлежним органима;

5) одржавање јавног реда, пружање помоћи у случају опасности и пружање друге безбедносне помоћи онима којима је неопходна;

6) регулисање, контрола, пружање помоћи и надзор у саобраћају на путевима;

7) обезбеђивање одређених јавних скупова, личности, органа, објеката и простора;

8) надзор и обезбеђивање државне границе, контрола прелажења државне границе, спровођење режима у граничном појасу и утврђивање и решавање граничних инцидената и других повреда државне границе;

9) извршавање задатака утврђених прописима о странцима;

10) извршавање других задатака утврђених законом и подзаконским актом донетим на основу овлашћења из закона.

Министар прописује начин обављања полицијских послова и даје упутства и обавезне инструкције за њихово обављање. Прописи морају бити сагласни са законом, а упутства и обавезне инструкције са прописима.

Циљ, начин и начела обављања полицијских послова

Члан 11.

Полицијски послови обављају се са циљем и на начин да се сваком обезбеди једнака заштита безбедности, права и слобода, примени закон и подржи владавина права.

Обављање полицијских послова заснива се на начелима професионализма, сарадње, законитости у раду и сразмерности у примени полицијских овлашћења, као и на принципу супсидијарности, односно рада са најмањим штетним последицама.

У обављању полицијских послова могу се примењивати само мере принуде, односно употребљавати само средства принуде која су предвиђена законом и којима се најпрофесионалнији резултат постиже без непотребних штетних последица или губљења времена.

Национални и међународни стандарди полицијског поступања

Члан 12.

У обављању полицијских послова полиција се придржава националних стандарда полицијског поступања, захтева утврђених законима и другим прописима и актима Републике Србије, као и међународним уговорима и конвенцијама које је усвојила Република Србија.

При обављању полицијских послова, у складу са ставом 1. овог члана, полиција се придржава и међународних стандарда полицијског поступања, а нарочито захтева утврђених међународним актима који се односе на: дужност служења људима; поштовање

законитости и сузбијање незаконитости; остваривање људских права; недискриминацију при извршавању полицијских задатака; ограниченост и уздржаност у употреби средстава принуде; забрану мучења и примене нечовечних и понижавајућих поступака; пружање помоћи настрадалим лицима; обавезу заштите поверљивих података; обавезу одбијања незаконитих наређења и отпор подмићивању, корупцији.

Полиција предузима мере ради остваривања највиших стандарда из ст. 1. и 2. овог члана.

Полиција обезбеђује да поступање полицијских службеника у пракси не буде испод, нити у супротности са европским стандардима полицијског поступања.

Полиција има свој кодекс етике који доноси Влада.

Обавезе полицијских службеника

Члан 13.

Полицијски службеници у свако доба предузимају неопходне радње ради заштите живота и личне безбедности људи и имовине.

Полицијски службеник у обављању својих послова служи заједници и штити сва лица од незаконитих деловања, обавезан је да увек поступа професионално, одговорно и хумано и да поштује људско достојанство, углед и част сваког лица и друга његова права и слободе.

Полицијски службеник, непосредно надређеном службенику, у писаном облику доставља сазнања до којих је дошао обављањем полицијских послова, применом полицијских овлашћења или на други начин.

Припреме за рад у случају ванредног или ратног стања

Члан 14.

Полиција, у складу са својим делокругом утврђеним законом, врши припреме за деловање за време ванредног или ратног стања.

За време ванредног или ратног стања полиција задатке из свог делокруга извршава тако што насталим променама прилагођава своју организацију, облике и методе рада, у складу са законом и актима донетим ради отклањања ванредног, односно ратног стања.

Употребу материјално-техничких средстава, инфраструктуре, земљишта и објеката полиције за време ванредног или ратног стања планира полиција.

За извршавање одређених задатака полиције за време ванредног или ратног стања могу да се распоређују и средства и опрема прибављени по основу материјалне обавезе.

Своје припреме и задатке за ратно стање полиција усклађује са министарством надлежним за одбрану.

Посебне мере за обезбеђивање јавног реда

Члан 15.

Ако Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада) оцени да друкчије није могуће обезбедити јавни ред или заштитити здравље и животе људи, може да наложи министру да

наредбом:

1) ограничи или забрани кретање на одређеним објектима, одређеним подручјима или на јавним местима;

2) забрани настањивање на одређеном подручју или напуштање одређеног подручја;

3) наложи евакуацију - напуштање одређеног подручја или објекта.

Мере из става 1. овог члана морају бити орочене, а могу да трају док трају разлози због којих су одређене.

Поступак пружања помоћи у извршењима

Члан 16.

Помоћ у спровођењу извршења из члана 3. овог закона полиција пружа на основу писаног захтева надлежног органа или правног лица са јавним овлашћењима који се подноси надлежној организационој јединици полиције најмање три дана пре дана одређеног за извршење акта. У захтеву за пружање помоћи морају бити наведени разлози због којих је потребна помоћ полиције, а уз захтев се прилаже копија акта који треба извршити, са потврдом извршености.

У хитним случајевима, захтев из става 1. овог члана може се поднети и усмено, уз достављање писаног захтева у року од 48 часова.

Начелник полицијске управе, односно командир полицијске станице одлучује о ангажовању полиције и о обиму и начину пружања помоћи у спровођењу извршења и о томе благовремено обавештава подносиоца захтева.

Пре почетка спровођења извршења акта, полиција је дужна да упозори извршеника или друга присутна лица да ће употребити средства принуде против њих ако буду ометала или спречавала извршење.

Сарадња са органима територијалне аутономије и локалне самоуправе

Члан 17.

У складу са чланом 6. овог закона, скупштина, односно извршни орган територијалне аутономије и локалне самоуправе:

1) разматра стање безбедности у покрајини, односно граду и општини;

2) заузима ставове о приоритетима за безбедност људи и имовине у покрајини, односно граду и општини и, с тим у вези, подноси предлоге руководиоцу надлежне организационе јединице полиције.

Руководилац надлежне организационе јединице полиције, у сарадњи са органима из става 1. овог члана, обезбеђује информисање о стању безбедности и води рачуна о заступљености у сарадњи припадника националних мањина и различитих етничких, културних, верских и других група са подручја организационе јединице полиције.

Руководилац надлежне организационе јединице полиције је дужан да при одлучивању размотри и узме у обзир и ставове о приоритетима за безбедност људи и имовине, које заузму органи из става 1. овог члана.

Могућност за побољшање услова рада полиције

Члан 18.

Органи из члана 17. овог закона и други недржавни субјекти и правна лица својим средствима, преко надлежне организационе јединице Министарства, могу учествовати у побољшавању услова рада организационих јединица полиције и у реализацији појединих програма од значаја за безбедност људи и имовине на одређеном подручју, у складу са законом.

Међународна сарадња и ангажовање

Члан 19.

Министарство остварује међународну сарадњу на нивоу министара, одређених представника министарстава и организује међународну сарадњу за потребе полиције.

Полиција на оперативном нивоу сарађује са иностраним и међународним полицијским службама, у складу са међународним уговорима и принципом узајамности.

У оквиру сарадње из става 2. овог члана полиција може да, на утврђени начин, размењује податке и обавештења, предузима заједнички утврђене мере против тероризма, организованог криминала, илегалних миграција и других облика међународног криминала и нарушавања безбедности границе, као и да обавља одређене полицијске послове у иностранству, у сарадњи са полицијама других држава.

На захтев међународних организација или на основу међудржавних споразума чија је чланица или потписница Република Србија, односно Србија и Црна Гора, полиција може у иностранству да учествује у извршавању полицијских или других мирнодопских задатака.

О употреби полиције за извршавање задатака из става 4. овог члана одлучује Влада, на предлог министра.

III. ОРГАНИЗАЦИЈА ПОЛИЦИЈЕ

Дирекција полиције

Члан 20.

У саставу Дирекције полиције су организационе јединице у седишту, полицијска управа за град Београд и подручне полицијске управе (у даљем тексту: подручне полицијске управе) и полицијске станице.

За обављање полицијских послова у седишту Дирекције полиције образују се управе, у седишту полицијске управе за град Београд образују се управе и полицијске станице у општинама, у седишту подручне полицијске управе образују се одељења и ван седишта - полицијске станице у општинама.

За рад организационих јединица којима руководе и за свој рад одговорни су:

1) директору полиције - начелници управа у седишту Дирекције полиције, начелник полицијске управе за град Београд и начелници подручних полицијских управа;

2) начелнику полицијске управе за град Београд - начелници управа у њеном седишту и командири полицијских станица у општинама;

3) начелнику подручне полицијске управе - начелници одељења у њеном седишту и командири полицијских станица у општинама.

Организационе јединице у седишту образују се тако да су по линијском принципу радно повезане са одговарајућим организационим јединицама и пословима подручних полицијских управа и станица или тако да послове из свог делокруга обављају на читавом подручју на којем је надлежно Министарство.

Дирекцијом полиције руководи директор полиције.

Организационим јединицама у седишту и подручним полицијским управама руководе начелници управа, а полицијским станицама - командири.

Ангажовање специјалних јединица полиције за посебне безбедносне задатке може се вршити само уз претходно одобрење министра.

Предлог за ангажовање садржи план и процену.

Послови Дирекције и именовање и разрешење директора полиције

Члан 21.

Дирекција полиције на територији Републике:

1) прати и анализира стање безбедности, а нарочито појаве које погодују настајању и развоју криминалитета;

2) усклађује, усмерава и контролише рад подручних полицијских управа;

3) непосредно учествује у обављању одређених сложенијих послова из делокруга подручних полицијских управа;

4) обезбеђује спровођење међународних уговора о полицијској сарадњи и других међународних аката за које је надлежна;

5) организује и спроводи криминалистичка вештачења;

6) ствара потребне услове за одржавање и подизање оспособљености и спремности полиције за деловање у ванредним условима;

7) у полицијским пословима доприноси безбедносно-полицијској и наставно-научној активности.

Поједине послове из става 1. овог члана обављају организационе јединице у седишту, у складу са својим делокругом утврђеним актом из члана 4. став 4. овог закона.

Директора полиције поставља Влада на пет година, на предлог министра, по спроведеном конкурс и на начин предвиђен прописима о радним односима који важе за Министарство.

Директор полиције може бити лице које испуњава опште услове за рад у државним органима предвиђене законом, посебне услове за рад на пословима полицијског службеника из члана 110. став 1. тач. 2) до 6) овог закона, има високу школску спрему, има најмање 15 година ефективног радног стажа на полицијским пословима и испуњава услове радног места предвиђене за директора полиције. Кад више кандидата испуњава предвиђене

услове, предност ће имати кандидат који има најбоље резултате рада у обављању полицијских послова.

Утврђивање подручних полицијских управа и полицијских станица

Члан 22.

Влада уредбом о начелима за унутрашње уређење Министарства утврђује подручне полицијске управе и полицијске станице, њихова подручја и седишта.

Унутрашње организационе јединице за координацију рада

Члан 23.

Ради обављања послова полиције у складу са особеним својствима одређених подручја, уредбом из члана 22. овог закона могу се утврдити и унутрашње организационе јединице за координацију рада полицијских управа и полицијских станица на овим подручјима. Уредбом се утврђују подручја и седишта унутрашњих организационих јединица за координацију.

Делокруг и организацију унутрашњих организационих јединица из става 1. овог члана утврђује министар.

Министар, по прибављеном мишљењу директора полиције, именује и разрешава полицијског службеника - руководиоца унутрашње организационе јединице из ст. 1. и 2. овог члана.

Подручна полицијска управа

Члан 24.

Послови подручне полицијске управе су да:

1) на подручју општине у којој је њено седиште непосредно обавља полицијске и друге послове и остварује локалну сарадњу;

2) на подручју за које је образована прати и анализира стање безбедности, координира и контролише рад полицијских станица и обезбеђује остваривање локалне сарадње и одговорности;

3) учествује по потреби у обављању послова из делокруга полицијских станица;

4) предузима мере обезбеђења одређених лица и објеката;

5) обавља друге послове утврђене посебним прописима и другим актима.

Министар, по прибављеном мишљењу директора полиције, именује и разрешава полицијског службеника - начелника подручне полицијске управе.

Полицијска станица

Члан 25.

Послови полицијске станице су да непосредно обавља полицијске и друге послове и остварује локалну сарадњу на подручју за које је образована у саставу подручне полицијске управе.

Директор полиције, по овлашћењу министра и прибављеном мишљењу начелника подручне полицијске управе, именује и разрешава полицијског службеника - командира полицијске станице.

Могућност преузимања и привременог обављања послова

Члан 26.

Дирекција полиције може од подручне полицијске управе, а подручна полицијска управа може од полицијске станице да преузме непосредно извршавање појединих задатака или врсте послова када оцени да је то потребно.

За привремено обављање одређених послова или за извршавање појединих задатака полиције директор полиције може да образује одговарајућа радна тела и утврди њихове задатке, овлашћења и начин рада.

Возила, пловила, наоружање и опрема полиције

Члан 27.

Ради обављања законом утврђених послова полиција употребљава возила, пловила, наоружање и посебну опрему.

Боју, ознаке возила и пловила и наоружање полиције утврђује Влада.

Објекти полиције

Члан 28.

Министар, на предлог директора полиције, утврђује објекте и подручје објеката које употребљава полиција и од посебног су значаја за обављање послова полиције, и прописује мере за њихово обезбеђивање.

Подручје објекта из става 1. овог члана је функционално обрађено или необрађено земљиште полицијског објекта које је од посебног значаја за обављање послова полиције и потребно за употребу самог објекта.

Посебне мере заштите људства, средстава и опреме полиције

Члан 29.

Ради заштите безбедности полицијских службеника, обезбеђивања техничких средстава и опреме, полиција спроводи посебне мере.

Врсте и начин спровођења мера из става 1. овог члана прописује министар на предлог директора полиције.

IV. ПОЛИЦИЈСКА ОВЛАШЋЕЊА

1. Врсте, принципи и општи услови за примену полицијских овлашћења

Врсте полицијских овлашћења

Члан 30.

У обављању полицијских послова овлашћена службена лица имају полицијска овлашћења утврђена овим и другим законом.

Полицијска овлашћења утврђена овим законом су:

- 1) упозорење и наређење;
- 2) провера и утврђивање идентитета лица и идентификација предмета;
- 3) позивање;
- 4) довођење;
- 5) задржавање лица и привремено ограничење слободе кретања;
- 6) тражење обавештења;
- 7) привремено одузимање предмета;
- 8) преглед простора, објеката и документације и против-терористички преглед;
- 9) заустављање и прегледање лица, предмета и саобраћајних средстава;
- 10) обезбеђење и преглед места догађаја;
- 11) употреба туђег саобраћајног средства и средства везе;
- 12) пријем пријава о учињеном кривичном делу;
- 13) јавно расписивање награде;
- 14) снимање на јавним местима;
- 15) полиграфско тестирање;
- 16) полицијско опажање (опсервирање);
- 17) трагање за лицима и предметима;
- 18) заштита жртава кривичних дела и других лица;
- 19) прикупљање, обрада и коришћење личних података;
- 20) мере циљане потраге;
- 21) употреба средстава принуде.

Услови за примену полицијских овлашћења

Члан 31.

Полицијска овлашћења примењује овлашћено службено лице, у складу са актом из члана

4. став 4. овог закона.

Пре примене полицијског овлашћења овлашћено службено лице дужно је да се увери да су испуњени сви законски услови за примену овлашћења и одговорно је за ту процену.

Овлашћено службено лице примењује полицијска овлашћења по сопственој иницијативи, по наређењу надређеног службеника и по налогу надлежног органа издатом у складу са другим законом.

Кад је надређени службеник присутан, полицијска овлашћења примењују се по његовом наређењу, изузев ако нема времена да се чека на то наређење и мора се без одлагања поступити по сопственој иницијативи.

Приликом примене полицијских овлашћења овлашћено службено лице поступа у складу са законом и другим прописом и поштује стандарде постављене Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода, Основним принципима УН о употреби силе и ватреног оружја од стране службених лица која спроводе закон, Европским кодексом полицијске етике и другим међународним актима који се односе на полицију.

На начин утврђен законом, ако је то у датој ситуацији могуће и не би угрозило извршење полицијског задатка, лице према коме се примењује полицијско овлашћење има право да буде упознато са разлозима за то, да укаже на околности које сматра битним с тим у вези, да буде упознато са идентитетом овлашћеног службеног лица, које се легитимише, и да тражи присуство лица које ужива његово поверење.

Службена значка, легитимација, униформа и ознаке

Члан 32.

Ради обављања полицијских послова, Министарство овлашћеним службеним лицима издаје службену значку и службену легитимацију, а полицијским службеницима из члана 4. став 2. тачка 2) овог закона службену легитимацију.

Униформисано овлашћено службено лице на прописан начин носи униформу са ознакама када обавља послове одржавања јавног реда, регулисања и контроле саобраћаја, надзора и обезбеђивања државне границе или обавља друге послове према прописима о начину поступања полиције.

Послови из става 2. овог члана могу се, по налогу надређеног полицијског службеника, обављати и без униформе.

Униформу полицијског службеника, на прописан начин, могу на државним приредбама и свечаностима, стручним и скуповима ветерана и на сахранама активних и пензионисаних службеника полиције, да носе и пензионисани полицијски службеници.

Службено оружје и средства принуде

Члан 33.

Овлашћено службено лице има право и дужност да носи службено оружје и муницију, а полицијски службеник из члана 4. став 2. тачка 2) овог закона може да носи оружје ако је то одређено у службеној легитимацији.

Оружје и муницију, као и друга средства принуде, овлашћено службено лице

употребљава под условима утврђеним овим законом.

Представљање пре примене овлашћења

Члан 34.

Овлашћено службено лице се, пре почетка примене полицијског овлашћења, представља показивањем службене значке и службене легитимације лицу према коме примењује овлашћење.

Изузетно, овлашћено службено лице неће се представити на начин из става 1. овог члана ако околности примене полицијског овлашћења у конкретном случају указују да би то могло угрозити постизање законитог циља. У том случају овлашћено службено лице ће, током примене полицијског овлашћења, на своје својство упозорити речју: "Полиција".

По престанку околности из става 2. овог члана овлашћено службено лице ће се представити на начин из става 1. овог члана.

Непристрасност, недискриминација, хуманост, поштовање људских права и омогућавање медицинске помоћи

Члан 35.

Овлашћено службено лице у примени полицијских овлашћења поступа непристрасно, пружајући свакоме једнаку законску заштиту и поступајући без дискриминације лица по било којем основу.

У примени полицијских овлашћења овлашћено службено лице поступа хумано и поштује достојанство, углед и част сваког лица и друга основна права и слободе човека дајући предност правима угроженог у односу на иста права лица које та права угрожава и водећи рачуна о правима трећих лица.

Овлашћено службено лице приликом примене полицијских овлашћења ће, на захтев лица према коме се овлашћење примењује, омогућити пружање медицинске помоћи од стране здравствене установе.

Принцип сразмерности

Члан 36.

Примена полицијског овлашћења мора бити сразмерна потреби због које се предузима.

Примена полицијског овлашћења не сме изазвати веће штетне последице од оних које би наступиле да полицијско овлашћење није примењено.

Између више полицијских овлашћења примениће се оно којим се задатак може извршити са најмање штетних последица и губљења времена.

Приликом примене средстава принуде настојаће се да њихова употреба буде поступна, односно од најлакшег према тежем средству принуде и, у сваком случају, уз минимум неопходне силе.

Примена овлашћења према војним лицима

Члан 37.

Овлашћења утврђена овим законом овлашћено службено лице примењује и према војним лицима, ако посебним прописом није одређено да се ова овлашћења примењују на други начин или да се не примењују.

О поступању из става 1. овог члана овлашћено службено лице одмах обавештава војну полицију.

Примена овлашћења према малолетним и млађим пунолетним лицима

Члан 38.

Полицијска овлашћења према малолетним лицима, млађим пунолетним лицима и у предметима кривичноправне заштите деце и малолетника примењују овлашћена службена лица посебно оспособљена за рад са малолетницима.

Изузетно, полицијска овлашћења примениће друго овлашћено службено лице ако због околности случаја не може да поступа овлашћено службено лице посебно оспособљено за рад са малолетницима.

Полицијска овлашћења према малолетном лицу примењују се у присуству родитеља или старатеља тог лица, односно, у случају да су недоступни, у присуству представника органа старатељства, изузев кад због посебних околности или неодложности поступања то није могуће.

Присуство представника органа старатељства уместо родитеља може да се обезбеди, ако је могуће, и у случајевима када би присуство родитеља било штетно за малолетника у случајевима насиља у породици и сличним, или би их толико иритирало да би у великој мери угрозило извршење полицијског задатка.

Кад присуство органа старатељства у смислу ст. 3. и 4. овог члана није могуће обезбедити, обезбедиће се присуство другог пословно способног лица са искуством у раду са малолетницима, које није запослено у полицији или умешано у случај.

2. Услови и начин примене појединих полицијских овлашћења

2.1. Упозорење и наређење

Услови за примену упозорења

Члан 39.

Овлашћено службено лице упозориће лице које својим понашањем, деловањем или пропуштањем одређене радње може да доведе у опасност своју безбедност или безбедност другог лица или безбедност имовине, да наруши јавни ред или да угрози безбедност саобраћаја на путевима или кад се основано очекује да би то лице могло да учини или да изазове друго лице да учини кривично дело или прекршај.

Услови за примену наређења

Члан 40.

Наређење се може применити само у односу на понашања, односно делатности и чињења од којих непосредно зависи успешно извршавање полицијских задатака.

Наређења се примењују ради:

- 1) отклањања опасности за живот и личну безбедност људи;
- 2) отклањања опасности за имовину;
- 3) спречавања извршавања кривичних дела и прекршаја, хватања њихових учинилаца и проналажења и обезбеђења трагова тих дела који могу послужити као доказ;
- 4) одржавања јавног реда или успостављања нарушеног јавног реда;
- 5) безбедности саобраћаја на путевима;
- 6) запречавања приступа или задржавања на простору или објекту где то није дозвољено;
- 7) спречавања и отклањања последица у случају опште опасности проузроковане елементарним непогодама, епидемијама или других облика угрожавања опште безбедности;
- 8) спречавања угрожавања безбедности људи и имовине у другим случајевима утврђеним законом.

Начин примене упозорења и наређења

Члан 41.

Упозорења и наређења дају се усмено, писано или на други погодан начин, светлосним и звучним сигнаlima, руком и слично, с тим да њихово значење буде јасно изражено.

2.2. Провера и утврђивање идентитета лица и идентификација предмета

Услови за проверу идентитета лица

Члан 42.

Провера идентитета лица примениће се према лицу:

- 1) које треба ухватити, довести, задржати или упутити надлежном државном органу;
- 2) од којег прети опасност која захтева полицијско поступање;
- 3) над којим се обавља преглед или претресање или се предузимају друге законом прописане мере и радње;
- 4) које се затекне у туђем стану, објекту и другим просторијама или у превозном средству које се прегледа и претреса, ако је провера идентитета потребна;
- 5) које се затекне на простору или у објекту у којем је привремено ограничена слобода кретања, ако је провера идентитета потребна;

б) које пријављује извршење кривичног дела или прекршаја или учиниоце тих дела, односно пружа обавештења од интереса за рад полиције;

7) које својим понашањем изазива сумњу да је учинилац кривичног дела или прекршаја или да га намерава учинити или по свом физичком изгледу личи на лице за којим се трага;

8) које се затекне на месту извршења кривичног дела или прекршаја;

9) које се налази на месту на којем је из безбедносних разлога неопходно утврдити идентитет свих лица или претежног броја лица;

10) на оправдан захтев службених лица органа државне управе, правних или физичких лица.

Оправданим захтевом из става 1. тачка 10) овог члана сматра се захтев из којег је видљиво да су службеним лицима такви подаци неопходни за законито поступање или да је физичким лицима повређено неко право.

Овлашћено службено лице дужно је да упозна лице са разлогом провере његовог идентитета.

Начин провере идентитета лица

Члан 43.

Провера идентитета лица врши се увидом у личну карту или другу јавну исправу са фотографијом.

Изузетно од става 1. овог члана, провера идентитета може бити извршена на основу изјаве лица чији је идентитет проверен.

Лицу без личне карте, по утврђивању идентитета и права на личну карту, издаће се лична карта у прописаном поступку.

Утврђивање идентитета лица

Члан 44.

Утврђивање идентитета лица примениће се према лицу које нема код себе исправу из члана 43. став 1. овог закона или кад се сумња у веродостојност такве исправе.

Идентитет се утврђује коришћењем података из евиденција, применом метода и употребом средстава криминалистичке тактике и технике, медицинским или другим одговарајућим вештачењима.

У циљу утврђивања идентитета лица полиција је овлашћена да јавно објави фоторобот, цртеж, снимак или опис лица.

Кад идентитет није могуће утврдити на други начин, полиција је овлашћена да објави фотографију лица које о себи не може дати податке, односно фотографију непознатог леша.

Идентификација предмета

Члан 45.

Идентификација предмета примењује се када је у поступку потребно да се утврде и провере обележја и својства предмета, као и однос између лица или догађаја и предмета.

Дирекција полиције је овлашћена да јавно објави фотографију, цртеж, снимак или опис предмета ако је то од значаја за успешно вођење поступка идентификације предмета.

2.3. Позивање

Услови и начин позивања на разговор

Члан 46.

Лице за које се основано претпоставља да располаже обавештењима неопходним за обављање полицијских послова из члана 10. став 1. тач. 1) - 4) овог закона може бити позвано на разговор.

У позиву се мора навести назив, место и адреса организационе јединице Министарства, разлог, место и време позивања.

Кад је то пре упућивања позива познато, позив се, поред српског, сачињава и на другом језику и писму у службеној употреби којим се лице служи. Ако ово није било познато, на захтев лица које се одазвало позиву, садржај позива саопштиће му се на том језику.

Лице које одбије да пружи обавештење, не сме се поново позивати из истог разлога.

О извршеном достављању саставља се потврда - доставница.

Време у којем се лице може позвати

Члан 47.

Лице које се налази у стану може се позивати у времену од 6 до 22 часа.

Изузетно, ако постоји опасност од одлагања, лице од којег се тражи обавештење овлашћено службено лице може да позове ван времена предвиђеног у ставу 1. овог члана.

Посебни случајеви позивања

Члан 48.

Овлашћено службено лице овлашћено је, изузетно, да лице позове усмено или одговарајућим телекомуникационим средством, при чему је дужно да саопшти разлог позивања, а уз сагласност лица може и да превезе лице до службених просторија.

Лица се изузетно могу позивати и путем средстава јавног обавештавања када је то неопходно због опасности од одлагања, безбедности поступања или када се позив упућује већем броју лица.

Позивање малолетног лица обавља се достављањем писаног позива преко родитеља или старатеља.

2.4. Довођење

Довођење на основу писаног налога

Члан 49.

Лице може бити доведено на основу писане наредбе коју изда суд, односно налога по закључку о привођењу донетог у управном поступку (у даљем тексту: налог).

У смислу става 1. овог члана, лица се могу довести у просторије Министарства, другог надлежног органа државне управе или до места одређеног налогом.

Овлашћено службено лице лицу које треба довести уручује налог из става 1. овог члана пре довођења.

Лицу за које се основано сумња да ће пружити отпор овлашћено службено лице ће уручити налог из става 1. овог члана после довођења.

Лице може бити доведено у време од 6 до 22 часа.

Изузетно, кад је довођење неопходно ради предузимања полицијских послова који не трпе одлагање, лице се може довести и ван времена утврђеног у ставу 5. овог члана.

Довођење може бити предузето најраније шест часова пре одређеног рока за довођење, ако се мора извршити на подручју полицијске управе на којем је лице затечено.

Кад се довођење мора извршити ван подручја полицијске управе на којем је лице затечено, довођење може трајати најдуже 24 часа.

Случајеви довођења без писаног налога

Члан 50.

Без писаног налога може се довести лице:

- 1) чији идентитет треба утврдити;
- 2) за којим је расписана потерница;
- 3) које треба задржати по чл. 53. и 54. овог закона.

Лица према којима се не примењују одредбе о довођењу

Члан 51.

Одредбе о довођењу не примењују се према лицу чије је кретање знатно отежано због болести, изнемоглости или трудноће, као ни према лицу за које се оправдано претпоставља да би му се довођењем битно погоршало здравље.

О чињеницама из става 1. овог члана обавештава се орган који је издао налог за довођење.

Одредбе о довођењу не примењују се према лицу које обавља такве послове који се не смеју прекидати све док му се не обезбеди одговарајућа замена.

О довођењу из члана 50. овог закона, односно разлозима из ст. 1. и 3. овог члана да се одредбе о довођењу не примене, одлучује непосредни старешина овлашћеног службеног лица које врши довођење, а ако се за разлоге сазнало тек на лицу места - само овлашћено

службено лице, које о томе без одлагања обавештава свог надлежног старешину.

Права лица које се доводи

Члан 52.

Овлашћено службено лице ће лице које доводи упознати пре довођења о разлозима довођења, праву на обавештавање породице или других лица, као и о праву на браниоца.

2.5. Задржавање лица и привремено ограничење слободе кретања

Услови за задржавање

Члан 53.

Овлашћено службено лице задржаће лице које ремети или угрожава јавни ред ако јавни ред није могуће друкчије успоставити, односно ако угрожавање није могуће друкчије отклонити. Задржавање може да траје најдуже 24 часа.

Лице које су изручили страни органи безбедности и које је потребно предати надлежном органу може да буде задржано најдуже 48 часова.

Задржавање се одређује решењем које мора бити донето и уручено лицу у року од шест часова од привођења у службене просторије. Задржано лице има, док траје задржавање, право на жалбу против решења о задржавању. О жалби надлежни окружни суд мора да одлучи у року од 48 часова.

Жалба не задржава извршење решења о задржавању.

Задржавање се прекида кад престану разлози због којих је одређено, односно одлуком надлежног суда.

Ако је задржано војно лице о томе се без одлагања обавештава војна полиција.

Додатна јемства у случају задржавања

Члан 54.

О задржавању по одредбама овог закона или у примени закона о контроли државне границе или закона о безбедности саобраћаја на путевима, лице мора бити на свом матерњем језику или језику који разуме обавештено да је задржано и о разлозима за задржавање и поучено да није обавезно ништа да изјави, да има право на одговарајућу правну помоћ адвоката кога слободно изабере и да ће се на његов захтев о задржавању обавестити његови најближи.

Ако је лице из става 1. овог члана странац, мора на његовом матерњем језику или на језику који разуме да буде поучено и о томе да ће на његов захтев о задржавању бити обавештено дипломатско-конзуларно представништво државе чији је држављанин.

Овлашћено службено лице мора да одложи сва даља поступања до доласка адвоката, и то најдуже за два часа од како је лицу пружена могућност да обавести адвоката. Овлашћено службено лице може да задржи лице или да изврши другу радњу предвиђену законом чије

би одлагање онемогућило или отежало извршење задатка.

Прихватилиште за странце

Члан 55.

Странцу коме није дозвољен улазак у земљу или коме је изречено протеривање или удаљење из земље, али га није могуће тако удаљити, може да се, у складу са законом, одреди боравак под појачаним полицијским надзором у објекту одређеном за те намене за време које је неопходно за његово удаљење из земље.

Услови за привремено ограничење слободe кретања

Члан 56.

Лицу се, у складу са законом, може привремено ограничити слобода кретања на одређеном простору или објекту ради:

- 1) спречавања извршења кривичних дела или прекршаја;
- 2) проналажења и хватања учинилаца кривичних дела или прекршаја;
- 3) проналажења и хватања лица за којима се трага;
- 4) проналажења трагова и предмета који могу послужити као доказ да је учињено кривично дело или прекршај.

Привремено ограничење слободe кретања не може трајати дуже од остварења циља ради којег је овлашћење примењено. За ограничење дуже од осам часова потребно је одобрење надлежног окружног суда.

Посебни услови за ограничење слободe кретања

Члан 57.

Овлашћено службено лице овлашћено је да привремено ограничи слободу кретања и задржавања на одређеном простору или објекту и у случајевима угрожавања безбедности изазваног елементарним непогодама или епидемијама и у другим случајевима угрожавања безбедности лица и имовине (безбедносни преглед) док такво угрожавање траје.

Ради остваривања циљева из става 1. овог члана, овлашћено службено лице овлашћено је да спроведе удаљавање лица, евакуацију.

Криминалистичко-тактичке радње

Члан 58.

Овлашћење привременог ограничења слободe кретања из члана 56. овог закона и овлашћење трагања за лицима и предметима из члана 72. овог закона спроводе се криминалистичко-тактичким радњама које чине потера, преглед одређених објеката и простора, заседа, рација и блокада саобраћајних и других површина.

2.6. Тражење обавештења

Циљеви и ограничења приликом тражења обавештења

Члан 59.

Овлашћено службено лице може тражити обавештења од лица у циљу спречавања и откривања кривичних дела или прекршаја, или њихових учинилаца.

Лице није дужно да пружи тражено обавештење осим ако би тиме учинио кривично дело, на шта је овлашћено службено лице дужно да га упозори.

Лице које одбије да пружи тражена обавештења не сме поново из истог разлога да буде позвано на разговор из члана 46. овог закона.

2.7. Привремено одузимање предмета

Услови за привремено одузимање предмета, потврда и вођење података

Члан 60.

Овлашћено службено лице привремено ће одузети предмет:

1) ако околности случаја указују да је одређени предмет намењен за извршење кривичног дела или прекршаја;

2) ако је одузимање предмета неопходно за заштиту опште безбедности;

3) који лице коме је одузета или ограничена слобода има код себе и може да га употреби за самоповређивање, напад или бекство.

О привременом одузимању предмета овлашћено службено лице дужно је да изда потврду. Потврда мора да садржи податке о привремено одузетом предмету по којима се предмет разликује од других предмета, као и податке о лицу од кога је предмет одузет.

Подаци о привремено одузетим предметима воде се у посебној евиденцији.

Чување и враћање привремено одузетих предмета

Члан 61.

Кад због својства привремено одузетих предмета чување у просторијама полиције није могуће или је повезано са значајним тешкоћама, привремено одузети предмети могу се сместити или обезбедити на одговарајући начин, до доношења одлуке надлежног органа.

Кад престану разлози због којих је предмет привремено одузет, ако другим законом или одлуком надлежног органа није друкчије одређено, привремено одузети предмет ће се вратити лицу од којег је одузет, а ако је дошло до значајног губитка вредности предмета, лице има право на накнаду штете.

Лице из става 2. овог члана позива се да предмет преузме у року који не може бити краћи од месец дана.

Продаја привремено одузетих предмета

Члан 62.

Полиција је овлашћена да прода привремено одузете предмете ако за даље поступање није надлежан суд или други орган управе кад:

- 1) предметима прети опасност од пропадања или значајан губитак вредности;
- 2) је чување и одржавање предмета повезано са несразмерно високим трошковима или тешкоћама.

Привремено одузети предмет може бити продат кад га позвано лице не преузме у одређеном року који не може бити краћи од месец дана, а лицу је било саопштено да ће предмет бити продат уколико га не преузме.

Привремено одузети предмети продају се на јавној лицитацији.

Кад привремено одузети предмет није могао бити продат на одржаној јавној лицитацији или је очигледно да ће трошкови лицитације бити несразмерни са износом добијеним продајом или постоји опасност од пропадања предмета, привремено одузети предмет ће се продати у слободној продаји.

Ако се купац не може пронаћи у року од једне године, привремено одузети предмет може да се употреби као опште добро или уништи.

Средства остварена продајом привремено одузетог предмета приход су буџета Републике Србије.

2.8. Преглед просторија, објеката и документације и противтерористички преглед

Услови и начин вршења прегледа

Члан 63.

Овлашћено службено лице овлашћено је да уђе у пословни простор и изврши његов преглед и преглед документације ради:

- 1) проналаска учинилаца кривичних дела или прекршаја;
- 2) поступања по дојави о присутности експлозивне направе или друге опасности.

Овлашћена службена лица могу вршити и превентивни противтерористички преглед просторија, објеката, средстава, направа и других предмета ради заштите безбедности људи и имовине у саобраћају, на јавним скуповима и на другим местима.

Противтерористички преглед обухвата противдиверзиони, хемијско-бактериолошко-радиолошки и други преглед.

Ако је могуће очекивати да би у просторијама, објектима или средствима, односно на којем од места из става 2. овог члана могло доћи до угрожавања безбедности људи и имовине сумњивим направама или предметима, као и кад до тог угрожавања дође, овлашћена службена лица могу простор, објекте, средство, односно место, да испразне и спрече приступ до њих и да их непосредно или уз употребу техничких средстава

прегледају. У овом случају овлашћена службена лица могу извршити и безбедносни преглед.

Приликом вршења противтерористичког прегледа овлашћена службена лица могу од надлежног инспекцијског органа да захтевају да изврши и инспекцијски надзор.

2.9. Зауостављање и прегледање лица, предмета и саобраћајних средстава

Услови и начин зауостављања и прегледања

Члан 64.

Овлашћено службено лице овлашћено је да заустави и изврши преглед лица, предмета које лице носи са собом и саобраћајног средства када је то неопходно ради проналаска предмета подобних за напад или самоповређивање.

Приликом зауостављања овлашћено службено лице, пре него што приступи прегледу из става 1. овог члана, саопштава лицу да ли је зауостављено ради вршења прегледа због превентивне контроле, због његовог или туђег прекршаја или кривичног дела или из другог безбедносног разлога.

Прегледом лица у смислу става 1. овог члана, сматра се увид у садржај одеће и обуће.

Прегледом саобраћајног средства у смислу става 1. овог члана, сматра се преглед свих отворених и затворених простора саобраћајног средства и предмета који се превозе.

Преглед предмета које лице носи са собом обухвата преглед предмета који су код лица или у његовој непосредној близини или предмета лица по чијем се налогу у његовој пратњи они превозе.

Преглед лица мора вршити лице истог пола, изузев када је неопходан хитан преглед лица ради одузимања оружја или предмета подобних за напад или самоповређивање.

Приликом прегледа овлашћена службена лица овлашћена су да користе техничка средства и службеног пса.

При предузимању мера из става 1. овог члана овлашћено службено лице овлашћено је да принудно отвори затворено саобраћајно средство или предмет који лице носи са собом.

Ако постоје основи сумње да лице код себе, у саобраћајном средству или у предмету који носи са собом има предмете који могу послужити као доказ у кривичном или прекршајном поступку, овлашћено службено лице овлашћено је да задржи лице до прибављања налога за претрес, а најдуже шест часова.

2.10. Обезбеђење и преглед места догађаја

Начин поступања овлашћеног службеног лица

Члан 65.

Кад овлашћено службено лице сазна за извршење кривичног дела, прекршаја или другог догађаја поводом којег је потребно непосредним опажањем утврдити или разјаснити чињенице, овлашћено је да обезбеди место догађаја до доласка службеног лица

одговарајућег органа, прегледа место догађаја ради проналажења или обезбеђења трагова и предмета који могу послужити као доказ, проналаску учиниоца, као и прикупљању обавештења у вези са кривичним делом, прекршајем или догађајем.

Овлашћено службено лице овлашћено је до окончања прегледа, а најдуже шест часова, да задржи лице за које процени да може да пружи обавештења важна за разјашњавање догађаја или за предузимање спасилачких активности, ако је вероватно да се обавештења не би могла касније прикупити или се не би могло обезбедити присуство лица које може предузети спасилачке активности.

Ради заштите жртава кривичног дела, оштећених због прекршаја или другог догађаја и у циљу заштите интереса поступка, овлашћено службено лице овлашћено је да забрани снимање места догађаја.

2.11. Употреба туђег саобраћајног средства и средства везе

Услови употребе и права власника

Члан 66.

Овлашћено службено лице може да се послужи саобраћајним средством и средством везе правног или физичког лица, ако на други начин не може да изврши превоз, односно успостави везу неопходну ради хватања учиниоца кривичног дела који се непосредно гони или ради превозења у најближу здравствену установу повређеног лица које је жртва кривичног дела, саобраћајне незгоде, елементарне непогоде или другог несрећног случаја.

Овлашћено службено лице се приликом примене овлашћења из става 1. овог члана обавезно представља показивањем службене значке и службене легитимације.

Власник превозног средства и средства везе којим се послужи полицијски службеник има право на накнаду трошкова и штете проузроковане њиховом употребом.

2.12. Пријем пријава о учињеном кривичном делу

Дужности овлашћеног службеног лица

Члан 67.

Овлашћено службено лице дужно је да прими пријаву о учињеном кривичном делу за које се гони по службеној дужности.

Ако се при подношењу кривичне пријаве или спровођењем увиђаја утврди да се ради о кривичном делу за које се гони по приватној тужби или се утврди да догађај нема обележја кривичног дела, овлашћено службено лице о томе обавештава оштећеног, уз одговарајућу правну поуку.

Ако овлашћено службено лице прими писану или усмену пријаву о кривичном делу са познатим учиниоцем за које се гони приватном тужбом, о томе обавештава оштећено лице.

Ради утврђивања учиниоца кривичног дела из ст. 2. и 3. овог члана, овлашћено службено лице на писани захтев оштећеног или другог лица овлашћеног за подношење приватне тужбе предузима неопходне радње које ова лица не могу самостално предузети, а односе се

на утврђивање идентитета учиниоца.

Обавезе из ст. 2, 3. и 4. овог члана не односе се на случајеве када постоје основи сумње да је учињено кривично дело против части и угледа.

2.13. Јавно расписивање награде

Услови за расписивање, начин објављивања и право на награду

Члан 68.

Полиција је овлашћена да јавно распише награду за дато обавештење ради:

- 1) откривања и хватања лица које је учинило теже кривично дело;
- 2) проналажења несталог лица;
- 3) разрешавања других случајева када су обавештења неопходна у обављању послова из члана 10. овог закона.

Расписивање награде може се објавити у средствима јавног обавештавања или на други погодан начин.

Нема право на награду лице које је дало обавештење за које је расписана награда, ако полиција већ располаже тим обавештењем.

Право на награду немају ни припадници полиције и чланови њихових породица.

2.14. Снимање на јавним местима

Врсте и начин снимања

Члан 69.

Снимање на јавним местима представља трајни акустички и видео надзор јавних места на којима се учестало врше кривична дела или прекршаји, ради њиховог спречавања.

Кад постоји опасност да приликом јавног окупљања дође до угрожавања живота и здравља људи или имовине, овлашћено службено лице овлашћено је да врши видео снимање или фотографисање јавног скупа.

Намеру да спроведе активности из ст. 1. и 2. овог члана полиција мора јавно да саопшти.

2.15. Полиграфско тестирање

Поступак и ограничења при тестирању

Члан 70.

Овлашћено службено лице може на захтев или уз пристанак лица од којег тражи обавештења да примени над њим полиграфско испитивање пошто га упозна са радом уређаја и лице за то да писану сагласност.

Овлашћено службено лице ће прекинути примену полиграфског испитивања ако лице од којег се траже обавештења после давања писане сагласности изјави да ту сагласност повлачи.

Полиграфском тестирању не може да се подвргне:

- 1) лице које је под утицајем алкохола или под утицајем опојних дрога или других психоактивних супстанци;
- 2) лице које има озбиљна срчана обољења или респираторне сметње;
- 3) лице у стресном стању;
- 4) лице које узима лекове за смирење;
- 5) лице које показује видљиве знакове психичке поремећености или болести;
- 6) лице које осећа интензиван физички бол;
- 7) трудница и породиља.

2.16. Полицијско опажање, опсервирање

Услови и начин опсервирања

Члан 71.

Ради провере добијених обавештења и формирања предлога надлежним органима за које су овлашћени законом, овлашћена службена лица могу, пре постојања основа сумње да је извршено кривично дело или прекршај, путем полицијског непосредног и прикривеног опажања, опсервирања, да прикупљају обавештења и податке од користи за утврђивање да ли су се стекли основи сумње да је извршено кривично дело или прекршај.

Опсервирање се врши на јавним и другим за приступ доступним местима, без задирања у право на приватност било ког лица.

2.17. Трагање за лицима и предметима

Услови и начин трагања

Члан 72.

Полиција је овлашћена да спроводи мере трагања за лицима и предметима.

Трагање се расписује потерницом, објавом и расписом о трагању.

Потерница се расписује у складу са посебним законом.

Објава се расписује ради:

- 1) утврђивања пребивалишта или боравишта лица, у складу са посебним законом;
- 2) утврђивања идентитета лица које није у стању да пружи личне податке или утврђивања идентитета леша за који се не могу утврдити подаци;
- 3) проналаска предмета у вези са кривичним делом или прекршајем, у складу са

посебним прописима, или предметима који су пронађени или нестали;

4) одузимања предмета или исправа на основу одлуке суда или органа управе.

Распис о трагању се расписује:

1) за несталим лицем;

2) за лицем за које постоји основана сумња да је извршило кривично дело за које се гони по службеној дужности;

3) за лицем које може дати обавештења о кривичном делу или учиниоцу;

4) на захтев надлежног органа, односно установе, који је поднет у складу са посебним законом;

5) на захтев родитеља, односно старатеља лица одбеглог од куће и у другим случајевима, у складу са посебним прописима.

2.18. Заштита жртава кривичних дела и других лица

Заштита у случају опасности од учиниоца кривичног дела или других лица

Члан 73.

Ако и док за то постоје оправдани разлози, полиција ће предузимањем одговарајућих мера заштитити жртву и друго лице које је дало или може дати податке важне за кривични поступак или лице које је са наведеним лицима у вези, ако им прети опасност од учиниоца кривичног дела или других лица.

Заштита поверљивих података о идентитету

Члан 74.

Полиција штити поверљиве податке чије би откривање изложило опасности физички интегритет лица.

При подношењу писаног извештаја о садржају обавештења за чије је прикупљање полиција овлашћена у складу са законом, овлашћено службено лице може ускратити податак о идентитету лица од којег је добило обавештење ако процењује да би откривањем идентитета изложило лице озбиљној опасности по живот, здравље, физички интегритет или би тиме угрозило слободу и имовину лица.

Подаци о идентитету лица које је дало обавештење сматрају се поверљивим и њима се рукује у складу са законом.

2.19. Прикупљање, обрада и коришћење личних података

Сврха и начин прикупљања података

Члан 75.

Полиција прикупља, обрађује и користи личне податке, обезбеђује заштиту и води

евиденције о личним и другим подацима на чије је прикупљање овлашћења овим законом ради спречавања и откривања кривичних дела и прекршаја и ради проналажења њихових учинилаца.

Друге податке о личности полиција може прикупљати, обрађивати и користити само ако је за то овлашћена другим законом и ако обезбеђује законом утврђену заштиту тих података.

Овлашћено службено лице податке о личности до којих дође у вршењу службе чува као поверљиве, користи их и њима рукује, у складу са законом.

Евиденција личних и других података

Члан 76.

Полиција води евиденције:

1) лица којима је по било којем основу ограничена или одузета слобода (довођење, задржавање, ограничење кретања, лишавање слободе и друго);

2) лица за које постоје основи сумње да су учинила кривична дела и прекршаје;

3) учињених кривичних дела за која се гони по службеној дужности, прекршаја и лица оштећених тим делима;

4) учињених кривичних дела непознатих учинилаца за која се гони по приватној тужби;

5) тражених лица и предмета и лица којима је забрањен улазак у земљу;

6) провера идентитета лица;

7) лица над којима је спроведено утврђивање идентитета, дактилоскопираних лица, фотографисаних лица и DNK анализа;

8) оперативних извештаја, оперативних извора сазнања и лица под посебном полицијском заштитом;

9) примењених оперативних и оперативно-техничких средстава и метода;

10) догађаја;

11) употребљених средстава принуде;

12) притужби.

Начин коришћења и достављања података

Члан 77.

Бројчани подаци о кривичним делима, пријављеним и оштећеним лицима, као и остали бројчани подаци могу се користити у статистичке и аналитичке сврхе у Министарству.

Подаци из става 1. овог члана могу се дати на коришћење надлежним стручним и научним установама за потребе научно-истраживачког рада.

Лични подаци могу се достављати другим органима под условима: да је орган који тражи податке законом или другим прописом овлашћен да тражи и прима те податке; да су органу који тражи податке ти подаци неопходни за извршавање послова из његове надлежности; да те податке није могуће прибавити на други начин или ако би њихово прибављање

захтевало несразмерно високе трошкове.

Лични подаци могу се доставити и иностраним полицијским органима и одређеним међународним организацијама на њихов захтев, у складу са утврђеним правилима о међународној полицијској сарадњи.

Заштита личних података

Члан 78.

Лични подаци не могу се користити противно сврси предвиђеној овим законом, као и другим прописима којима се уређује заштита личних података.

Полиција ће лицу о коме се воде лични подаци пружити обавештење о томе у року од 60 дана од дана пријема захтева тог лица, изузев обавештења о подацима које је то лице о себи дало на основу закона.

Пружање података из става 2. овог члана полиција може решењем одбити ако би то угрозило извршење њеног задатка, вођење законом прописаног поступка, безбедност људи и имовине или би могло нанети штету интересима трећих лица. Решење се образлаже и усмено саопштава подносиоцу захтева.

Кад престану разлози из става 3. овог члана полиција ће поступи у складу са ставом 2. овог члана.

Исправљање и брисање личних података из евиденција

Члан 79.

Полиција је дужна да исправи личне податке за које утврди да су нетачни или на чију нетачност укаже лице из члана 78. овог закона на које се подаци односе.

Прикупљени и у евиденције унети лични подаци морају се одмах брисати у случају када се утврди да нису тачни или да су престали да постоје разлози, односно услови због којих је лични податак унет у одговарајуће евиденције.

Поступање са подацима

Члан 80.

Подаци који су садржани у евиденцијама из члана 76. овог закона могу се дати само лицу на које се односе, и то од њиховог уношења до брисања из евиденција.

Изузетно, обавештења о подацима садржаним у евиденцији из члана 76. тачка 8) овог закона лице може добити тек пошто је за подацима престала потреба коришћења.

Са подацима из члана 76. тачка 9) овог закона поступа се у складу са посебним законом и актима донетим на основу тог закона.

Полицијски службеник овлашћен за давање података из става 1. овог члана мора увек да штити идентитет лица које је дало обавештење.

Рокови чувања личних и других података у евиденцијама

Члан 81.

Подаци садржани у евиденцијама из члана 76. овог закона чувају се, и то:

- 1) у евиденцији под тачком 1) три године по доношењу одлуке о даљем поступку против лица којем је одузета или ограничена слобода, односно пошто је лице пуштено на слободу или је ограничење слободе престало;
- 2) у евиденцији под тачком 2) пет година после рока када рехабилитација наступа по сили закона, под условом да лице није поново пријављено;
- 3) у евиденцији под тачком 3) пет година по наступању застарелости гоњења за учињено кривично дело;
- 4) у евиденцији под тачком 4) годину дана по наступању застарелости гоњења за учињено кривично дело;
- 5) у евиденцији под тачком 5) до проналаска лица или установљавања да је даље трагање непотребно;
- 6) у евиденцији под тачком 6) две године по спроведеном поступку провере идентитета;
- 7) у евиденцији под тач. 7), 8), 9) и 10) трајно;
- 8) у евиденцији под тачком 11) десет година од употребе средстава принуде;
- 9) у евиденцији под тачком 12) десет година од пријема притужбе.

Надзор органа надлежног за заштиту личних података

Члан 82.

Надзор над деловањем информационог система у којем су садржане евиденције из члана 76. овог закона врши орган надлежан за заштиту личних података, сагласно закону којим се уређује заштита личних података.

2.20. Мере циљане потраге

Услови, надлежност за одлучивање и начин примене мера циљане потраге

Члан 83.

Ради хватања и привођења надлежном органу лица за које се основано сумња да је извршило кривично дело за које је по закону прописана казна затвора од четири или више година и за којим је расписана међународна потерница, а у случају кад полицајци другим мерама то лице не могу ухватити и привести, односно када би то било повезано са несразмерним тешкоћама, могу се према том лицу предузети мере потраге применом специјалне истражне технике утврђене законом којим се уређује кривични поступак (у даљем тексту: мере циљане потраге), у поступку и на начин из овог члана.

Мере циљане потраге, на предлог директора полиције, одобрава одлуком председник Врховног суда Србије, односно судија тог суда који је одређен да по овим предлозима одлучује у случају одсуства председника тог суда (у даљем тексту: овлашћени судија), у року

од 72 часа од подношења предлога.

Предлог и одлука из става 2. овог члана сачињавају се у писаном облику. Предлог садржи податке и чињенице које су од значаја за одлучивање о примени мера циљане потраге.

Одобрене мере могу се примењивати најдуже шест месеци, а на основу новог предлога могу се продужити још једанпут најдуже шест месеци.

У случају неприхватања предлога, председник Врховног суда Србије, односно овлашћени судија у образложењу одлуке наводи разлоге одбијања.

Кад разлози хитности то захтевају, мере циљане потраге може својим решењем наложити директор полиције, уз претходно прибављену писану сагласност за почетак примене одговарајућих мера председника Врховног суда Србије, односно овлашћеног судије. У овом случају писани предлог за примену одговарајућих мера доставља се у року од 24 часа од добијања сагласности.

Одлука о наставку примене одговарајућих мера, односно о њиховој обустави доноси се у року од 72 часа од подношења предлога. Одлука о обустави одговарајућих мера мора бити писано образложена.

Подаци прикупљени мерама циљане потраге не могу се користити као доказ у кривичном поступку. Подаци се по окончању циљане потраге достављају председнику Врховног суда Србије, односно овлашћеном судији, који је дужан да их уништи и о томе сачини записник.

3. Средства принуде и њихова употреба

3.1. Заједничке одредбе о средствима принуде

Врсте средстава принуде и услови за употребу

Члан 84.

Средства принуде у смислу овог закона јесу:

- 1) физичка снага;
- 2) службена палица;
- 3) средства за везивање;
- 4) специјална возила;
- 5) службени пси;
- 6) службени коњи;
- 7) средства за запречавање;
- 8) уређаји за избацивање млазева воде;
- 9) хемијска средства;
- 10) посебне врсте оружја и експлозивних средстава;
- 11) ватрено оружје.

Овлашћено службено лице средства принуде употребиће само ако се на други начин не може извршити задатак и то суздржано и сразмерно опасности која прети законом заштићеном добру и вредности, односно тежини дела које се спречава или сузбија.

Овлашћено службено лице ће увек употребити најблаже средство принуде које јамчи успех, сразмерно разлогу употребе и на начин којим се службени задатак извршава без непотребних штетних последица.

Овлашћено службено лице ће пре употребе средства принуде на то упозорити лице према коме средство намерава да употреби, ако је то у датој ситуацији могуће и неће довести у питање извршење службене радње.

Овлашћена службена лица приликом употребе средства принуде дужна су да чувају људске животе, проузрокују што мање повреда и материјалне штете, као и да осигурају да се помоћ повређеном или угроженом лицу што пре пружи и да његови најближи о томе што пре буду обавештени.

Употреба средстава принуде према групи лица

Члан 85.

Овлашћено службено лице овлашћено је да изда наређење групи лица да се разиђе ако се група противправно окупила, противправно се понаша и тако може да изазове насиље.

Ако се група не разиђе, могу да се употребе само следећа средства принуде:

- 1) физичка снага;
- 2) службена палица;
- 3) специјална возила;
- 4) службени пси;
- 5) службени коњи;
- 6) уређаји за избацивање млазева воде;
- 7) хемијска средства.

Средства из става 2. овог члана могу се употребити само по наређењу начелника подручне полицијске управе, односно полицијског службеника кога начелник власти.

Извештавање, контрола и одговорност у вези са употребом средстава принуде

Члан 86.

О свакој употреби средстава принуде овлашћено службено лице у писаном облику подноси извештај надређеном полицијском службенику што је пре могуће, а најкасније 24 часа од употребе средстава принуде.

Извештај из става 1. овог члана садржи податке о средству принуде и против кога је употребљено, разлозима и основу употребе и о другим чињеницама и околностима од значаја за оцену оправданости и правилности употребе средства принуде.

Оправданост и правилност употребе средства принуде оцењује овлашћено службено лице за то овлашћено од стране министра.

Овлашћено службено лице из става 3. овог члана предлаже директору полиције предузимање законом утврђених мера у случају неоправдане и неправилне употребе средства принуде.

Подаци о броју случајева употребе средстава принуде, разврстани према појединим средствима принуде, као и подаци о броју случајева неоправдане и неправилне употребе средстава принуде и мерама предузетим поводом тога, чине саставни део извештаја из члана 9. овог закона и доступни су јавности.

Правна помоћ у вези са употребом средстава принуде

Члан 87.

Кад су средства принуде употребљена у границама законом утврђених овлашћења, искључена је одговорност овлашћеног службеног лица које их је употребило.

Кад се против овлашћеног службеног лица води кривични поступак због употребе средстава принуде из става 1. овог члана или предузимања других радњи у обављању службеног посла, Министарство ће му обезбедити бесплатну правну помоћ у том поступку.

Министарство ће обезбедити бесплатну правну помоћ и појединцу који је пружио помоћ овлашћеном службеном лицу, ако је против њега покренут кривични поступак због радње учињене у вези са пружањем помоћи.

3.2. Одредбе о појединим средствима принуде

3.2.1. Физичка снага

Члан 88.

Употребом физичке снаге, у смислу овог закона, сматра се употреба различитих захвата борилачких вештина или њима сличних поступака на телу другог лица, којима је циљ одбијање напада или савлађивање отпора лица уз ношење најмање штетних последица.

Нападом се сматра свака радња предузета да се нападнути повреди или лиши живота, да се насилно уђе у објект или простор око објекта у који је улаз забрањен или да се овлашћено службено лице омете или спречи у извршењу службене радње.

Отпором се сматра свако супротстављање законитим службеним мерама и радњама које се може вршити оглушивањем или заузимањем клечећег, седећег, лежећег или сличног положаја, пасивни отпор, или заклањањем или држањем за лице или предмет, отимањем, стављањем у изглед да ће се лице напасти, или предузимањем сличне радње, активни отпор.

Физичка снага употребљава се у складу са правилима вештине самоодбране, а са употребом се престаје чим престане напад или отпор лица према којем је употребљена.

3.2.2. Службена палица

Члан 89.

Службена палица може се употребити ако су блажи начини употребе физичке снаге неуспешни или не јамче успех.

Ударци службеном палицом не наносе се у пределу главе, врата, кичменог стуба, грудног коша, трбушног зида, гениталија и зглобова, осим као крајња мера.

Према лицима млађим од 14 година, очигледно болесним и изнемоглим лицима, тешким инвалидима и женама чија је трудноћа видљива, службена палица може се употребити само ако неко од тих лица ватреним оружјем, оруђем или другим опасним предметом угрожава живот лица.

3.2.3. Средства за везивање

Члан 90.

Средства за везивање могу се употребити ради:

- 1) спречавања отпора лица или одбијања напада усмереног на овлашћено службено лице;
- 2) спречавања бекства лица;
- 3) онемогућавања самоповређивања или повређивања другог лица.

Употребом средстава за везивање сматра се везивање, по правилу руку лица, испред или иза леђа.

Средствима за везивање сматрају се службене лисице, пластичне затеге и друга за то намењена средства.

При употреби средстава за везивање примењују се ограничења из члана 89. став 3. овог закона.

3.2.4. Специјална возила

Члан 91.

Специјална возила могу се употребити ради успостављања нарушеног јавног реда, запречавања проласка лица и ради употребе хемијских средстава и ватреног оружја уграђеног на та возила.

Употребом специјалних возила сматра се избацивање воде под притиском са или без хемијских средстава, употреба уграђеног ватреног оружја, уклањање препрека и запречавање специјалним возилима проласка лица. Приликом употребе, посаде и специјална возила штити потребан број овлашћених службених лица.

Специјалним возилима сматрају се возила за избацивање воде под притиском, оклопна возила са или без уграђене запречне ограде, хеликоптери, возила за уклањање препрека и друга возила посебне намене.

Уграђена хемијска средства и ватрено оружје могу се употребити само под условима за употребу тих средстава, односно оружја, утврђеним овим законом.

3.2.5. Службени пас

Члан 92.

Службени пас може да се употреби као средство принуде у случајевима кад:

- 1) су испуњени услови за употребу физичке снаге или службене палице;
- 2) су испуњени услови за употребу ватреног оружја;
- 3) се успоставља нарушени јавни ред.

Употребом службеног пса сматра се пуштање пса према лицу и запречавање псима проласка лица.

У случајевима из става 1. тачка 2) овог члана службени пас може да се употреби и без заштитне корпе, а у случајевима из тач. 1) и 3) само са заштитном корпом.

3.2.6. Службени коњ

Члан 93.

Службени коњ може да се употреби као средство принуде ради успостављања нарушеног јавног реда и ради запречавања проласка лица.

Употребом се сматра кретање коњима према лицима ради њиховог раздвајања или потискивања, односно запречавање коњима проласка лица.

3.2.7. Средства за запречавање

Члан 94.

Средствима за запречавање сматрају се средства за принудно заустављање возила и средства за запречавање проласка лица.

Приликом употребе, средства за запречавање штити потребан број овлашћених службених лица, које одреди њихов непосредни старешина.

Заустављање возила

Члан 95.

Средства за принудно заустављање возила могу се употребити ради:

- 1) спречавања бекства лица које је затечено у вршењу кривичног дела за које се гони по службеној дужности;
- 2) спречавања бекства лица које је лишено слободе или за које постоји налог за лишавање слободе;
- 3) спречавања незаконитог преласка државне границе возилом;
- 4) спречавања недозвољеног приступа возилу до објекта или подручја где се налазе лица која овлашћено службено лице обезбеђује.

Средствима за принудно заустављање возила сматрају се уређаји за те намене, као и бодљикаве траке и друга наменска средства којима се возило у покрету може принудно зауставити.

Испред постављених средстава за принудно заустављање возила на одговарајућој удаљености у складу са прописима о безбедности саобраћаја на путевима, постављају се саобраћајни знакови забране претицања и обавезног заустављања, ако је то у датој

ситуацији могуће.

Запречавање проласка лица

Члан 96.

Средства за запречавање проласка лица могу се употребити за пресецање и поделу простора приликом одржавања јавног реда и обезбеђивања јавних скупова, за блокаду одређеног простора или објекта, односно за ограничење, забрану или усмеравање кретања лица на јавним местима, одређеним подручјима или правцима.

Средствима за запречавање проласка лица сматрају се запречне ограде, специјална возила, службени пси, службени коњи и друга наменска средства којима се пролазак лица може запречити.

3.2.8. Уређаји за избацивање млазева воде

Члан 97.

Уређаји за избацивање млазева воде могу се употребити само под условима и на начин утврђен овим законом за употребу средстава принуде према групи која се окупила и понаша тако да може изазвати насиље.

3.2.9. Хемијска средства

Члан 98.

Хемијска средства могу се употребити ради одбијања напада и савлађивања отпора који се не могу обезбедити употребом физичке снаге и службене палице, ради успостављања нарушеног јавног реда, ради истеривања лица из затвореног простора, за решавање талачких ситуација и у случајевима кад су испуњени услови за употребу посебних врста оружја и експлозивних средстава или за употребу ватреног оружја утврђених овим законом.

Хемијским средствима сматрају се сузавци за краткотрајну употребу, који по престанку дејства не остављају било какве последице за психофизичко и опште здравствено стање, као и хемијске материје блажег дејства од сузавца.

При употреби хемијских средстава у близини дечјих и старачких установа, болница, основних школа и прометних саобраћајница и лако запаљивих материјала, предузимају се и посебне мере заштите.

Хемијска средства се не употребљавају према лицима која се налазе у близини експлозивно-запаљивих материја, на великој висини и на сличним местима где би могао бити угрожен живот људи.

3.2.10. Посебне врсте оружја и експлозивних средстава

Члан 99.

Посебне врсте оружја и експлозивних средстава могу се употребити само ако су испуњени услови за употребу ватреног оружја утврђени овим законом, уколико је употреба других врста оружја неуспешна или не јамчи успех.

Посебна оружја и експлозивна средства није дозвољено употребити ради спречавања бекства лица.

Експлозивна средства није дозвољено употребити према лицима у маси.

Одлуку о употреби посебних врста оружја и експлозивних средстава доноси директор полиције, уз сагласност министра.

3.2.11. Ватрено оружје

Члан 100.

При обављању службеног задатка овлашћено службено лице може употребити ватрено оружје само ако употребом других средстава принуде не може постићи резултат у извршењу задатка и кад је апсолутно нужно да се:

- 1) заштити живот људи;
- 2) спречи бекство лица затеченог у извршењу кривичног дела за које се гони по службеној дужности и за које је прописана казна затвора у трајању од десет година или тежа казна, а у случају непосредне опасности по живот;
- 3) спречи бекство лица законито лишеног слободе или лица за које је издат налог за лишавање слободе због извршења кривичног дела из тачке 2) овог члана, а у случају непосредне опасности по живот;
- 4) од себе одбије непосредни напад којим се угрожава његов живот;
- 5) одбије напад на објекат или лице које обезбеђује, а у случају непосредне опасности по живот.

Заштита живота људи

Члан 101.

Употребом ватреног оружја у смислу члана 100. тачка 1) овог закона сматра се употреба ватреног оружја за заштиту живота једног или више лица, које је друго или више других лица напало, а постоји непосредна опасност по живот нападнутог или нападнутих.

Спречавање бекства лица затеченог у извршењу кривичног дела

Члан 102.

Употребом ватреног оружја у смислу члана 100. тачка 2) овог закона, сматра се употреба ватреног оружја у време или непосредно после извршења кривичног дела ради спречавања бекства лица затеченог на месту или у непосредној близини где је предузело радње извршења кривичног дела или где су наступиле последице кривичног дела, односно спречавања бекства лица код којег су предмети којима је извршило кривично дело или предмети настали извршењем кривичног дела.

*Спречавање бекства лица законито лишеног слободе или за које је издат такав
налог*

Члан 103.

Употребом ватреног оружја у смислу члана 100. тачка 3) овог закона сматра се употреба ватреног оружја ради спречавања бекства лица за које је у налогу за лишавање слободе, односно налогу за довођење изричито наведено да ће овлашћено службено лице употребити ватрено оружје ради спречавања бекства тог лица.

Пре поступања по налогу за лишавање слободе, односно за довођење лица из става 1. овог члана, овлашћено службено лице упозориће то лице да ће употребити ватрено оружје ако покуша бекство.

Одбијање непосредног напада на овлашћено службено лице

Члан 104.

Употребом ватреног оружја ради одбијања од себе непосредног напада којим се угрожава живот овлашћеног службеног лица, сматра се употреба ватреног оружја ради одбијања напада ватреним оружјем, опасним оруђем или другим предметом којим се може угрозити живот, напад од стране два или више лица, или напад на месту и у време када се не може очекивати помоћ.

Нападом ватреним оружјем на овлашћено службено лице у смислу става 1. овог члана сматра се и само потезање ватреног оружја или покушај да се оно потегне.

Потезањем ватреног оружја у смислу става 2. овог члана сматра се покрет ватреним оружјем ради његовог доношења или стављања у положај за употребу, а покушајем потезања сматра се покрет учињен према ватреном оружју.

Одбијање напада на објекат или лице које се обезбеђује

Члан 105.

Употребом ватреног оружја у смислу члана 100. тачка 5) овог закона сматра се употреба ватреног оружја ради одбијања непосредног напада и за време трајања непосредног напада на објекат или лице које се обезбеђује.

Непосредним нападом на објекат који се обезбеђује сматра се свака радња усмерена на оштећење тог објекта или његових делова или на онемогућавање функционисања објекта оштећењем или уништењем уређаја на објекту или на други начин.

Непосредним нападом на лице које се обезбеђује сматра се сваки напад ватреним оружјем, опасним оруђем или другим предметом којим се може угрозити живот тог лица, или напад од стране два или више лица.

Упозорење пре употребе ватреног оружја

Члан 106.

Пре него што овлашћено службено лице употреби ватрено оружје, мора, кад околности то допуштају, лице према коме ће употребити ватрено оружје, упозорити повиком: "Стој, полиција, пуцаћу!" и упозоравајућим пуцњем.

Посебно ограничење употребе ватреног оружја

Члан 107.

Употреба ватреног оружја није дозвољена кад доводи у опасност живот других лица, осим ако је употреба ватреног оружја једино средство за извршење задатака из члана 100. овог закона.

Употреба ватреног оружја није дозвољена против малолетника, осим у случају када је то једини начин за одбрану од непосредног напада или опасности.

Употреба ватреног оружја у гоњењу пловног објекта

Члан 108.

Кад је неопходно да заустави пловни објекат који гони на унутрашњем пловном путу, полиција може према том пловном објекту да употреби ватрено оружје да би га онемогућила у бекству, зауставила и спровела надлежном органу само ако то није постигла употребом других тренутно расположивих средстава.

Друга средства из става 1. овог члана могу бити вербално упозорење и хици застрашивања испалени изнад пловног објекта, под условом да то не представља опасност за друге.

Кад се, као крајње средство, на пловни објекат испаљују хици, полиција то чини тако да штити животе лица на објекту и у линији ватре. Ватрено оружје неће се употребити ако то угрожава нечији живот или ако то није неопходно да се сачува или заштити нечији живот.

Употреба ватреног оружја према животињама

Члан 109.

Ватрено оружје може се употребити против животиња само кад од њих прети непосредна опасност од напада на живот и тело лица или опасност од угрожавања живота или здравља људи (заразне болести и слично).

Оружје се може употребити и према болесним и тешко повређеним животињама, када ветеринар или друго лице не може предузети одговарајућу меру.

V. РАДНИ ОДНОСИ

1. Услови и начин заснивања радног односа

Посебни услови

Члан 110.

Лице које се прима у радни однос у Министарству, поред општих услова за пријем у радни однос у државном органу, мора да испуњава и посебне услове, и то да:

1) је држављанин Србије и Црне Горе са пребивалиштем, односно боравиштем у Републици Србији;

2) има најмање средњу стручну спрему;

3) буде млађе од 27 година ако се прима на радно место са средњом стручном спремом, односно да буде млађе од 30 година ако се са мање од пет година радног стажа прима на радно место са вишом или високом стручном спремом;

4) има психофизичке способности потребне за обављање послова радног места, предвиђене актом из члана 4. став 4. овог закона, што доказује лекарским уверењем Завода за здравствену заштиту радника Министарства унутрашњих послова;

5) има регулисану војну обавезу или у складу са законом може бити радом у полицији ослобођен војне обавезе, ако је лице које се прима у полицију мушкарац;

6) нема двојно држављанство;

7) је безбедносно проверено и да за то лице нема безбедносних сметњи.

Услови из става 2. тач. 2) до 6) овог члана односе се само на заснивање радног односа полицијских службеника на радним местима одређеним актом из члана 4. став 4. овог закона.

У радни однос за обављање послова у Министарству не може се примити лице које је осуђивано због кривичног дела за које се гони по службеној дужности или против кога се води кривични поступак за такво кривично дело, или које је осуђивано на безусловну казну затвора у трајању дужем од три месеца или коме је служба у државном органу или правном лицу са јавним овлашћењима престала због тешке повреде службене дужности правоснажном одлуком надлежног органа.

Министарство води јединствену кадровску евиденцију полицијских службеника и других запослених у Министарству, чији садржај и начин вођења прописује министар.

Прикупљање података о кандидату

Члан 111.

Полиција може о лицу које жели да заснује радни однос у Министарству ради извршавања задатака у полицији да прикупља податке уз писану сагласност тог лица, као и податке на основу којих утврђује безбедносне сметње за извршавање задатака у полицији.

Безбедносна провера из става 1. овог члана обухвата проверу података утврђених прописима о условима за добијање оружног листа, као и података које кандидат за заснивање радног односа даје у поступку заснивања радног односа.

Начин заснивања радног односа

Члан 112.

Радни однос у Министарству заснива се путем конкурса.

Конкурс није обавезан за пријем у полицију полицијских службеника.

Влада уредбом може утврдити и друга радна места у Министарству која се попуњавају без објављивања конкурса.

Изјава о дужностима и правима и полагање заклетве

Члан 113.

Полицијски службеник дужан је приликом пријема у службу да прихвати и потпише изјаву о дужностима и правима полицијских службеника.

На Дан полиције, полицијски службеници примљени у службу полагају заклетву која гласи:

"Заклињем се да ћу све своје снаге посветити јавној безбедности, да ћу предано штитити људска права и грађанске слободе и да ћу савесно и одговорно служити грађанима Републике Србије и доследно се придржавати закона и прихваћених стандарда у вршењу полицијских дужности".

Обавеза достављања података о осуђиваности

Члан 114.

Ако је запослени у Министарству осуђен због кривичног дела из члана 110. став 3. овог закона, суд мора правоснажну пресуду да достави Министарству, ради доношења решења о престанку радног односа у Министарству.

Приправници

Члан 115.

Приправник стиче статус полицијског службеника по завршеном приправничком стажу, положеном приправничком испиту и стеченом звању.

Приправнику за полицијског службеника престаје служба ако у прописаном року не положи приправнички испит.

У случају из става 2. овог члана приправник је дужан да накнади стварне трошкове школовања, изузев ако директор полиције, односно функционер у чијој надлежности је обављање одређених послова и задатака оцени да до тога није дошло због недовољног залагања приправника, већ из других, оправданих разлога.

2. Врсте, услови и начин стицања и губитка звања

Звања овлашћених службених лица и полицијских службеника који обављају послове противпожарне заштите

Члан 116.

За овлашћена службена лица и полицијске службенике који обављају послове противпожарне заштите звања јесу:

1) са средњом стручном спремом - млађи полицајац, млађи полицајац I класе, полицајац, полицајац I класе, виши полицајац и самостални полицајац;

2) са вишом стручном спремом - млађи полицијски наредник, млађи полицијски наредник I класе, полицијски наредник, полицијски наредник I класе, виши полицијски наредник и самостални полицијски наредник;

3) са високом стручном спремом - полицијски инспектор, виши полицијски инспектор, самостални полицијски инспектор, главни полицијски инспектор, полицијски саветник и главни полицијски саветник.

Полицијски службеници са одговарајућом стручном спремом из става 1. овог члана стичу почетно звање млађег полицајца, млађег полицијског наредника, односно полицијског инспектора по завршеном приправничком стажу и положеном стручном испиту.

Министар може актом из члана 4. став 4. овог закона за поједине категорије униформисаних полицијских службеника да утврди чинове, односно звања друкчијег назива од назива из става 1. овог члана, ако то више одговара природи послова које обављају.

Звања осталих полицијских службеника и других запослених

Члан 117.

За остале полицијске службенике и друге запослене звања су:

1) са средњом стручном спремом - млађи референт, млађи референт I класе, референт, референт I класе, виши референт и самостални референт;

2) са вишом стручном спремом - млађи стручни сарадник, млађи стручни сарадник I класе, стручни сарадник, стручни сарадник I класе, виши стручни сарадник и самостални стручни сарадник;

3) са високом стручном спремом - инспектор, виши инспектор, самостални инспектор, главни инспектор, саветник и главни саветник.

Запослени са одговарајућом стручном спремом из става 1. овог члана стичу почетно звање млађег референта, млађег стручног сарадника, односно инспектора по завршеном приправничком стажу и положеном стручном испиту.

Услови за стицање и губитак звања

Члан 118.

Полицијски службеник, односно други запослени стиче непосредно више звање под следећим условима:

1) да има одговарајућу стручну спрему;

2) да је звање утврђено за радно место на које је распоређен, односно на које се распоређује;

3) да је у претходном звању провео одређено време;

4) да за последње две године пре стицања звања има позитивне оцене;

5) да за последње две године пре стицања звања није безусловно кажњен за кривично дело казном затвора и да није кажњен дисциплинском мером због тешке повреде службене дужности;

б) да се против њега не води кривични поступак за кривично дело за које се гони по службеној дужности нити дисциплински поступак због тешке повреде службене дужности.

Сматраће се да није постојала сметња за стицање звања предвиђена у ставу 1. тачка 5) овог члана ако у поновљеном поступку или по захтеву за заштиту законитости поступак буде обустављен, ако буде донета ослобађајућа пресуда или ако оптужба буде одбијена, али не због ненадлежности суда, односно сматраће се да није постојала сметња из става 1. тачка б) овог члана ако поступак буде обустављен, ако буде донета ослобађајућа пресуда или ако оптужба буде одбијена, али не због ненадлежности суда.

У случајевима из става 2. овог члана, полицијски службеник, односно други запослени који испуњава остале услове утврђене овим законом за стицање звања, стећи ће то звање даном када је испунио те услове.

Запослени губи звање престанком радног односа у Министарству.

Временски услов за стицање звања овлашћених службених лица и полицијских службеника који обављају послове противпожарне заштите

Члан 119.

Под одређеним временом проведеним у претходном звању у смислу члана 118. став 1. тачка 3) овог закона сматра се:

1) са средњом стручном спремом - по пет година у звању млађег полицајца, млађег полицајца I класе, полицајца, полицајца I класе и вишег полицајца;

2) са вишом стручном спремом - по пет година у звању млађег полицијског наредника, млађег полицијског наредника I класе, полицијског наредника, полицијског наредника I класе и вишег полицијског наредника;

3) са високом стручном спремом - две године у звању полицијског инспектора, по четири године у звању вишег полицијског инспектора и самосталног полицијског инспектора, по пет година у звању главног полицијског инспектора и полицијског саветника.

Временски услов за стицање звања осталих полицијских службеника и других запослених

Члан 120.

Под одређеним временом проведеним у претходном звању у смислу члана 118. став 1. тачка 3) овог закона сматра се:

1) са средњом стручном спремом - по пет година у звању млађег референта, млађег референта I класе, референта, референта I класе и вишег референта;

2) са вишом стручном спремом - по пет година у звању стручног сарадника, вишег стручног сарадника, самосталног стручног сарадника, инспектора и вишег инспектора;

3) са високом стручном спремом - две године у звању инспектора, по четири године у звању вишег инспектора и самосталног инспектора, по пет година у звању главног инспектора и саветника.

Оцењивање рада

Члан 121.

Ради утврђивања услова за напредовање, односно стицање и губитак звања, рад полицијских службеника и других запослених оцењује се једанпут годишње. Рад се оцењује позитивном или негативном оценом.

Позитивне оцене су "довољан - 2", "добар - 3", "истиче се - 4" и "нарочито се истиче - 5", а негативна оцена је "недовољан - 1".

Негативна оцена или одсуство са рада

Члан 122.

Временом provedеним у претходном звању у смислу чл. 119. и 120. овог закона не сматра се календарска година у којој је запослени оцењен негативном оценом, односно у којој је био одсутан са рада дуже од шест месеци, изузев због професионалног обољења или повреде која је наступила у вршењу или поводом вршења службе.

Надлежност за оцењивање

Члан 123.

Рад запослених оцењује руководилац организационе јединице, а рад руководиоца организационих јединица оцењује директор полиције, односно функционер у чијој надлежности је обављање одређених послова и задатака или полицијски службеник кога они овласте.

Рад се оцењује једанпут годишње, а најкасније до 1. марта текуће године за претходну годину.

Поступак оцењивања

Члан 124.

Руководилац из члана 123. став 1. овог закона, односно по његовом овлашћењу непосредно претпостављени старешина запосленог чији је рад оцењен, најкасније у року од 15 дана од дана када је оцењивање извршено, саопштава оцену запосленом, и то на тај начин што запослени чији је рад оцењен, оцену прочита у целини и потпише на упитнику који прописује министар.

Приговор и оцена по приговору

Члан 125.

Запослени који сматра да му је оцену дао ненадлежни старешина или да оцена није дата у складу са одредбама овог закона, може у року од 15 дана од дана саопштења оцене поднети приговор старешини који је дао оцену.

Старешина из става 1. овог члана у року од осам дана од дана пријема приговора доставља приговор, упитник и своје мишљење о основаности приговора старешини који по овлашћењу министра решава по приговору, чија оцена је коначна.

Оцена по приговору даје се на упитнику као јединствена за све елементе који се оцењују и саопштава се запосленом у року и на начин из члана 124. овог закона.

Неоцењивање и посебни случајеви оцењивања

Члан 126.

Рад запосленог који је у току календарске године био одсутан са рада дуже од шест месеци не оцењује се за ту годину.

Запослени који је у току календарске године био одсутан са рада дуже од шест месеци због професионалног обољења или повреде која је наступила у вршењу или поводом вршења службе, задржава у тој години оцену која му је дата за рад у претходној години, а ако је та оцена била негативна оцењује се позитивном оценом која одговара последњој позитивној оцени којом је оцењен његов рад.

Превремено и ванредно стицање звања (напредовање)

Члан 127.

Запослени чији је рад у последње две године оцењен највишом позитивном оценом, а у звању које има је провео најмање половину времена предвиђеног за стицање непосредно вишег звања и испуњава друге услове из члана 118. овог закона може превремено стећи непосредно више звање.

Запослени који је постигао изузетне резултате у раду и тиме дао значајан допринос обављању унутрашњих послова, као и запослени у години у којој испуњава опште услове за стицање старосне пензије, може ванредно стећи непосредно више звање. Ванредно се може напредовати само једанпут.

Акт о превременом, односно ванредном стицању непосредно вишег звања из ст. 1. и 2. овог члана доноси министар, или старешина кога он овласти.

Акта о звањима

Члан 128.

Против аката о распоређивању и стицању звања, ванредном унапређењу, превременом и ванредном стицању вишег звања може се поднети захтев за преиспитивање одлуке доносиоцу акта у року од 15 дана од дана доношења акта.

Захтев за преиспитивање одлуке не задржава њено извршење, а против акта донетог по захтеву за преиспитивање одлуке, не може се водити управни спор.

Елементи и начин оцењивања и ближи услови и начин стицања и губитка звања

Члан 129.

Влада уредбом о начелима за унутрашње уређење Министарства утврђује елементе за оцењивање и начин оцењивања полицијских службеника и других запослених и ближе услове и начин стицања и губитка звања у Министарству.

3. Дужности и права полицијских службеника

Извршавање наређења

Члан 130.

Полицијски службеник дужан је да изврши сва наређења надређеног полицијског службеника издата ради обављања послова, осим оних којима се наређује извршење радње која представља кривично дело.

Ако наређење сматра незаконитим из других разлога, полицијски службеник има права да на то, у писаној форми, укаже претпостављеном који је наређење издао. Уколико се и даље инсистира на таквом наређењу полицијски службеник има право да о томе реферише вишем претпостављеном коме се може обратити.

Рад дужи од пуног радног времена

Члан 131.

Полицијски службеник дужан је да по налогу надређеног полицијског службеника послове обавља и дуже од пуног радног времена, ако је то неопходно за успешно и правовремено обављање службеног посла.

Одлагање или прекидање годишњег одмора

Члан 132.

Полицијском службенику министар или лице које он овласти може да одложи или прекине коришћење годишњег одмора ради обављања службених послова који не трпе одлагање.

У случају из става 1. овог члана полицијски службеник има право на накнаду стварних трошкова проузрокованих одлагањем, односно прекидом годишњег одмора.

Нespoјиве делатности са послом у полицији

Члан 133.

Полицијски службеник и други запослени у полицији не могу обављати самосталну привредну или професионалну делатност.

Синдикално, професионално и друго организовање и деловање

Члан 134.

Полицијски службеници право на синдикално, професионално и друго организовање и деловање остварују на законом утврђен начин.

Полицијски службеници не могу се страначки организовати, нити политички деловати у Министарству.

Полицијски службеници не могу у униформи присуствовати страначким и другим политичким скуповима, изузев ако су у служби.

Право на штрајк

Члан 135.

На организовање и спровођење штрајка примењују се, на одговарајући начин, општи прописи о штрајку.

Овлашћено службено лице дужно је и за време учествовања у штрајку да примењује полицијска овлашћења, ако је то потребно ради:

- 1) заштите живота и безбедности људи;
- 2) хватања и привођења надлежном органу лица затеченог у вршењу кривичног дела за које се гони по службеној дужности;
- 3) спречавања учиниоца и откривања учиниоца кривичног дела за које се гони по службеној дужности.

Полицијски службеници немају право на штрајк у случају:

- 1) ратног стања или стања непосредне ратне опасности или ванредног стања;
- 2) оружане побуне, устанка и других облика насилног угрожавања демократског и уставног поретка Републике Србије или основних слобода и права;
- 3) проглашене елементарне непогоде или непосредне опасности од њеног настанка на подручју двеју или више подручних полицијских управа Министарства или на целој територији Републике Србије;
- 4) других непогода и несрећа које ометају нормално одвијање живота и угрожавају безбедност људи и имовине;
- 5) опасности од угрожавања јавног реда у већем обиму.

Дужност чувања службених података

Члан 136.

Полицијски службеници дужни су да чувају службене податке за које су сазнали у служби или поводом вршења службе, а чије би откривање отежавало извршавање задатака полиције или нарушавало законом заштићена права трећих лица.

Службеним подацима, у смислу овог закона, сматрају се:

- 1) сви подаци који су законом или прописима донетим на основу закона одређени као поверљиви;
- 2) подаци и документи који су општим актима утврђени као поверљиви;

3) подаци и документи означени као поверљиви од стране других органа или правних лица;

4) мере, радње, подаци и извори информација чије би саопштавање било штетно за интерес физичких или правних лица, као и за успешно обављање службених послова.

Обавеза чувања службених података траје и после престанка радног односа у Министарству.

Стаж осигурања у увећаном трајању

Члан 137.

Полицијском службенику, због отежаних услова рада, природе послова и одговорности за обављање послова, стаж осигурања рачуна се у увећаном трајању тако да се сваких 12 месеци ефективно проведених у обављању послова полицијских службеника рачуна као 16 месеци стажа осигурања, у складу са посебним законом.

Отежаним условима рада, у смислу овог закона, сматрају се:

- 1) повећана опасност за живот и здравље;
- 2) обављање послова дуже од утврђеног радног времена услед непредвидивих задатака;
- 3) нередовност у раду, односно рад у неправилним временским циклусима и сл;
- 4) рад за државне празнике и у нерадне дане;
- 5) приправност (на радном или другом месту или у стану, према налогу надређеног полицијског службеника) и слични видови активног и пасивног дежурства.

Радна места полицијских службеника на којима се стаж осигурања рачуна у увећаном трајању утврђују се актом из члана 4. став 4. овог закона. Овим актом могу се одредити и радна места других запослених у Министарству на којима се стаж осигурања рачуна у увећаном трајању, у складу са посебним прописима.

Накнада у случају привремене неспособности за рад

Члан 138.

Полицијском службенику у случају привремене неспособности за рад припада накнада у висини плате коју би примио за време привремене неспособности, ако је она проузрокована повредом на раду или професионалном болешћу, а у висини од 85 одсто од плате ако је она проузрокована болешћу или повредом ван рада.

Престанак радног односа са правом на старосну пензију

Члан 139.

Полицијском службенику може престати радни однос и пре испуњења општих услова за стицање старосне пензије, ако је испунио посебни услов у погледу година живота предвиђен прописима о пензијском и инвалидском осигурању и навршио 20 година пензијског стажа, од чега најмање 10 година ефективно проведених на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, а у складу са прописима о

пензијском и инвалидском осигурању.

+ Судска пракса

Престанак радног односа са правом на инвалидску пензију

Члан 140.

Полицијском службенику код кога настану промене у психофизичком или општем здравственом стању које га чине неспособним за вршење полицијских послова, престаје радни однос у Министарству.

Постојање неспособности у смислу става 1. овог члана, у сарадњи са органом вештачења Фонда за пензијско и инвалидско осигурање запослених, утврђује комисија при Заводу за здравствену заштиту радника Министарства, чије чланове именује министар.

Промене психофизичког или општег здравственог стања из става 1. овог члана сматрају се губитком радне способности у смислу прописа о пензијском и инвалидском осигурању, а полицијски службеник коме по том основу престане радни однос има право на инвалидску пензију.

Отпремнина

Члан 141.

Полицијском службенику који оствари право на пензију припада отпремнина у висини плате примљене за последњих пет месеци.

Трошкови сахране и једнократна новчана помоћ

Члан 142.

Полицијски службеник који у обављању службе или поводом обављања службе изгуби живот, сахраниће се у месту које одреди његова породица о трошку Министарства.

Трошком из става 1. овог члана сматрају се:

- 1) трошкови превоза посмртних остатака до места сахране;
- 2) путни трошкови за два пратиоца;
- 3) трошкови гробног места, ако породица нема гробно место;
- 4) остали уобичајени трошкови чију висину одређује министар.

У случају из става 1. овог члана породица коју је издржавао погинули полицијски службеник има право на једнократну новчану помоћ у висини плате погинулог полицијског службеника исплаћене за последња 24 месеца, по одбитку пореза и доприноса.

Новчана и друга пригодна помоћ

Члан 143.

Министар може, приликом обележавања значајних датума полиције, установити доделу

новчане помоћи и друге пригодне помоћи породицама погинулих полицијских службеника и тешко рањеним полицијским службеницима, који су страдали у обављању службе или поводом обављања службе.

Врсте и начин доделе награда и признања

Члан 144.

За остварене резултате у обављању полицијских послова, очувању и унапређењу безбедности, за други допринос полицијској делатности и безбедности, односно за други радни допринос, полицијским службеницима и другим запосленим додељују се награде и признања.

Награде и признања Министарства су: годишња награда; пригодна награда; захвалница и други облици утврђени актом који доноси министар.

У складу са чланом 6. овог закона, министар може признања додељивати и органима територијалне аутономије и локалне самоуправе, другим органима и установама, невладиним и другим организацијама и појединцима.

Специфична здравствена заштита

Члан 145.

Специфичну здравствену заштиту запослених у Министарству, која се односи на пружање здравствених услуга у вези са прегледом за упис у образовне институције Министарства, заснивањем радног односа у Министарству, систематским лекарским прегледима, ванредним лекарским прегледима ради утврђивања опште здравствене и психо-физичке способности за даље обављање послова полицијског службеника и пружањем стручне, техничке и кадровске помоћи полицијским јединицама у извршавању задатака и послова, обавља Завод за здравствену заштиту радника Министарства унутрашњих послова, који је основан и обавља делатност у складу са законом.

Програм специфичне здравствене заштите запослених у Министарству који спроводи Завод за здравствену заштиту радника Министарства унутрашњих послова, доноси министар.

Трошкове настале спровођењем програма специфичне здравствене заштите запослених у Министарству из става 1. овог члана сноси Министарство.

4. Плате

Утврђивање плата

Члан 146.

Полицијски службеници и други запослени у Министарству имају право на плату која се састоји од основице коју утврђује Влада и основног и додатног коефицијента у односу на знање, посебне услове рада, опасност, одговорност и сложеност посла.

Плата из става 1. овог члана увећава се за 0,4 одсто за сваку навршену годину радног

стажа.

Висину коефицијената из става 1. овог члана утврђује министар актом о платама запослених у Министарству, који доноси уз сагласност Владе.

Коефицијенти за обрачун плата

Члан 147.

Због посебних услова рада, опасности за живот и здравље, одговорности, тежине и природе послова, рада на дан празника који је нерадни дан, ноћног рада, рада у сменама, прековременог рада, дежурстава, приправности и других видова нередовности у раду, запосленима у Министарству могу се утврдити коефицијенти за обрачун плате који су од 30 до 50 одсто номинално већи од коефицијената за друге државне службенике, а у висини масе средстава потребних за исплату додатних коефицијената из члана 146. став 1. овог закона.

Уз сагласност Владе, за поједине категорије запослених могу се утврдити коефицијенти који су у смислу става 1. овог члана већи и за више од 50 одсто.

На права и обавезе проистекле из напред наведених посебних услова рада не примењују се одредбе општих радно-правних прописа о увећаној заради.

5. Премештај и упућивање

Услови за премештај

Члан 148.

Због потреба службе полицијски службеник може бити премештен на друго радно место, у складу са његовом стручном спремом и радним способностима, у истој или другој организационој јединици, у истом или другом месту рада, а у складу са радно-правним прописима и прописима о државним службеницима.

Услови за упућивање у другу организациону јединицу

Члан 149.

Полицијски службеник може бити упућен на вршење службених послова и задатака на радно место у другу организациону јединицу Министарства, удаљену више од 50 километара од места његовог становања, у непрекидном трајању од 30 дана до једне године.

+ Правна мишљења

Права у случају упућивања

Члан 150.

Полицијски службеник који је упућен на вршење службених послова и задатака на основу члана 149. овог закона има право на трошкове превоза, смештаја и исхране, утврђене актом

министра, у складу са законом.

+ Правна мишљења

Упућивање на рад у иностранство

Члан 151.

Полицијски службеник може бити упућен на рад у иностранство, на основу утврђених правила о међународној полицијској сарадњи и у складу са одредбама члана 19. овог закона.

6. Образовање, оспособљавање и усавршавање

Стручно образовање

Члан 152.

Стручно образовање за потребе полиције, ради стицања одговарајућих нивоа стручне спреме, спроводи се у складу са посебним прописима.

Стручно оспособљавање и усавршавање

Члан 153.

Под стручним оспособљавањем и усавршавањем за потребе полиције, у смислу овог закона, подразумева се стицање и унапређивање знања, вештина, ставова и понашања, односно повећање ефикасности и ефективности у обављању полицијских послова.

Министар ближе уређује:

- 1) програм, поступак и начин стручног оспособљавања приправника и полагање стручног испита;
- 2) садржину, облик и начин вршења стручног оспособљавања и усавршавања из става 1. овог члана;
- 3) права, обавезе и одговорности полазника стручног оспособљавања и усавршавања;
- 4) критеријуме по којима ће се вршити избор кандидата за полазнике стручног оспособљавања, по расписаном конкурс;
- 5) друга питања у вези са стручним оспособљавањем и усавршавањем.

Стручно оспособљавање и усавршавање из става 1. овог члана спроводе се у за то образованим унутрашњим организационим јединицама Министарства, а поједини облици и у другим унутрашњим организационим јединицама.

У току стручног оспособљавања полазницима се обезбеђују исхрана и смештај, као и друга права која одреди министар у акту из става 2. тачка 3) овог члана.

Полазници који успешно заврше стручно оспособљавање дужни су да најмање три године остану на раду у Министарству или да накнаде сразмеран део трошкова стручног оспособљавања.

Спровођење стручног оспособљавања и усавршавања

Члан 154.

Министар доноси програме стручног оспособљавања и усавршавања.

У складу са програмима из става 1. овог члана директор полиције доноси планове за реализацију појединих облика стручног оспособљавања и усавршавања, у оквиру расположивих финансијских средстава у буџету.

Полицијски службеници могу да учествују и у другим облицима стручног оспособљавања и усавршавања које спроводе домаће и стране установе, у складу са посебним програмима и плановима.

У спровођењу стручног оспособљавања и усавршавања по програмима из става 1. овог закона могу да учествују и страни учесници, на основу закљученог споразума.

7. Дисциплинска одговорност

Одговорност за повреде службене дужности

Члан 155.

За лаке и тешке повреде службене дужности полицијски службеници и други запослени у Министарству одговарају дисциплински.

Лаке повреде службене дужности

Члан 156.

Лаке повреде службене дужности су:

- 1) недолазак на посао у одређено време и одлазак са посла пре истека радног времена;
- 2) неуљудан однос према странкама и сарадницима за време рада;
- 3) непрописно поступање са повереним средствима за рад;
- 4) несавесно и неуредно чување службених списа и података;
- 5) неоправдано изостајање са посла до два радна дана у току једне календарске године;
- 6) неношење или неуредно ношење униформе и оружја;

7) поступање противно налогу или упутству за обављање послова које је изазвало или могло изазвати штетне последице мањег значаја.

Тешке повреде службене дужности

Члан 157.

Тешке повреде службене дужности су:

- 1) одбијање извршења или неизвршавање или омаловажавање законитог службеног наређења старешине издатог у вршењу или поводом вршења службеног задатка;
- 2) самовољно напуштање радног места, позорничког места, места обезбеђења одређених објеката и лица, јединице или места одређеног за приправност;
- 3) примена овлашћења у сврхе за које није намењено или коришћење статуса полицијског службеника у неслужбене сврхе;
- 4) издавање или извршавање наређења којим се противправно угрожава сигурност људи или имовине;
- 5) непредузимање или недовољно предузимање мера за безбедност лица, имовине и поверених ствари;
- 6) свака радња, односно пропуштање радње којом се онемогућава, омета или отежава извршавање службених задатака;
- 7) понашање које штети угледу службе или нарушава односе међу запосленима;
- 8) губљење или оштећење техничке или друге опреме;
- 9) неправилно или ненаменско коришћење поверених средстава;
- 10) самоиницијативно иступање у јавности;
- 11) одавање поверљивих података утврђених законом, другим прописом или актом;
- 12) давање података неовлашћеним лицима;
- 13) изношење неистинитих тврдњи о Министарству;
- 14) непредузимање мера или непружање помоћи у оквиру својих службених дужности запосленима у полицији или неопходне помоћи другим државним органима;
- 15) противправно прибављање личне или имовинске користи за себе или другог у вези са радом;
- 16) бављење пословима који су неспојиви са службеном дужношћу;
- 17) одбијање, неоправдано неодрживање или избегавање прописаног здравственог прегледа или злоупотреба права одсуствовања у случају болести;
- 18) одбијање, неоправдано неодрживање или избегавање стручног оспособљавања, усавршавања или друге обуке на коју се запослени упућује;
- 19) свака радња која представља кривично дело извршено на раду или у вези са радом;
- 20) издавање наређења чије би извршење представљало кривично дело;
- 21) прикривање од стране надређеног службеника извршења повреде службених дужности за коју се запосленом може изрећи дисциплинска мера престанка радног односа.

Дисциплинске мере за лаке повреде службене дужности

Члан 158.

За лаке повреде службене дужности може се изрећи дисциплинска мера - новчана казна у износу од 10 до 30 одсто од месечне плате запосленог остварене у месецу у којем се мера

изриче.

Дисциплинске мере за тешке повреде службене дужности

Члан 159.

За тешке повреде службене дужности може се изрећи једна од следећих дисциплинских мера:

- 1) новчана казна у износу од 30 до 50 одсто од месечне плате запосленог у времену од једног до три месеца;
- 2) заустављање у напредовању у више звање у трајању од шест месеци до две године;
- 3) распоређивање на друго радно место у трајању од шест месеци до две године;
- 4) престанак радног односа.

Заустављање у напредовању у више звање из става 1. тачка 2) овог члана рачуна се од дана када је дисциплинска одлука којом је изречена ова мера постала правоснажна.

Распоређивање на друго радно место из става 1. тачка 3) овог члана врши се на радно место на којем се обављају послови мање сложености и за које је као услов прописана иста или непосредно нижа стручна спрема.

Јавност и искључење јавности

Члан 160.

Дисциплински поступак је јаван.

Орган који води поступак може да одлучи да покрене дисциплински поступак без присуства јавности када се у поступку разматрају чињенице поверљивог карактера.

Надлежност за одлучивање у првом степену

Члан 161.

О дисциплинској одговорности полицијских службеника у првом степену одлучује:

- 1) директор полиције, односно функционер у чијој надлежности је обављање одређених послова и задатака или полицијски службеник кога они овласте - за полицијске службенике дирекције полиције и друге запослене у седишту Министарства;
- 2) начелник подручне полицијске управе или лице које он овласти - за полицијске службенике подручне полицијске управе, полицијских станица и друге запослене на односном подручју.

Надлежност за одлучивање у другом степену

Члан 162.

Против одлука из члана 161. овог закона полицијски службеник има право приговора

дисциплинској комисији у року од осам дана од дана уручења одлуке.

Дисциплинска комисија

Члан 163.

Дисциплинска комисија има 30 чланова које именује министар.

Дисциплинска комисија одлучује у већу од три члана, од којих је један члан ван Министарства.

Ближе уређивање дисциплинске одговорности

Члан 164.

Влада уредбом ближе уређује дисциплинску одговорност у Министарству.

Разлози и поступак привременог удаљења из службе

Члан 165.

Запослени у Министарству може бити привремено удаљен из службе када је против њега покренут кривични поступак за кривично дело за које се гони по службеној дужности, или када је против њега поднет захтев за утврђивање дисциплинске одговорности за тешке повреде службене дужности.

Удаљење из службе из става 1. овог члана може трајати до окончања дисциплинског поступка а најдуже шест месеци.

За време док траје удаљење запослени има право на накнаду у висини једне половине плате.

О привременом удаљењу из службе одлучује директор полиције, односно функционер у чијој надлежности је обављање одређених послова и задатака.

Против решења о удаљењу запослени може поднети приговор министру, у року од осам дана од дана уручења решења о удаљењу. Приговор не одлаже извршење решења, а решење по приговору мора се донети у року од 15 дана.

Полицијском службенику који је удаљен из службе одузима се службена значка, службена легитимација, оружје и друга средства која су му поверена за обављање послова.

Одговорност за штету причињену трећим лицима

Члан 166.

Република Србија одговара за штету коју полицијски службеник причини трећим лицима, ако се докаже да је полицијски службеник поступао несагласно прописима о начину обављања полицијских послова.

Полицијски службеник одговара за штету коју причини Министарству или трећим лицима, ако се докаже да је поступао несагласно прописима о начину обављања

полицејских послова.

8. Посебни случајеви престанка радног односа

Престанак радног односа по сили закона

Члан 167.

Поред случајева престанка радног односа по сили закона утврђених другим прописима, полицејском службенику, односно другом запосленом радни однос у Министарству престаје:

- 1) кад се сазна да су подаци о испуњавању услова за пријем у радни однос из члана 110. став 1. тач. 1), 4), 5) и 6) лажни - даном сазнања;
- 2) кад суд достави правоснажну пресуду којом је осуђен за кривично дело одређено у члану 110. став 3. овог закона - даном доношења решења о престанку радног односа;
- 3) кад се сазна да је поступио супротно одредби члана 133. овог закона - даном сазнања о обављању делатности;
- 4) кад му надлежни орган утврди право на пензију у складу са законом - даном правоснажности решења.

Престанак радног односа због безбедносних сметњи

Члан 168.

Полицејском службенику, односно другом запосленом радни однос престаје и ако током његовог рада у Министарству настану безбедносне сметње из члана 111. овог закона због којих са њим радни однос не би ни био заснован да су у време заснивања постојале.

У случају безбедносних сметњи из става 1. овог члана, решење о престанку радног односа полицејског службеника, односно другог запосленог доноси министар, на образложени предлог директора полицеје, односно функционера у чијој надлежности је обављање одређених послова и задатака. Уз предлог се прилаже и безбедносна провера из члана 111. став 2. овог закона, као саставни део предлога.

Жалба против решења из става 2. овог члана није допуштена, али се може покренути управни спор.

[+ Судска пракса](#)

Примена других прописа

Члан 169.

На положај, дужности, права и одговорности запослених у Министарству примењују се прописи о радним односима у државним органима, ако овим законом и прописима донетим на основу овог закона није друкчије одређено.

[+ Судска пракса](#)

VI. КОНТРОЛА РАДА ПОЛИЦИЈЕ

1. Спољашња контрола полиције

Врсте спољашње контроле

Члан 170.

Спољашњу контролу рада полиције врши Народна скупштина, у складу са чланом 9. овог закона, другим законом и прописом.

Спољашњу контролу рада полиције врше и Влада, надлежни правосудни органи, органи државне управе надлежни за одређене послове надзора и други законом овлашћени органи и тела.

Под овлашћењима органа и тела из става 2. овог члана подразумевају се овлашћења утврђена посебним законом која се односе на приступ одговарајућим информацијама, контакт са надлежним полицијским службеницима, право на добијање одговора на питања и друга законом утврђена права.

2. Унутрашња контрола полиције

Сектор унутрашње контроле полиције

Члан 171.

Унутрашњу контролу рада полиције врши Сектор унутрашње контроле полиције.

Сектором унутрашње контроле полиције руководи начелник Сектора унутрашње контроле.

Начелник Сектора унутрашње контроле редовно и периодично подноси министру извештаје о раду Сектора унутрашње контроле.

Облици и начин вршења унутрашње контроле полиције

Члан 172.

Сектор унутрашње контроле полиције врши контролу законитости рада полиције, а нарочито у погледу поштовања и заштите људских права при извршавању полицијских задатака и примени полицијских овлашћења.

Облике и начин вршења унутрашње контроле рада полиције ближе прописује министар.

Запослени у Сектору унутрашње контроле полиције

Члан 173.

Овлашћена службена лица у Сектору унутрашње контроле полиције при вршењу контроле имају сва полицијска овлашћења и у погледу својих права и дужности

изједначени су са другим овлашћеним службеним лицима.

Поступање Сектора унутрашње контроле полиције

Члан 174.

Сектор унутрашње контроле полиције поступа на основу предлога, притужби и представки физичких и правних лица, поводом писаних обраћања припадника полиције и по сопственој иницијативи, односно на основу прикупљених обавештења и других сазнања.

Начелник Сектора унутрашње контроле полиције благовремено, у писаном облику, обавештава министра о свим случајевима предузимања или пропуштања акција полиције за које сматра да су противне закону, и благовремено предузима потребне радње.

Припадник полиције не може бити позван на одговорност због обраћања Сектору унутрашње контроле.

Обавезе и овлашћења у вршењу унутрашње контроле полиције

Члан 175.

Припадници полиције дужни су да овлашћеним службеним лицима Сектора унутрашње контроле полиције омогуће да изврше контролу и да им у томе пруже потребну стручну помоћ.

У вршењу контроле овлашћена службена лица Сектора унутрашње контроле полиције имају овлашћење да:

1) остваре увид у списе, документацију и збирке података које у складу са својим надлежностима прибавља, сачињава или издаје полиција;

2) узму изјаве од припадника полиције, оштећених лица и сведока;

3) од полиције и полицијских службеника захтевају достављање других података и информација из њихове надлежности који су потребни за вршење унутрашње контроле;

4) остваре увид у службене просторије које полиција користи у свом раду;

5) захтевају атесте и техничке и друге податке о техничким средствима која користи полиција и захтевају доказе о оспособљености полицијских службеника за употребу техничких и других средстава која користе у свом раду.

У вршењу контроле овлашћена службена лица Сектора унутрашње контроле полиције не могу се мешати у ток појединих акција полиције или на други начин ометати рад или угрозити поверљивост полицијске акције.

Документацију која се односи на примену овлашћења из става 2. овог члана и има ознаку поверљивости, овлашћена службена лица која врше контролу могу да прегледају у присуству одговорног лица које је утврдило степен поверљивости документа, односно лица које је оно овластило.

За извршавање одређених задатака појединачне контроле над полицијом, поред овлашћених службених лица Сектора унутрашње контроле полиције, министар може задужити и друге полицијске службенике у Министарству.

Дужности Сектора унутрашње контроле полиције

Члан 176.

У вршењу унутрашње контроле рада полиције Сектор унутрашње контроле полиције, овлашћена службена лица Сектора унутрашње контроле полиције и други полицијски службеници у Министарству задужени за унутрашњу контролу рада полиције предузимају потребне радње, утврђују чињенично стање и прикупљају доказе.

Начелник Сектора унутрашње контроле упознаје са резултатима својих испитивања министра и директора полиције и министру даје предлоге за отклањање уочених незаконитости као и предлоге за покретање одговарајућих поступака ради утврђивања одговорности.

Контрола рада Сектора унутрашње контроле полиције

Члан 177.

Контролу рада начелника Сектора унутрашње контроле полиције, полицијских службеника запослених у Сектору унутрашње контроле полиције и других полицијских службеника у Министарству задужених за унутрашњу контролу рада полиције врши министар, на начин одређен прописом из члана 172. став 2. овог закона.

Ако постоји основана опасност да би вршење унутрашње контроле рада полиције над применом њених полицијских овлашћења утврђених овим или другим законом онемогућило или битно отежало њихову примену или угрозило живот и здравље лица која их примењују, полицијски службеник може до одлуке министра привремено да одбије увид у документацију, преглед просторија и достављање одређених података и информација.

Уколико предмет вршења унутрашње контроле превазилази надлежности Сектора унутрашње контроле полиције или је повезан са другим делима или се ради о предмету великог значаја, министар може одлучити да се даље поступање по том предмету уступи другој унутрашњој организационој јединици надлежној за покретање поступка.

Овлашћење министра и обавезе Сектора унутрашње контроле полиције према министру

Члан 178.

Министар даје Сектору унутрашње контроле полиције смернице, обавезна упутства за рад, директиве, као и налоге да у оквиру своје надлежности изврши одређене задатке и предузме одређене мере.

Овлашћена службена лица и други полицијски службеници у Сектору унутрашње контроле полиције на захтев министра подnose податке, документа и извештаје о појединачним питањима из свог делокруга.

Извештавање Владе и Народне скупштине о раду Сектора унутрашње контроле полиције

Члан 179.

На захтев Владе и радног тела Народне скупштине надлежног за безбедност и полицијске послове, министар подноси извештај о раду Сектора унутрашње контроле полиције.

3. Контрола рада полиције решавањем притужби

Поступак решавања притужби

Члан 180.

Свако има право да Министарству поднесе притужбу против полицијског службеника ако сматра да су му незаконитом или неправилном радњом полицијског службеника повређена права или слободе.

Појединац из става 1. овог члана може у року од 30 дана од дана кад је до повреде дошло поднети притужбу полицији или Министарству.

Сваку притужбу поднету против полицијског службеника мора прво да размотри и све околности у вези са њом да провери руководилац организационе јединице у којој је запослен полицијски службеник на кога се притужба односи или полицијски службеник кога је он овластио (у даљем тексту: руководилац организационе јединице). Уколико су ставови подносиоца притужбе и ставови руководиоца организационе јединице усклађени може се одлучити да је поступак решавања притужбе тиме закључен. Ово ће се забележити у записнику о разматрању притужбе који потписује и подносилац притужбе. Овај поступак мора бити закључен у року од 15 дана од пријема притужбе.

У случају да се подносилац притужбе не одазове позиву на разговор или да се одазове, али не сагласи са ставовима руководиоца организационе јединице, као и у случајевима кад из притужбе произлази сумња о учињеном кривичном делу за које се гони по службеној дужности, мора руководилац организационе јединице целокупне списе предмета да уступи комисији, која води даљи поступак решавања по притужби.

Притужбе у Министарству решава комисија састављена од три члана, и то: начелник Сектора унутрашње контроле полиције или друго овлашћено службено лице из Сектора унутрашње контроле кога овласти начелник Сектора, представник полиције овлашћен од стране министра и представник јавности. Представника јавности који учествује у решавању притужби на подручју полицијске управе, на предлог органа локалне самоуправе, именује и разрешава министар. Представника јавности који учествује у решавању притужби на рад полицијских службеника у седишту, на предлог организација стручне јавности и невладиних организација, именује и разрешава министар. Представник јавности се именује на период од четири године с могућношћу поновног именовања.

Поступак решавања притужбе у Министарству закључује се достављањем одговора подносиоцу притужбе у року од 30 дана од дана закључења поступка код руководиоца организационе јединице полиције. Одговором подносиоцу притужбе поступак по притужби је закључен, а подносилац притужбе има на располагању сва правна и друга средства за заштиту својих права и слобода.

Поступак решавања притужби ближе прописује министар.

Дужност чувања поверљивих података

Члан 181.

Лица која учествују у вршењу контроле полиције, дужна су да штите и чувају поверљивост података и информација до којих долазе у вршењу контроле и по престанку својих функција.

VII. ФИНАНСИРАЊЕ

Средства за рад

Члан 182.

Средства за рад Министарства обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Министарство може да остварује допунска средства пружањем услуга у вези са основном делатношћу Министарства, односно у складу са пословима који су у функцији безбедности и евиденцијама из своје надлежности, а која имају својство сопствених прихода.

Висину накнаде за услуге из става 2. овог члана утврђује Влада, на предлог министра.

Средства за посебне намене

Члан 183.

Министарство користи средства у државној својини.

Део средстава која Министарство користи чине средства за посебне намене, која су поверљивог карактера.

Непокретна средства за посебне намене јесу земљиште, зграде и други објекти, поверљивог карактера, који се користе за потребе безбедности.

Приступ непокретним средствима за посебне намене, ван случајева њиховог редовног коришћења, дозвољен је само по претходно прибављеном одобрењу министра.

Покретна средства за посебне намене јесу оружје, опрема, превозна и друга средства, поверљивог карактера, која се користе за потребе безбедности.

Средства за посебне намене ближе се уређују посебним актом.

Средства за посебне оперативне потребе

Члан 184.

За исплату трошкова и награда лицима за поступање и учествовање у примени мера које су одобрене на основу овог закона и закона којим се уређује кривични поступак и за плаћање корисних информација у вези са кривичним делима и њиховим учиниоцима (у даљем тексту: средства за посебне оперативне потребе) се у оквиру буџета, према финансијском плану полиције, одређују наменска финансијска средства. Подаци о исплатама воде се у посебној евиденцији, у складу са прописима којима су уређене поједине области. Начин пословања са средствима за посебне оперативне потребе утврђује

министар упутством.

На новчана средства из става 1. овог члана не плаћају се доприноси, нити друга давања одређена прописима.

Фонд за новчану помоћ члановима породице погинулих или рањених полицијских службеника

Члан 185.

Фонд за новчану помоћ члановима породице погинулих или рањених полицијских службеника, који су у обављању или поводом обављања службе изгубили живот или били рањени оснива се као буџетски фонд ради остваривања овог циља, у складу са посебним прописима.

Буџетски фонд из става 1. овог члана оснива се на неодређено време и њиме управља Министарство.

Средства буџетског фонда из става 1. овог члана могу да чине:

- 1) средства буџета;
- 2) донације;
- 3) друга средства у складу са законом и другим прописима.

Корисник средстава Фонда за новчану помоћ из става 1. овог члана не може даље истицати захтеве за остваривање права на накнаду штете по истом штетном догађају.

VIII. ОБЛИЦИ САРАДЊЕ СА ДРУГИМ СУБЈЕКТИМА

Међуполицијска сарадња

Члан 186.

Министарство непосредно сарађује са органима унутрашњих послова, полицијама и полицијским организацијама, као и органима и службама безбедности у Србији и Црној Гори.

Сарадња из става 1. овог члана заснива се на правима и дужностима одређеним законом, на узајамном обавештавању и извршавању заједничких задатака.

Облици и начин сарадње утврђују се и посебним актима органа и служби из става 1. овог члана које споразумно доносе руководиоци тих органа и служби, у складу са законом.

Сарадња са Безбедносно-информативном агенцијом

Члан 187.

У складу са овим законом, законом којим је регулисан рад Безбедносно-информативне агенције (у даљем тексту: Агенција), законом којим је регулисан кривични поступак и другим законима које примењују Министарство и Агенција, министар и директор Агенције споразумно утврђују обавезне облике и начин остваривања сарадње Министарства и

Агенције у питањима од интереса за безбедност људи и имовине, односно за безбедност и уставни поредак Републике Србије, а нарочито:

- 1) међусобно обавештавање, размену података и сазнања од значаја за извршавање задатака из надлежности Министарства, односно Агенције;
- 2) пружање непосредне физичке, стручне, техничке и друге међусобне помоћи, у складу са законом утврђеним делокругом и по претходном договору између министра и директора Агенције, односно лица која они овласте;
- 3) предузимање заједничких мера и активности од интереса за једновремену заштиту и остваривање безбедности људи и имовине и безбедности Републике Србије.

Сарадња са другим државним органима и недржавним субјектима

Члан 188.

Са другим државним органима, као и недржавним субјектима из члана 6. овог закона, Министарство сарађује у складу са овим и другим законом.

Ради развијања међусобне сарадње, односно партнерства, министар може споразумно са органима и субјектима из става 1. овог члана да доноси одговарајуће акте о сарадњи и оснива координациона тела од значаја за спречавање и откривање деликата и њихових учинилаца и за остваривање других безбедносних циљева.

Сарадња, заштита права и пружање правне помоћи појединцима

Члан 189.

У обављању полицијских послова дужност полиције је да појединцима пружи информације и савете од значаја за њихову личну и имовинску безбедност, као и друга обавештења с тим у вези до којих је дошла, ако то није у супротности са законом.

Појединац коме је угрожено неко од приватних права може да се обрати полицији ради заштите тог права, ако у конкретном случају није обезбеђена друга правна заштита тог права и ако је угрожавање тог права у вези са његовом личном и имовинском безбедношћу.

Полиција је дужна да пружи помоћ појединцу на основу захтева из става 2. овог члана ако је захтев у складу са њеним делокругом, а ако то није случај дужна је да захтев упути надлежном органу и подносиоца захтева о томе обавести.

Сарадња са појединцима који пружају помоћ полицији

Члан 190.

Поред сарадње, односно пружања помоћи из чл. 188. и 189. овог закона, Министарство сарађује и непосредно са појединцима који му пружају помоћ у обављању полицијских послова.

Појединац који приликом пружања помоћи из става 1. овог члана буде повређен или боли, па због тога одсуствује са рада, односно постане неспособан за рад, има права из здравственог, пензијског и инвалидског осигурања под условима утврђеним за полицијског службеника.

Ако у пружању помоћи појединац изгуби живот његова породица има сва права из пензијског осигурања као и породица полицијског службеника који је изгубио живот у вршењу или поводом вршења послова.

Појединац који приликом пружања помоћи претрпи штету, има у складу са законом право на накнаду материјалне штете коју је претрпео због пружања помоћи.

Ако се против појединца поводом помоћи коју је пружио води кривични или прекршајни поступак, Министарство је дужно да му обезбеди правну и другу неопходну помоћ у вези са вођењем поступка.

Министарство одговара за штету коју појединац приликом пружања помоћи Министарству нанесе трећим лицима.

IX. ПОМОЋНА ПОЛИЦИЈА

Припадници помоћне полиције

Члан 191.

Министарство може образовати помоћну полицију за извршавање полицијских задатака у случајевима када треба надокнадити ангажовање великог броја полицијских службеника за: извршавање задатака високог безбедносног ризика; у природним и другим несрећама; обезбеђивање државне границе; у другим случајевима кад је теже угрожена унутрашња безбедност и у случајевима из члана 14. овог закона.

Кандидати за помоћну полицију могу бити лица која испуњавају услове из члана 110. овог закона. У помоћној полицији могу учествовати и пензионисани полицијски службеници до 60. године живота.

О употреби помоћне полиције за извршавање полицијских задатака одлучује министар, на предлог директора полиције.

Права и дужности за време оспособљавања и извршавања задатака у помоћној полицији

Члан 192.

Министарство са заинтересованим кандидатом за добровољну службу у помоћној полицији закључује уговор.

Припадници помоћне полиције оспособљавају се и усавршавају за извршавање полицијских задатака. По обављеном оспособљавању помоћни полицајац може примењивати сва полицијска овлашћења за време ангажовања на извршавању полицијских задатака.

Помоћни полицајац може у истој календарској години да буде ангажован за период до месец дана. За време ангажовања има права и дужности утврђене актом Владе, у складу са одговарајућим правима и дужностима полицијских службеника утврђеним овим законом.

За време ангажовања у помоћној полицији послодавац помоћном полицајцу не сме да откаже уговор о раду, нити сме да условљава уређивање уговорних односа из става 1. овог

члана, а помоћни полицајац се најкасније у року од два радна дана по престанку ангажовања у помоћној полицији враћа на рад код послодавца са којим има закључен уговор о раду.

Полиција води евиденцију кандидата и помоћних полицајаца.

Х. ОВЛАШЋЕЊА ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРОПИСА

Овлашћења Владе и министра

Члан 193.

Влада уредбом:

1) прописује изглед униформе и ознака полицијских службеника из члана 32. став 2. овог закона;

2) прописује врсте наоружања и опреме полицијских службеника из члана 33. овог закона;

3) утврђује начин набавке средстава посебне намене без јавног оглашавања из члана 183. овог закона;

4) утврђује потребне услове за закључење уговора о добровољној служби у помоћној полицији, начине извршавања задатака, мерила за избор кандидата, права на примања, трошкове, одсуства и друга права и дужности помоћних полицајаца и разлоге за престанак и отказ уговора из члана 192. став 1. овог закона.

Министар доноси прописе о:

1) начину обезбеђивања здравствене заштите из члана 7. став 1. тачка 16) овог закона;

2) изгледу службене значке и службене легитимације полицијских службеника из члана 32. став 1. овог закона и начину ношења униформе из члана 32. ст. 2. и 4. овог закона;

3) ношењу оружја и муниције из члана 33. овог закона;

4) начину примене овлашћења за давање упозорења и издавање наређења из чл. 39, 40. и 41. овог закона;

5) начину провере и утврђивања идентитета лица и идентификације предмета из чл. 42. и 45. овог закона;

6) садржају и начину упућивања позива из члана 46. овог закона;

7) начину примене овлашћења довођења из чл. 49, 50, 51. и 52. овог закона;

8) начину примене овлашћења привременог ограничења слободе кретања из чл. 53, 54, 55, 56, 57. и 58. овог закона;

9) начину примене овлашћења прегледа просторија, објеката и документације и противтерористичког прегледа из члана 63. овог закона;

10) начину примене овлашћења заустављања и прегледања лица, предмета и саобраћајних средстава из члана 64. овог закона;

11) начину примене овлашћења обезбеђења и прегледа места догађаја из члана 65. овог закона;

- 12) мерилима за утврђивање висине награде из члана 68. овог закона;
- 13) начину спровођења полиграфског тестирања и садржају писане сагласности из члана 70. овог закона;
- 14) начину спровођења мера трагања за лицима и предметима из члана 72. овог закона;
- 15) врсти мера и поступку заштите жртава кривичних дела и других лица из члана 73. овог закона;
- 16) изгледу, садржају и начину вођења евиденција из члана 76. овог закона;
- 17) техничким обележјима и ближем начину употребе средстава принуде из чл. 89, 90, 91, 94, 97, 98, 99. и 100. овог закона;
- 18) мерилима и начину утврђивања потребне психофизичке способности из члана 110. став 1. тачка 4. овог закона;
- 19) садржају изјаве о дужностима и правима полицијских службеника из члана 113. став 1. овог закона и о начину полагања заклетве из члана 113. став 2. овог закона;
- 20) означавању врсте и степена поверљивости података, начину поступања са поверљивим подацима, посебним заштитним мерама чувања поверљивих података и службених података из члана 136. овог закона;
- 21) ближим условима и поступку доделе награда и признања из члана 144. овог закона;
- 22) условима и начину избора полицијског службеника који се упућује на рад у иностранство и о његовим дужностима, правима и одговорностима за време вршења службе у иностранству из члана 151. овог закона;
- 23) врстама услуга чијим пружањем Министарство може да остварује допунска средства из члана 182. став 2. овог закона;
- 24) ближим условима и начину коришћења средстава буџетског фонда из члана 185. овог закона;
- 25) програму и условима за спровођење стручног оспособљавања и усавршавања припадника помоћне полиције из члана 192. став 2. овог закона;
- 26) изгледу, садржају и начину вођења евиденције кандидата и помоћних полицајаца из члана 192. став 5. овог закона.

Влада и министар донеће прописе из ст. 1. и 2. овог члана у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Прописи из става 2. овог члана које доноси министар објављују се у "Службеном гласнику Републике Србије".

XI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Акт о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места

Члан 194.

До доношења акта о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству у складу са овим законом и решења о распоређивању на радно место у складу са тим актом или доношења другог решења у складу са законом, запослени у

Министарству на дан ступања на снагу овог закона настављају да раде на истим радним местима и задржавају чинове, односно звања и плате према досадашњим прописима и другим актима.

Рок за доношење акта о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места

Члан 195.

Акт о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места и решења из члана 194. овог закона донеће се у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Информисање о законским променама

Члан 196.

Ради информисања јавности о законским променама и односу између овог закона са законима из области унутрашњих послова, законима о управи, кривичном поступку, прекршајима, радним односима и другим законима који се односе на полицију или их полиција примењује, Министарство ће два пута годишње објављивати информације за јавност са Листом закона и објашњењем законских промена.

Прву информацију из става 1. овог члана Министарство ће објавити у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Важење прописа до доношења нових на основу овог закона

Члан 197.

Прописи донети на основу Закона о унутрашњим пословима ("Службени гласник РС", бр. 44/91, 79/91, 54/96, 25/2000, 8/2001 и 106/2003) и Закона о чиновима припадника Министарства унутрашњих послова ("Службени гласник РС", бр. 53/95 и 66/2003) остају на снази до дана ступања на снагу прописа које ће Влада и министар донети на основу овог закона, уколико нису у супротности са одредбама овог закона.

Престанак важења одређених закона

Члан 198.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе:

1) Закон о унутрашњим пословима ("Службени гласник РС", бр. 44/91, 79/91, 54/96, 25/2000, 8/2001 и 106/2003), изузев одредаба чл. 59. до 65. и чл. 69. који се примењују до доношења прописа којим ће се уредити област и статус установе за образовање за потребе полиције, односно до завршетка школовања генерације ученика Средње школе унутрашњих послова уписаних у школску 2005/2006. годину;

2) Закон о чиновима припадника Министарства унутрашњих послова ("Службени гласник РС", бр. 53/95 и 66/2003), изузев одредаба чл. 1, 5, 9. и 14. у делу који се односи на ученике Средње школе унутрашњих послова и студенте Полицијске академије, који се

примењују до доношења прописа којим ће се уредити област и статус установе за образовање за потребе полиције, односно до завршетка школовања генерације ученика Средње школе унутрашњих послова уписаних у школску 2005/2006. годину.

Ступање на снагу овог закона

Члан 199.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

ИЗМЕНЕ

Уставни суд у саставу: председник др Боса Ненадић и судије др Оливера Вучић, др Марија Драшкић, Весна Илић-Прелић, др Агнеш Картаг-Одри, Катарина Манојловић-Андрић, мр Станка Милановић, др Драгиша Слијепчевић, др Драган Стојановић и Предраг Ћетковић, на основу члана 167. став 1. тачка 1. Устава Републике Србије, на седници одржаној 9. јула 2009. године, донео је

Одлуку

*Одлука је објављена у "Службеном гласнику РС", бр.
63/2009 од 7.8.2009. године.*

Утврђује се да одредбе члана 128. Закона о полицији ("Службени гласник РС", број 101/05) нису у сагласности с Уставом.

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности одредаба члана 128. Закона о полицији ("Службени гласник РС", број 101/05). У иницијативи се наводи да је одредба члана 128. став 1. Закона, којим је прописано да се против акта о распоређивању и стицању звања, ванредном унапређењу, превременом и ванредном стицању вишег звања може поднети захтев за преиспитивање одлуке доносиоцу акта у року од 15 дана од дана доношења, несагласна са одредбама члана 22. став 2. и члана 122. Устава Републике Србије од 1990. године, из разлога што је оспореном одредбом повређено право радника на жалбу или друго правно средство, будући да радник, по правилу, добија појединачни акт, којим се одлучује о његовом праву, по протеклу рока од 15 дана, који тече од дана доношења акта. С тим у вези, подносилац иницијативе сматра да рок за жалбу или друго правно средство треба да тече од дана достављања појединачног акта, јер запослени не може изјавити жалбу на одређени акт пре него што му буде уручен и пре него што буде упознат са актом којим се

решава о његовом праву, обавези или правном интересу. У иницијативи се, такође, наводи да је и одредба члана 128. став 2. Закона, којом је прописано да захтев за преиспитивање одлуке не задржава њено извршење, као и да се против акта донетог по захтеву за преиспитивање не може водити управни спор, несагласна са Уставом.

Према члану 112. Закона о Уставном суду ("Службени гласник РС", број 109/07), поступци започети пред Уставним судом пре ступања на снагу овог закона, окончаће се по одредбама овог закона. С обзиром на то да је иницијатива поднета у време важења Устава Републике Србије од 1990. године, који је престао да важи проглашењем Устава Републике Србије од 8. новембра 2006. године, Уставни суд је уставност оспорених одредаба Закона, сагласно члану 167. став 1. тачка 1. Устава, оцењивао у односу на Устав који је на снази.

Уставни суд је на седници одржаној 12. марта 2009. године, донео Решење којим је покренуо поступак за оцену уставности одредаба члана 128. оспореног Закона. Истовремено, Уставни суд је закључио да Решење о покретању поступка достави Народној скупштини на одговор, са роком од 30 дана за давање одговора, а сагласно одредбама члана 33. став 1. и члана 107. став 1. Закона о Уставном суду. Пошто у остављеном року, а ни накнадно, Народна скупштина није доставила одговор, Суд је наставио поступак оцене уставности оспорених одредаба Закона, у складу са одредбом члана 34. став 3. Закона о Уставном суду.

Одредбама члана 128. Закона о полицији ("Службени гласник РС", број 101/05) прописано је да се против акта о распоређивању и стицању звања, ванредном унапређењу, превременом и ванредном стицању вишег звања може поднети захтев за преиспитивање одлуке доносиоцу акта у року од 15 дана од дана доношења акта (став 1), као и да захтев за преиспитивање одлуке не задржава њено извршење и да се против акта донетог по захтеву за преиспитивање одлуке, не може водити управни спор (став 2).

Уставом Републике Србије утврђено је: да се људска и мањинска права зајемчена Уставом непосредно примењују, те да се законом може прописати начин остваривања ових права само ако је то Уставом изричито предвиђено или ако је то неопходно за остваривање појединачног права због његове природе, при чему закон ни у ком случају не сме да утиче на суштину зајемченог права (члан 18. ст. 1. и 2); да су пред Уставом и законом сви једнаки, да свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације, као и да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета (члан 21. ст. 1. до 3); да свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу (члан 36. став 2); да законитост коначних појединачних аката којима се одлучује о праву, обавези или на закону заснованом интересу подлеже преиспитивању пред судом у управном спору, ако у одређеном случају законом није предвиђена другачија судска заштита (члан 198. став 2).

Полазећи од наведених одредаба Устава, Уставни суд је оценио да је оспорена одредба члана 128. став 1. Закона несагласна са Уставом из разлога што је сврха уставног јемства права на жалбу или друго правно средство да свако лице на које се односи одлука којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу, објективно буде у могућности да против такве одлуке користи прописано правно средство. Истовремено, како се одредбом члана 36. став 1. Устава свима јемчи једнака заштита права пред судовима и другим државним органима, то значи да сва лица о чијем је праву, обавези или на закону заснованом интересу одлучивано актом државног органа, имају право да под истим условима могу изјавити прописано правно средство против тог акта. Како од дана

доношења појединачног акта који се може оспоравати правним средством прописаним чланом 128. став 1. Закона, па до дана његовог достављања лицу на које се односи, увек мора да прође одређено време, које је различито од случаја до случаја, Уставни суд је оценио да се прописивањем да рок за подношење захтева за преиспитивање акта којим се одлучује о одређеним правима запосленог из радног односа почиње да тече даном доношења, а не даном достављања акта запосленом, не обезбеђује једнака заштита запослених полицијских службеника пред државним органом. С обзиром на то да протек времена од дана доношења до дана достављања акта у многоставној зависи од самог доносиоца акта, Уставни суд је оценио да се оспореном одредбом нарушава једно од основних уставних начела људских и мањинских права и слобода из члана 18. став 2. Устава, којим је, између осталог, предвиђено да се законом може прописати начин остваривања Уставом зајемчених права, при чему закон ни у ком случају не сме да утиче на суштину зајемченог права. Ово стога што од околности када ће лицу бити извршено достављање акта против кога се може изјавити захтев за његово преиспитивање, директно зависи не само колико ће у конкретном случају објективно износити рок за изјављивање захтева, већ и да ли ће то лице уопште имати право да користи прописано правно средство.

Када је у питању оцена уставности одредбе члана 128. став 2. Закона, којом је искључено вођење управног спора против акта донетог по захтеву за преиспитивање одлуке, Уставни суд је оценио да је оспорена одредба Закона несагласна са одредбом члана 198. став 2. Устава према којој законитост коначних појединачних аката којима се одлучује о праву, обавези или на закону заснованом интересу подлеже преиспитивању пред судом у управном спору, ако у одређеном случају законом није предвиђена другачија судска заштита. Анализом одредаба Закона о полицији у целини, Уставни суд је утврдио да против коначних појединачних аката којима се одлучује о праву, обавези или на закону заснованом интересу, у смислу одредаба овог закона, није предвиђена другачија судска заштита. Приликом оцене уставности оспорене одредбе, Уставни суд је имао у виду и чињеницу да запослени у Министарству унутрашњих послова имају статус државних службеника, јер се према одредби члана 169. Закона о полицији на њихов положај, дужности, права и одговорности примењују прописи о радним односима у државним органима, ако овим законом и прописима донетим на основу овог закона није другачије одређено. Одредбом члана 143. став 2. Закона о државним службеницима ("Службени гласник РС", бр. 81/05, 83/05, 64/07, 67/07 и 116/08) прописано је да се против одлуке жалбене комисије, која у складу са овим законом одлучује о жалбама државних службеника на решења којима се у управном поступку одлучује о њиховим правима и дужностима, може покренути управни спор. Како је Законом о полицији као посебним законом, искључено право на вођење управног спора против акта донетог по захтеву за преиспитивање одлуке, којим се одлучује о одређеним правима полицијских службеника из радног односа, а Законом није обезбеђена друга судска заштита, то је Уставни суд оценио да је оспорена одредба става 2. члана 128. Закона о полицији несагласна и за уставним принципом једнаке заштите без дискриминације из члана 21. Устава, јер су на овај начин полицијски службеници, као једна категорија државних службеника, доведени у неједнак положај у односу на остале државне службенике који се нађу у истој правној ситуацији.

На основу изложеног и одредбе члана 45. тачка 1. Закона о Уставном суду, Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу одредбе члана 168. став 3. Устава, одредбе члана 128. Закона о полицији наведеног у изреци престају да важе даном објављивања Одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије".

Председник
Уставног суда,
др **Боса Ненадић**, с.р.